

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljaka izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563 Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nenormalni pojavi

Sedanja gospodarska kriza je v križeči obliki pokazala, da so se zopet enkrat zamajali trhli temelji kapitalističnega družabnega reda. Po vsem svetu prihajajo na dan stvari, ki jih doslej v teku normalnega gospodarskega življenja nismo tako zapazili kot jih opazimo sedaj, ko se socialne razlike vedno bolj večajo in gospodarski boji vse bolj poostrejujejo. V dobi procvita gospodarstva dobiva tudi delavstvo z drugimi delovnimi sloji več dohodkov in živj v boljših razmerah. Priznavamo, da vsi stanovi trpijo radi sedanje gospodarske krize, vendar je najtežje delavstvu, ki ima samo svoje delovne roke, od katerih pa ne živi, kadar počivajo.

Po vojni smo se hoteli zopet navaditi na normalno predvojno življenje, ki je teklo dosti mirnejše kot teče sedaj, ko ves svet živi prehitro. Toda le par let je zadostovalo, pa je prišla kriza in po vsem svetu prinesla v socialne in kulturne razmere negotovost glede bodočega razvoja. Rekli bi sicer, da je to obstajalo tudi pred vojno, vendar so danes razmere bistveno drugačne in sami čutimo, koliko se je izpremenilo.

V povojnih časih smo imeli najprej inflacijo, ki je povzročila povsod po Evropi, da je prenehala razsodnost glede gospodarske bodočnosti in so se ljudje navadili spekulirati, da si čim prej nekaj nabirajo in to seveda kaj hitro zapravijo, ker nihče ni vedel, koliko bo njegov denar vreden drugi dan, drugi teden, drugi mesec. Spekulativni moment je postal po vojni odločen za vedno večje množice ljudi, dočim nekdanj za take stvari ni bilo toliko prostora ali pa vsaj v manjšem obsegu.

Ce pogledamo posebej naše razmere, so nam še dobro v spominu inflacijski časi. Ko so se denarne razmere ustalile, je sicer nastopilo glede spekulacije nekaj izboljšanja, toda spominimo se samo na to, kako so naši ljudje kupovali pred leti srečke in je bila vsa dežela preplavljena z agenti za prodaje srečk, ki so iz ljudi iztisnili lepe denarje zaračunavajoč jim neverjetno visoke cene in dogajalo se je celo, da so ljudje srečke plačali, pa jih niso nikdar videli.

Pa je stvar s srečkami nekoliko ponehala, že smo dobili nove spekulante. Kaj smo doživljali predlanskim in lani z zavarovanjem, tudi še vemo. Vao našo deželo je zajel spekulantski duh in noben starejši človek ni bil varen pred zavarovalci, ki so hoteli na vse pretege zavarovati vsakogar in vse ter komaj čakali na smrt dotičnega, da bi si gospodarsko in drugače pomagali. Ni se pa še polegal spekulantski duh, že prihajajo novi oserovalci in ponujajo posojila zlasti onim, ki so resenično v stiski. Danes denarni zavodi, ki so pri nas zasebnike in oduhuje izpodrinili od dajanja posojil (kar je postalo koristno slovenskemu ljudstvu, saj so ravno zadržni denarni zavodi najbolj pripomogli k znižanju obrestne mere in s tem storili veliko socialno delo), ne dajejo več posojil radi znanih razmer na denarnem trgu. Zato je tem lažje onim, ki obljublajo posojila. Celo brezobrestna posojila se ponujajo ljudem. Najprvo morajo ljudje plačati visoke pristopnine, upravne prispevke in drugo, ko se pa nazadnje naveličajo čakati, jim pa ponavadi vsa plačila zapadejo in nimajo ničesar.

Ze od leta 1931 sem opažamo v naših krajih trgovanje z vložnimi knjižicami, ki se je zadnje mesece neverjetno razširilo po vsej državi. Knjižice denarnih zavodov, ki dobro stoje in deloma izplačujejo, so dražje kot knjižice zavodov, ki so pod zaščito pred upniki, saj so tu izplačila majhna. Ponavadi se izplačujejo pri bankah pod paragrafom 5, hranilne vloge do 10.000 Din. Vsi ostali vlagatelji pa morajo čakati. Seveda pa vsi ne morejo čakati, ker potrebujejo svoje vloge v najrazličnejše namene. Zaradi tega so se tudi na tem polju pojavili spekulanti, ki hodijo okoli in kupujejo knjižice, da jih kasneje prodajo z znatnim zasluzkom dolžnikom denarnih zavodov, ki nekaj profitirajo pri odplačilu svojih dolgov. Ali pa celo ti spekulanti sami prihajajo k denarnim zavodom za izplačilo vlog. Umestno bi bilo, da denarni zavodi pri kompenzacijah strogo pazijo na izvor knjižice in na to, da vlagatelji ne trpe škode.

Sicer pa moramo reči, da tega ni bilo treba. Ze leta 1931 smo videli, kako se da rešiti kriza denarnega trga in normalizirati razmere. Še bolj jasno je bil pravilni način reševanja te krize razviden iz ameriškega vzgleda. Tu je treba energično poseči vmes in urediti razmere tako, da se bo zopet vrnilo zaupanje vlagateljev. Tako stanje prinaša težko škodo na eni strani vlagateljem, ker ne dobe svojih težko prisiuženih in pridradanih denarjev za svoje potrebe nazaj, na drugi strani pa se ne dajejo več krediti, kar povzroča, da je kriza še hujša, kot bi bilo pričakovati. Sedanje stanje nujno vodi do tega, da se razmere ne morejo urediti n oboben način. Jasno je sicer, da nekdanjega kreditnega sistema kot smo si ga zgradili v desetletjih pred vojno in v desetletjih po vojni, ne bomo imeli več, vendar si brez kredita sedanjega gospodarstva sploh ne moremo predstavljati. Potrebna bo temeljita reorganizacija in ta mora priti čim prej. Kajti čim prej bomo to izvedli, tem manj bodo naše gospodarstvo in naši vlagatelji trpeli, poleg tega pa za sanacijo razmer ne bo treba žrtvovati toliko sredstev. Čim dalje to zavlačujemo, tem težje nam bo izvršiti vse potrebne ukrepe.

Res je sicer, da v nekaterih krajih države ne trpe toliko vlagatelji, toda tam jih tudi ni toliko in prihranki tam niso znatni. Vendar imamo v vsej državi interes na čim prejšnjem ozdravljenju razmer, ker nam bo le tako mogoče prebroditi sedanjo krizo. Ni res, da danes lahko živimo vsak zase, saj smo tako navezani eden na drugega v modernem gospodarskem redu, da se naši križi in težave tležejo tudi drugih. V mislih imamo sploh

MacDonald ujetnik Mussolinija

Zarota proti slovanskim državam

Silen pritisk na Francijo

Pariz, 23. marca.

Vsi prijatelji miru v Evropi, ki so po pravici vznemirjeni zaradi zmage Hitlerjevega nemškega imperializma, danes niso samo globoko razočarani zaradi pomoči, ki jo je ponudil šel angleške vlade Nemčiji po posredovanju Mussolinija, ampak morajo z obžalovanjem konstatirati, da je vsled te nepojmljive geste g. MacDonalda mir danes neprimerno bolj ogrožen nego včeraj.

Res, da je francoski kabinet odločno odklonil, da bi meni nič tebi nič sprejel predlog Mussolinija, naj bi se ustanovil direktorij štirih velesil z izključitvijo Poljske in Male antante, zato da bi se versailska mirovna pogodba nemoteno revidirala, kakor to želi Nemčija in Italija, toda s strani angleške vlade se izvaja slejkoprej na Francijo velik pritisk, da bi jugoslovansko-angleški predlog po temeljiti proučitvi in eventualnih modifikacijah v principu le sprejela in da bi se tako stavba versailskega miru s sodelovanjem Francije v svojih temeljih porušila, kakor to želi Hitler.

MacDonald je danes mnenja, da je Francija največja ovira za pomirjenje Evrope. Kakor ugotavlja sedaj Pertinax, je g. MacDonald, ki je svojčas bil največji propagator Zveze narodov, že leta 1929 popolnoma spremenil svoje stališče in je v zadnjih letih sistematično delal na to, da bi Francijo prisilil k sprejetju načela revizije mirovnihih pogodb. Tudi takozvani gentlemanski dogovor, ki ga je MacDonald zamislil l. 1932, ni imel drugega namena kakor tega, da Francijo potegne v krog revizionistične politike, ne da bi sama to opazila. Tedaj se je bilo zahvaliti bistrovidnosti g. Herriotja, da se Francija ni uvela v to zanko. In g. Herriot je tudi danes tisti, ki je Francijo sprič g. Herriotjevega sestanka posvaril z besedami: »Ni primera

v zgodovini, da bi se bila kakšna meja revidirala drugače kakor z vojno!»

Sedaj sta MacDonald in Mussolini sklenila naravnost zaroto, kako bi se uničil vpliv Zveze narodov, kako bi se odstranil paragraf 19 pakta Zveze, ki daje vsaki državi pravico veta, ako bi se hotele spremeniti sedanje meje, in kako bi se revizija versailskega miru izvršila in camera caritatis med štirimi velesilami, to se pravi na zahtevo Nemčije in Italije z blagohotno podporo Anglije, ki naj Francijo prisili k zahtevanim koncesijam. In kakor izrečno pravi načrt, ki sta ga v Rimu sestavila MacDonald in Mussolini, naj bi se ob enem z Nemčijo tudi Avstrija, Ogrska in Bolgarija osvobodile vseh obveznosti, ki so jim naložene po versailski mirovni pogodbi, tako da bi se moglo mirno zopet oboroževati, med tem ko bi Francija bila z vseh strani blokirana, ločena od svojih zaveznikov, Češkoslovaška podvržena kontroli Nemčije, Jugoslavija pa prepučena ad dispositionem Italiji, ki bi postala gospodar srednje Evrope.

Spričo takega položaja bi seveda ne bilo težko začeti revizije mirovnihih pogodb. Najprej bi prisilili Poljsko, da vrne Nemčiji Pomorje, ako noče riskirati vojne, v kateri bi jo morala Francija prepustiti njeni usodi. Da se Nemčiji v to svrhu že vnaprej preskrbi moralna opora Evrope, bi ji Anglija vrnila njene bivše airiske kolonije, vendar pa bi morala tudi Francija Nemčiji nekaj odstopiti v Pacifiku ali kje drugod, da bi se Nemčija lahko potem s tem večjo moralčno močjo vrgla na Poljsko. Ostale želje Nemčije pa bi se vsaj do gotove točke zadovoljile po direktoriju štirih velesil počasi druga za drugo... In k vsemu temu naj Francija reče svoj: da!

Ramsay MacDonald

Rena. Nemčija pa naj bi imela pravico zgraditi defenzivne trdnjave na svoji zapadni meji. To je vsekakor jako interesantno.

Delavsko glasilo brani Slovan

Najodločneje pa napada MacDonald-Mussolinijev načrt glasilo delavske stranke »Daily Herald«, ki vidi v njem atentat proti Zvezi narodov in zaroto proti vsem malim in srednjim državam. Konservativni »Manchester Guardian« meni, da je velika napaka od MacDonalda, da se je dal od Mussolinija zapeljati do eliminacije Zveze narodov in njenega pakta, kateri zagotuje vsaki državi pravico enakopravne besede pri vprašanju eventualne revizije mirovnihih pogodb. MacDonald se je dal po Mussoliniju zapeljati na pot, ki vede do nesrečnega sistema »balance«, ki mora nujno privedi do nove vojne. Enako se izvaja proti Mussolinijevi iniciativi in MacDonaldovemu odnehanju »Evening Standards«. List označuje kot jako čudno dejstvo, da se je MacDonald sedaj spokoril k Mussolinijevim idejam, katere je še l. 1927 s toliko odločnostjo pobijal kot imperialistične. »Danes ni več Italija tista, ki sledi v mednarodni politiki Angliji — nadaljuje ta list svoja izjavanja — ampak narobe, se da g. MacDonald vleči od Mussolinija kakor ujetnik za triumfalnim vozom diktatorja.« »Daily Express« je istega mnenja in pravi: »Ena stvar je gotova, Mussolinijev načrt nima nobenega drugega namena kakor tega, da da zadoščenje revizionističnim državam, da oslabi Francijo in njene zaveznike in da okrepi germanstvo.«

Vznemirliv odmev v Angliji

MacDonald ponuja - francoske kolonije

London, 23. marca.

Ko je MacDonald v spremstvu Simona na svojem povratku iz Rima oziroma Pariza stopil v Croydonu na angleška tla, je izjavil žurnalistom, ki so ga vprašali, kaj da je dosegel v Evropi, da je njegovim prizadevanjem, da se Evropi zagotovi mir, zagotovljen uspeh. Danes bo seja angleškega ministrskega sveta, da prouči Mussolinijev pakt in da odobri govor, ki ga bo imel o tem MacDonald v poslanski zbornici. Čim bolj sta Rim in London rezervirana glede vsebine Mussolinijevoga načrta, tem večje je zanimanje angleške javnosti. More se pa konstatirati, da je velik del javnosti mnenja, da se bodo velesile zedinile v principu na smernice Mussolini-MacDonaldovega načrta, čeprav se predvidevajo v tem oziru velike težkocje s strani Francije. Pravilo, da je MacDonald v Parizu z Daladierom diskutiral tudi vprašanje eventualnih kolonialnih koncesij, ki jih je Anglija pripravljena dati ne samo Nemčiji, ampak tudi Italiji. Pri tem bi Anglija doprinesla večji del žrtve, ker bi ne imela pomislekov, da Nemčiji vrne vsaj njeno bivšo airisko posest, dočim se od Francije pričakuje, da bo odstopila Italiji nekaj od svoje siere vpliva v severni Airiki.

Listi, ki zagovarjajo

»Morning Post« trdi, da se je MacDonaldu v Parizu posrečilo v znatni meri pomiriti francoske ministre, ki so Mussolinijevemu načrtu ugovarjali zlasti zaradi tega, ker bi nameravani direktorij štirih velesil porinil v stran Zvezo narodov in obsodil k molku Poljsko in države Male antante, katere so na versailskem miru enako interesirane kakor velesile. S čim pa je MacDonald francosko vlado pomiril, »Morning Post« ne pove.

»Daily Telegraph« trdi, da si je MacDonald v Rimu izprsil od Mussolinija soglasje, da sme predlagati popravke k njegovemu načrtu. V glavnem gre MacDonaldu pri tem za to, da ne bi Nemčija priznavala enakopravnosti, kar se tiče orožja, izbrabila v to, da se zopet oboroži. Kar se tiče Poljske in Male antante, pa je MacDonald mnenja, da bi njihove interese v direktoriju štirih velesil itak zastopala Francija.

Štir e zdravniki Evrope

Najbolj se navdušuje za MacDonald-Mussolinijev načrt »Yorkshire Post«, liberalen listič, kateremu se pa danes očitno pripisuje nek pomen. Ta list s provincialno brutalnostjo pravi, da ima Mussolinijeva ideja namen, odstraniti od bolniške postelje Evrope celo šamo zdravnikov, to je malih državice, in prepustiti njeno zdravje štirim velesilam. Mussolinijev načrt ima namen, da se revidira versailska mirovna pogodba, ker je splošno prodrla prepričanje, da se mir ne da ohraniti na podlagi hegemonije Francije.

Dunajska vremenska napoved: Mrzlo vreme s severnozpadnimi vetrovi bo trajalo še nadalje. Oblačnost negotova.

organizacijo kredita v nekaterih pokrajinah naše države. Tu država ne zmore tolikih sredstev za kritje vseh milijardnih potreb in treba bo začeti z osnovno gradbo kreditnega sistema. Sedaj je čas, da izvršimo to reorganizacijo, ker le tako bodo izpolnjeni predpogoji za uspešno prebroditi današnje krize in za zopetni gospodarski dvig, katerega si vsi tako želimo.

»Times« proti Francozom

Večjega pomena seveda je pisanje najbolj razširjenega angleškega lista »Times«, kojega ton je jako vznemirljiv. »Times« je sicer proti takojšnji teritorialni reviziji obstoječih mirovnihih pogodb, pač pa smatra za potrebno, da se razveljavijo one klavzule versailske pogodbe, ki imajo kazenski značaj in ki nalagajo Nemčiji, Avstriji, Madjarski in Bolgariji inferiornost stališče. V prvi vrsti gre po mnenju »Timesa« za to, da se Nemčiji dovoli oborožitev v izvestni meri, dočim mora Francija nekoliko znižati svojo armado. »Times« gre celo tako daleč, da predlaga demilitarizacijo širokega pasu francoskega teritorija na levem bregu

Razkrinkani zarotniki

Francoski: Ne!

Francoska zaotovila Slovanom

Pariz, 23. marca (g. »Matin« piše, da je šef oddelka za Zvezo narodov na Quai d'Orsay Massigni dobil nalogo, da v ženevi razprši bojazen zastopnikov male antante in Poljske o stališču Francije nasproti rimskemu klubu miru. Francija bo še nadalje branila interese Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške, kakor tudi Poljske kot svoje lastne. Prilagoditve, kompenzacije, celo revizije so mogoče, toda samo v okvirju Zveze narodov. »Echo de Paris« poroča, da so navedene države soglasno odgovorile, da bi se pristop Francije k rimskemu paktu smatral za prelom besede in odpoved pogodb med Parizom, Prago, Bukarešto, Belgradom in Varšavo. Če postopanje Francije ne bo primerno, je pričakovati znatnih sprememb v zunanji politiki navedenih glavnih mest.

Proti Jugoslaviji

»L'Ami du Peuple« pravi, da vsebuje rimski pakt take horendne stvari, da si jih angleško časopisje ne upa priobčiti. Gg. MacDonald in Mussolini sta določila čisto nove meje Jugoslaviji, Romuniji, Poljski in Češkoslovaški. Na ta način mislita ta dva kirurga, da bosta uredila Evropo. Ako bi g. Daladier to sprejel, bi to bilo obnem bedasto in izdajalsko.

Treba pa je belečiti, da levičarski listi »Volontés«, »Avenir« in neodvisen »Victoire« zagovarjajo misel, da naj bi se Francija sporazumela z Italijo in Nemčijo na eni ter z Anglijo na drugi strani in naj bi ne sledila sugestijam nacionalističnega francoskega časopisja, ker se mir ne bo mogel doseči, ako se vsaj v gotovi meri ne spremenijo mirovne pogodbe, ki so v več ozirih krivične.

Izjava francoske vlade

Pariz, 23. marca. Na snočnji seji senatnega odbora za zunanje zadeve sta podala francoski ministrski predsednik Daladier in Paul Boncour izjavo o svojih pogajanjih z MacDonaldom in Simonom v Parizu. Iz teh izjav, ki pa še niso v celoti znane, jasno izhaja, da bodo po pripravljenju francoskih državnikov potrebna dolga diplomatska pogajanja, predno se bo Francija odločila samo načelno sprejeti Mussolinijev načrt. Daladier in Boncour sta posebej poudarjala, da je francoska vlada trdno skle-

nila voditi nova pogajanja izključno v okvirju obstoječih pogodb in sporazumov (lokarneke pogodbe, lausanske pogodbe in pakta Zveze narodov). Ministra sta dalje naglašala, da se bosta predvsem trudila, da ta pogajanja ne bodo dovedla do tega, da se Evropa razdeli v skupine rivalov in bo francoska vlada brez ozira na dogodke in okolnosti nadaljevala svojo dosedanjo politiko, da na ta način dovede v sklad neodvisnost in varnost Francije z evropsko solidarnostjo.

Nova porazdelitev kolonij

V zunanjem odboru poslanske zbornice je stavil tudi Herriot pridržke. Nikakor se mala antanta in Poljska ne smejo žrtvovati paktu štirih velesil. Kakor javlja »Echo de Paris«, je sir John Simon lastnoročno ertal v prvotnem Mussolinijevem predlogu novo razdelitev kolonij, po kateri naj bi Nemčija dobila nazaj nemško vzhodno Afriko, Togo, Kamerun, nemško jugozapadno Afriko, Karolinske, Marjanske in Maršalske otoke, vsaj kolikor so pod mandatom Nove Zelandije in Avstralije. MacDonald je izjavil, da se ne bi moglo vrniti vse te kolonije. Nato je Mussolini predlagal, da bi se v kompenzacijo razdelile portugalske kolonije med Nemčijo in Italijo, proti čemur MacDonald ni protestiral.

Francoska meja prioravljena

Pariz, 23. marca. Z Vojaški odbor senata je imel sejo, na kateri je ministrski predsednik Daladier izjavil, da je izvršeno vse potrebno za obrambo severne francoske meje. Pri tem je opozoril tudi na potrebo sodelovanja z Belgijo v cilju ohranitve miru.

Tudi Madjarska v zaroti?

Budimpešta, 23. marca. (g. Današnji listi objavljajo izjavo ministrskega predsednika Julija Gömbösa, po kateri je angleški prvi minister Ramsay MacDonald ob priliki svojega bivanja v Rimu, kjer je imel dalje razgovore z madjarskim zunanjim ministrom Kanyom, naslovil posebno poslanico na madjarski narod, v kateri je angleški državnik izjavil, da ima Madjarska posebno poslanstvo v podonavskem ozemlju. Anglija se obrača na Madjarsko, ker ve, da je madjarski narod star tisoč let in ima ogromne zasluge za kulturo človeštva in ga prosi, naj v duhu svojih kulturnih tradicij tudi danes sodeluje pri organizaciji miru v Evropi.

Pozdravi Hitlerju - iz Celja Kaj naj to pomeni?

Ljubljana, 23. marca.

Človeku se zdi, kot da sanja. Za zaprtimi vratmi, daleč od realnega sveta se sestajajo evropski državni, sklanjajo svoje glave nad načrti o organizaciji miru ter so vaj zamaknjeni v pesem o svetovnem bratskem sožitju, ki jo je v romantičnem poletu in ob zvižganju škotskih burij spesnil angleški prvi minister MacDonald. Govorijo, pišejo, mešetarijo, sestavljajo akademska besedila in resolucije za mednarodno ljubezensko idilo. Zunaj pa tuli burja, zunaj pa se podira svet.

Zunaj pa je svet trd in meizprosen. Realen. In ta realnost je Hitler in njegova Nemčija. Ali jo Zeneva vidi? Ali jo poznajo marljivi državni, ki prenašajo MacDonaldov načrt iz pisarne v pisarno, iz prestolice v prestolice? To je tista imperialistična Nemčija, o kateri smo mislili, da je za vedno izgnila v dimu svetovne tragedije 1914-1918, a ki se je, tajinstvena in strašna, kar naenkrat dvignila iz grobov in iz Potsdama mrko pogledala na Evropo.

Sedaj ni več vprašanje, kdo jo bo vodil. Tu

je in ko so jo slovesno ustoličili pred oltarjem garnizijske cerkve, pod katerim počivajo stari pruski kralji, in pod arepami pogledi jeklenih mask pruskih generalov, se ni vprašal nikdo več, kdo bo izvedel vse one ideje, ki so razgibale nemške mase. Stara Nemčija se je dvignila.

Stara Nemčija je vstala. Kaj zahteva? Kaj zahtevajo te milijonske nemške mase, ki so v pone-deljk korakale v paradnem koraku po vsej Nemčiji, katere so bile tiste ideje, ki so jih razgibale in za katere so se naučile iztegovati roke proti nebu? To je za nas važno, za nas pravimo, ker valovje razburkanega nemstva trka tudi ob naše meje ter preti, da začne lomiti skale Karavank in se razlivi po naših zelenih dolinah, od koder je pred 15 leti moralo izginiti pod udarci našega narodnega osvobodjenja.

Kaj zahteva? Vzeti je treba v roke samo Scheidove Hitlerjeve spomine in program narodnih socialistov, pa se nam bodo razprle oči začudenja in ogorčenja nad neverjetno, da, naravnost zločinško malomarnostjo ženevskih lirikov.

Nemška zunanja politika po „Hitlerjevih spominih“

Mi ne damo nobenega Nemca od Sudetov... do držav, ki so se obogatile od mrliča stare Avstrije

„Mi imamo moralno pravico do novih zemlja. Meje ustvarjajo ljudje in slučaj, zato jih ne bomo spoštovali, ker imamo nujno dolžnost, da priskrbimo nemški rasi dovolj zemlje, ki ji je potrebna, da more izvršiti poslanstvo, ki ga je sprejela od Stvarnika. Nemčija bo svetovna sila, ali pa sploh ne bo obstojala.“

„Stare meje od 1914 nam ne zadostujejo. Mi moramo vzeti nazaj vse ozemlje, čeduti proti volji prebivalstva, ako tako zahteva neodvisnost in politična moč matere zemlje. S protestiranjem pa ne bomo dosegli tega cilja, ampak edinole z mečem. Pripraviti ta meč in brusiti ga, to je v dveh besedah ves program bodoče nemške notranje politike; čuvati to delo in iskati tovarištev za boj, to je pa ves program nemške zunanje politike v bodočnosti.“

„Zveza z Anglijo in z Italijo bo Nemčiji pomagala obračunati s Francozi. Zmaga bo pa mogoča le s prusko vojaško in upravno disciplino.“

In kako odgovarja „glasilo nemške narodne manjšine v dravski banovini“

V Celju izhaja dvakrat na teden »Deutsche Zeitung«, ki se naziva »glasilo nemške manjšine v Dravski banovini«. List je dobro urejen in mora zapeljati z močnimi denarnimi sredstvi. Prebira ga ne samo nemška manjšina, ampak tudi drugi prebivalci dravske banovine, ki z nemškim narodom nimajo drugega skupnega, kot navdušenje za nemstvo. Ta list je v svoji izdaji dne 19. marca t. l. priobčil poleg drugih ljubeznivosti na naslov »Slovenec« sijajno napisano apološko nemške revolucije in terorja, s katerim se je predstavila Evropi, ter sledeči ocvrek iz rubrike inozemstva:

„Nemški državni kancler Adolf Hitler je v svojem četrtkovem radio govoru pozdravil vse nemške manjšine sveta. Mi smatramo za čisto posebno počaščenje, da se je vodilni nemški državnik pri tej priliki spomnil tudi naše male nemške manjšine v dravski banovini. Toda za naš list je najvišje odlikovanje, da je državni kancler »Deutsche Zeitung« posebej omenil in pozdravil, čes, da ga je njen članek o nemškem žudezu, napisan ob priliki nemških državnih volitev, zaradi izrazov prijateljskih čustev do matere zemlje napolnil s prisrčnim veseljem.“

Sprito zunanje-političnega programa, ki smo ga zgoraj z lastnimi Hitlerjevimi besedami označili, zadobiva Hitlerjev pozdrav glasilo nemške manjšine v dravski banovini ob priliki, ko je končal svojo najhujšo borbo za oblast v svoji lastni domovini, čisto poseben značaj, ki ga hočemo z vso objektivnostjo pribiti. V očelju Hitlerjevih aspiracij po slehernem Nemcu, ki živi pod božjim soncem, je treba dati navdušenju glasilo nemške manjšine v dravski banovini za vodilnega nemškega državnika čisto poseben pomen, ki ga hočemo tudi pribiti. In če se glasilo nemške manjšine v dravski banovini, ki je po izjavah drugih nemških voditeljev državotvorna in Jugoslaviji zvesto vdana in živa zaradi tega tudi privilegije, ki nam ne prinašajo nobene hvaležnosti, a so nam med svetom v posemah, javno pobaha s svojimi prijateljskimi čustvi do matere zemlje Nemčije in do Hitlerja z znanimi osvajajočimi cilji, potem je to dejanje, ki zasluži nekaj drugega kot pa platonično registracijo v slovenskem in jugoslovanskem listu.

Na Karavankah še ne plapolajo kljukaste zastave. Tudi »die Zürckerstaltung von Marburg«

(vrnitev Maribora) je samo še emela želja, ki jo zaenkrat samo zapisana v hitlerjevskih revijah in govornih njegovih agitatorjev med štirimi stenami.

Zato menimo, da imamo pravico kot zastopniki slovenskega ljudstva, ki je na zemlji, koje privilegirano gostoljubnost uživa nemška narodna manjšina, trpeti in krvaveli in ki jo je po neprecenljivih narodnih in kulturnih izgubah izgledalo grabožljivemu germanstvu iz rok, nasloviti nekaj vprašanj:

Kako si upa to glasilo nemške narodne manjšine v Celju, oziroma gospodje, ki se ga poslužujejo, klicati na odgovor »Slovenec«, ki je v popolnem uemanju svojih patriotskih dolžnosti do državo in naroda in v interesu državne politike pokazal s prstom na nevarnost, ki nastaja v Nemčiji in ki ogroža našo zemljo, naše ljudstvo, našo last?

Kako si predrzne to glasilo pozvati k redu »Slovenec«, ki je iz skrbi za s tolikim trpljenjem priborjeno svobodo našega slovenskega ljudstva in naše slovenske zemlje dvignil svoj glas in opozoril na »preporod nemškega ljudstva«, ki se je izvršil s poteplanjem vseh manjšinskih pravic in vseh naravnih svobod in ki je napisal na svoje zastave tudi imena krajev jugoslovanske države?

Ali je to glasilo pozabilo, da je mati-zemlja naše nemške narodne manjšine Jugoslavija, da je ni druge in da bomo morali povedati, s kakšnimi očmi gledamo na nesramne predrznosti, ki so se začele bohotiti po nekaterih naših vaseh, trgih in mestih in ki izhajajo iz mentalitete, katere razodeva celjsko glasilo nemške dravske manjšine.

Ali morebiti to glasilo še ne ve, da bo to našo zemljo, po kateri legajo sence kljukastih križev, branilo toliko milijonov teles, kolikor je Slovanov v naši državi, da bomo raje izkvraveli ob mejnih našo zemljo, kot pa padli pod območje naroda, kateremu smo že žrtvovali stoletja v hlapčevskem delu in izmuzovanju!

Ali se omenjeni list ne zaveda, da more takšne stvari pisati in širiti med ljudi le zaradi tega, ker smo Slovenci tako kulturni narod, da se nasproti nemški manjšini ne poslužujemo tako barbaričnih sredstev, kakršne je vpeljal od njega oboževani Hitler v rajhu proti svojim, čeprav istotrvnim političnim nasprotnikom.

V njegovem interesu mu torej svetujemo, da preneha z izzivanji!

Burja in viharji na jugu

Letalska nesreča v Paračinu

Belgrad, 23. marca. l. Radi velike snežne burje, ki divja že tri dni skoraj po vsej vzhodni Evropi, so bile malodane vse teleionske zveze z Belgradom prekinjene. Z največjo težavo je bila vpostavljen današnja teleionska zveza z Zagrebom in Ljubljano. Radi hude snežne burje prišlo tudi do

velike letalske nesreče

pri Paračinu. Potniško letalo družbe »Sidney«, ki se je dvignilo včeraj zjutraj na bukaraškem letališču ter nadaljevalo svojo pot proti Belgradu, je v okolici Železnih vrat prišlo v silen snežni vihar, s katerim se je moralo boriti na vsaj svoji nadaljnji poti.

Snežna burja je bila tako huda, da je pilot

izgubil orientacijo

in je veter zanesel letalo daleč od zračne proge na levo, tako da je pilot letalo namesto proti Zemunu vodil proti Paračinu. Ker se pa nikakor ni mogel rešiti viharnega objekta, je skušal za vsako ceno pristati, da reši potnikom življenje. Ko je letalo dospelo do planine Gola kosa, se je pilotu vendarle posrečilo pristati. Ker pa teren za pristaneč ni bil niti najmanj primeren, je

letalo treščilo z vso silo na zemljo

ter se takoj prelomilo. Pri nđarcu sta bila lažje ranjena pilot in opozovalec, od potnikov pa so bili hudo ranjeni ga. Ermoš, Herman Herbert, ki ima zlomljeno desno nogo in levo roko, in Marcel Charel, ki ima zlomljeno desno nogo in desno roko. Štirje potniki so dobili pri pristanku le lažje poškodbe. Sneg še vedno naleta v drinski, moravski in donavski banovini. V Belgradu je znašala danes povprečna temperatura -3° C.

Seja senata

Belgrad, 23. marca. l. Na današnji seji senata so bile obrane razne prošnje, med njimi tudi prošnja Zdravniške zbornice iz Slovenije, ki je dostavila senatu resolucijo proti noveliranju zakona o zobozdravnikih-specialistih Osrednjega urada za zavarovanje dolcevne v Zagrebu, ki naproša senat, da spremeni finančni zakon v tem smislu, da bodo občine izplačevale svojim nameščencem podpore, ki so jim jih dolžne izplačevati po zakonu o zavarovanju dolcevne, »Merkurjac iz Belgrada, Novega Sada in Siska, ki protestira proti razdužitvi »Merkurjovih blagajni. Ker finančni odbor še ni dokončal svojega dela, je bila nato seja senata zaključena in prihajajo napovedana za jutri dopoldne

Pravilnik o kmetijskih kreditnih zadrugah

Belgrad, 23. marca. AA. Na podlagi čl. 39 zakona o kmetijskih kreditih je minister za kmetijstvo predpisal pravilnik za izvrševanje tega zakona. Pravilnik ima štiri poglavja.

Prvo poglavje navaja

SPLOŠNA DOLOČILA

in med drugim pravi: 1. krajevne zadruga za kmetijski kredit lahko ustanove samo poljedelci; naloga zadruga za kmetijski kredit je, da preskrbe svojim članom poceni kredite za povečanje, zboljšanje in pocenitev pridelovanja.

2. Zadruga za kmetijski kredit se lahko ustanove neomejeno (krajevne) in omejeno (banovinske) zadruga iz državnega zveza zadruga za kmetijski kredit. Zadruga se ustanove z delži. Delži krajevnih zadruga ne morejo biti manjši od 100, oblastnih po 1000 Din.

Drugo poglavje govori o

KRAJEVNIH ZADRUGAH

za kmetijski kredit, in sicer predvsem:

1. Krajevne zadruga mora ustanoviti najmanj 20 poljedelcev. Vanje lahko vstopijo tudi poljedelška društva, ki se bavijo z nabavljanjem kmetijskih proizvodnih sredstev in s skupnim proizvajanjem, predelovanjem in prodajo poljskih pridelkov.

2. Zadruga dajejo svojim članom kratkoročna iz srednjeročna posojila, sprejemajo hranilne vloge od članov in nečlanov in vodijo nadzorstvo nad uporabo teh posojil.

3. Obstojne kreditne organizacije kmetov (poljedelške kreditne zadruga, kmetijske členske blagajne in tudi operativne organizacije) lahko stopijo v krajevne zadruga sele tedaj, kadar kot take likvidirajo.

Hitlerjev režim na delu

Pooblastilni zakon sprejet

Berlin, 23. marca. tg. Pred Krollovo opero se je zbrala ob koncu seje državnega zbora silna množica ljudi. Potem ko je bil sprejet pooblastilni zakon, je odšel državni kancler Hitler na balkon opere, od koder je imel nagovor na množice in izjavil, da je bil pooblastilni zakon sprejet z ogromno večino. S tem je končana prva etapa njegovega dela in sedaj se pričena delo. Prosil je navzoče, da bi tudi ostali ostali zvesti njegovi ideji, kakor so bili do sedaj. Potem se bo dosegel tudi drugi cilj boja, ki stremi za tem, zanesiti med narod smisel svobode in časti. Množica je kanclerju navdušeno pritrjevala in ga večkrat prekinila z burnimi medikci. Ko je Hitler odšel z balkona, se je množica polagoma razšla.

Ali je Hitler izobčen iz Cerkve?

Vest, ki so jo zadnje dni razširjale nekatere agencije v svet, da je nemški episkopat izobčil Hitlerja iz katoliške cerkve, je neresnična. V tem oziru prihaja v poštev edino objava celokupnega bavarskega episkopata 12. februarja 1931, ki daje duhovnikom smernice, kako postopati v cerkvi in spovednici z narodnimi socialisti. V prvi točki omenjenega proglasa ugotavlja episkopat, da ima narodni socializem v svojem programu zmote, ki odklanjajo bistvene nauke katoliške Cerkve. V drugi točki prepoveduje episkopat duhovščini aktivno sodelovanje pri narodno socialističnem pokretu.

3. točka: »Udeležba N. S. pri cerkvenih opravilih in stranjnih kolonah, z uniformami in zastavami je in ostane prepovedana, ker bi takšna cerkvena parada utegnila zavesti ljudstvo v mnenje, da se je Cerkve z N. S. sporazumela. Ako pa posamezni N. S. pride v uniformi v cerkev, se to more tolerirati, ako ni nameravana demonstracija ali motnja službe božje.«

4. točka: »V vprašanju, če se N. S. smejo pri-

Tretje poglavje govori o

BANOVINSKIH ZADRUGAH,

ki imajo: nalogo propagirati in podpirati nove krajevne zadruga za kmetijski kredit, dajo na razpolago denarna sredstva ali jih pa svedejo med razdeljene kredite, sprejemajo hranilne vloge od krajevnih zadruga ali drugih oseb ali ustanov, podeljujejo kredite svojim članicam krajevnim zadrugam za njihovo kreditno poslovanje.

2. Člani banovinskih zadruga za kmetijski kredit lahko postanejo kmetijske zadruga z njih področja in vsa centralna poljedelška društva, ki podpišejo 1 ali več deležev.

Četrto poglavje govori o

DRŽAVNI ZVEZI ZADRUG

za kmetijski kredit in o njenih vlogah, ki so:

1. Upravlja nje denarna sredstva, ki jih ji država da na razpolago ali pa podeli kot kredit; širjenje zadruga misli in podpiranje zadruga in svrbo povzdige poljedelstva in poljedelcev; skrb za enotnost poslovanja in dela zadruga za kmetijski kredit; vršenje pregleda o delovanju (revizijo) v banovinskih zadruga in po potrebi tudi v krajevnih zadruga za kmetijski kredit, nadzorstvo nad vsemi krajevnimi in banovinskimi zadrugami za kmetijski kredit.

2. Državna zveza skrbi za pravilno izvajanje zakona o kmetijskem kreditu in uredbi z dne 21. decembra 1932 ter vobče skrbi za interese zadruga. Zveza temelji na deležih, ki ne smejo biti manjši od 10.000 Din.

3. Člani državne zveze zadruga za kmetijski kredit so lahko samo banovinske zadruga za kmetijski kredit, ki vpišejo najmanj po en delež za vsakih začetih 100 svojih članov, in častni člani, ki jih izvoli skupščina.

Dalje predpisuje pravilnik za poslovanje zveze.

puščati k zakramentu sv. pokore in sv. obhajila, je od slučaja do slučaja treba ugotoviti, jeli dotičnik le navadni član (Mitläufer) gibanja in se kulturnih ter verskih ciljev organizacije ne zaveda, — ali pa je poslanec, pisatelj, voditelj gibanja in se torej zavzema za vresničitev celotnega stranknega programa, torej tudi onih točk, ki jih ni mogoče spraviti v sklad z bistvom krščanstva in katoliškega nauka... V takem slučaju mora spovednik presoditi, če pripadnost k narodnemu socializmu ne tvori bližnje priložnosti za greh. Kake dolžnosti spraševanja in poučevanja ima v takem slučaju spovednik, povedo splošna pravila pastorela.

5. točka: Pastoralna načela napram narodnemu socializmu ostanejo ista, kakor so jih merodajna mesta določila v postopku proti liberalizmu starega časa, in socializmu že v zadnjih letih. Tudi med pristaši teh zmot so bili in so še takšni, ki nočejo izdajati svoje cerkve. Pri vprašanju, ali naj se pristaši narodnega socializma, ki je brez zakramentov nenarodna umrl, dovoli cerkveni pogreb, je po zgoraj povedanem treba najprej dognati, jeli se je dotični udeleževalec cerkvenega življenja, izvršil velikončno dolžnost in sploh živel v miru s Cerkvijo.

Za Hitlerja, ki spada pod bavarske škofe, morejo biti merodajne le zgornje pastoralne smernice, iz katerih pa nikakor ne sledi, da bi mu bilo ob priliki otvoritve parlamenta zabranjeno iti v cerkev (bil je celo v fraku in ne v uniformi N. S.) in še manj seveda je točna vest, da je izobčen iz katoliške Cerkve.

So že začeli

Dunaj, 23. marca. tg. Iz Monakova poročajo po katoliškem »Bayrischer Kurriere«, da se je včeraj zgodilo prvič v zgodovini Bavarske, da je bil aretiran katoliški duhovnik. Po nalogu državnega komisarja je bil namreč aretiran katoliški župnik Porcelt iz Frammersbacha in odveden v lohrske ječe zaradi protidravnih izjav in vzklikov proti Hitlerju.

Avstrijska zunanja politika (Po švicarskem listu)

Zürich, 23. marca. tg. »Nene Zürcher Zeitung« objavlja zanimiva razmotrivanja svojega dunajskega dopisnika o zunanje-političnih posledicah sedanjega položaja v Avstriji, ki trdi, da je pokret za združjenje z Nemčijo s Hitlerjevo zmago nekoliko izgubil, ker sta sedaj krščansko-socialna in socialistična stranka stopili odločno med nasprotnike »Anschlusa«. Na drugi strani je pa tudi res, da je veliko število ljudi, ki so preje pripadali drugim strankam, sedaj ravno iz navdušenja do Hitlerja zbežali v narodno socialistično stranko, ki bo združjenje z Nemčijo postavila med politične dogme svojega programa.

Na evropskem križišču

Med posameznimi političnimi strankami pa vlada zmeda glede zunanje-politične orientacije. Krščanski socialisti se nagibljejo k francozom, socialisti zopet h Čehoslovakom, heimwehrovci so vdani Italiji, narodni socialisti pa obožujejo Nemčijo. Vsaka skupina je zadosti močna, da prepreči drugim uresničiti svoj program. Tudi vesile imajo lahko igro, ker vsaka bo zmerom našla kakšnega politika, ki bo deloval zanjo. Dunaj je tako postal pravecni paradiž za raznolike zunanje-politične agente. Mala antanta bi lahko sklenila obroč okrog Madjarske edinolet s pomočjo Avstrije, toda Madjari zopet hočejo ohraniti meščanski režim, da jim ostane pot odprta v Italijo in v Nemčijo. Tudi za zblizanje med Nemčijo in Italijo je Avstrija neobhodno potreben prehod. Francija pa čeli odbrzati krščansko-socialno vlado v svojem lastnem interesu.

Nobeno evropsko ravnotežje ni mogoče brez pravilne zasedbe avstrijske točke, kjer se križajo velike ceste mednarodne politike.

Monarhistična rešitev?

Dopisnik švicarskega lista vidi največ po-govoj za sprotovno včlenjenje Avstrije v neki fašistični državni blok, ki ga Madjari pripravljajo in katerega naj oseben razgovor med Mussolinijem in Hitlerjem se le omogoči. Čežava pri tem je le, da Italija podpira heimwehrovec tipa Starhuberg, ki pa od svoje strani koterirajo s Francozi in da zopet Italija v Avstriji iste narodne socialistice zaničuje, katere v Nemčiji poveličuje, z namenom, da dobi v Nemčiji protiutež proti Franciji. Zato si avstrijski legi-

timisti delajo upe, da bodo v tej splošni brezsmernosti oni dobili igro in da bo prišlo med Italijo in Francijo do sporazuma na monarhistični podlagi, akoravno za enkrat madjarska vlada noče ničesar slišati o vrnitvi Habsburžanov.

Smrt razorožitvene konference

Zeneva, 23. marca. tg. Henderson, predsednik razorožitvene konference je danes po daljši debati in ob protestu malih držav zaključil zasedanje konference. Nadaljevala se bo pozneje.

Kalodjera - razkolnik

Belgrad, 23. marca. l. V Belgradu je prispela deputacija starokatoliške cerkve iz Zagreba pod vodstvom starokatoliškega duhovnika Donkovića. Deputacija je prinesla s seboj razsodbo utrehtske starokatoliške zajednice, s katero je Marko Kalodjera izključen iz utrehtske zajednice. Deputacija je prispela v imenu najuglednejših zagrebških starokatoličanov merodajne kroge v pravosodnem ministrtvu, da po tej razsodbi postopa proti Kalodjeri, ki je postal razkolnik starokatoliške cerkve.

Iz sodne službe

Belgrad, 23. marca. l. Pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani so postavljeni: za predsednika disciplinskega sodišča predsednik apelacijskega sodišča Ivan Vrančič, za njegovega namestnika podpredsednik apelacijskega sodišča dr. Alojzij Gradnik, za sodnike apelacijskega sodišča Albert Levničnik, dr. Erik Eberl, dr. Josip Fischinger, za namestnika pa sodnik apelacijskega sodišča Josip Janša, Anton Lajovic, dr. Milko Gaber in Vinko Strasser. Iz 6. pol. skup. v 5. pol. skup. je napredoval Stanko Maškoc, sodnik okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu. Z ukazom Nj. Vel. kraja so napredovali iz 8. v 7. pol. skup. višji pisarniški oficijal Emil Gril pri deželnem sodišču v Ljubljani, Milan Vončina pri okrajnem sodišču v Konjicah, Josip Drevenšek pri okrajnem sodišču v Mariboru, Josip Kogej pri okrajnem sodišču v Ptujju, Ludvik Modic pri okrajnem sodišču v Krškem, Alojzij Lupažič pri okrajnem sodišču v Brečkah ter Martin Pinterič in Julko Marčič pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Oderuštvo, špekulacije in sleparije s hranilnimi knjižicami

Ljubljana, 23. marca.

»Vse bo končalo pred kriminalom!« tako je že lani vzkliknil neki dober poznavalec finančnih prilik, odnosno raznih nelegalnih špekulacij, ko se je pojavljalo od julija lani dnevno čimvečje poruševanje po hranilnih knjižicah raznih denarnih zavodov, pred vsem Praštedione. Nelegalni in zakoniti verižniki so se sprva omejili samo na posredovanja, da vlagateljem preskrbe primerne vsote proti obljubljeni proviziji, nato pa so postali drznejši in so stopili v poslovne stike z Zagrebom, kjer je bilo gnezdov vsem nepoštenim in nečestnim špekulacijam. To je bil pokazal slučaj z realizacijo

20% KRONSKIH BONOV,

ko so jih lahko leta 1929 predložili davčni zavezanci raznim davčnim upravam v poravnavo svojih davčnih zaostankov, sicer s polnim zneskom. Ker pa je bilo dovoljeno, da lahko zavezanci plačajo te zaostanke tudi z boni, glasečimi se na tuje ime, je zato nastopilo ogromno povpraševanje po teh bonih. Tečaj 20% bonov je bil sprva v zakonitih prometih 30%, toda proti koncu določenega termina se je dvignil kar na 80—90%. Naravno, da so imeli mnogi davčni zavezanci, dolgujoči državi milijonske vsote, še vedno dobiček, če so prišli do cenih bonov. Dobitek ko napram državi vtaknili oni v žep. Že takrat so se pojavljale sprva malenkostne malverzacije s temi boni, pozneje pa zelo drzne, kajti v Zagrebu se je naselila družba brez omejene zaveze, ki je na debelo in široko začela ponarejati te bone in je svoje delovanje prenesta tudi v Ljubljano, kjer je angažirala sumljive elemente, ki so hodili okrog po deželi in od ubogega, nepoučenega kmeta kupovali bone za smešne zneske ter jih potem prodajali v Ljubljani za visok dobiček. O ponarejanju teh bonov je imelo pozneje ljubljansko deželno sodišče mnogo opravka in so bili nekateri obsojeni na večmesečne zaporne kazni.

SLIČNE ŠPEKULACIJE Z VLOGAMI

Ko je lani Praštediona prišla pod zaščito, so se začeli pojavljati po listih med inserati agentje, ki so iskali te knjižice. Ustanovljale so se zaokrožne »črne borze« po ljubljanskih gostilnah in kavarnah, ki so povpraševale po hranilnih knjižicah Praštedione in pozneje tudi po knjižicah drugih denarnih zavodov. Na deželo pa so se spravili temni, drugače elegantno napravljene agentje, ki so hujskali varčne ljudi proti zavodom in jim skušali dopovedati, da njihove hranilne vloge nimajo sploh nobene ali le malenkostno vrednosti. Ti brezvestneži so nato kupovali za neke špekulante vlozne knjižice, ali pa jih sami skušali nato realizirati proti ogromnemu dobičku. Previden človek je njihove ponudbe zavračal in načelno odklanjal, toda stiska je povzročila, da so ljudje, nabijajoči se v plačilnih težavah, prodajali te knjižice sprva po nestalnem, toda pozneje po prav določenem kurzu, ki so jih imela te knjižice, a žal sobenega teh kurzov ni kontrolirala nobena oblast.

TEČAJI HRANILNIH VLOG

Od meseca do meseca je naraščalo povpraševanje, naraščale pa so tudi ponudbe. Zato je bilo opažati, da imajo nekatere hranilne vloge prav stabilen kurz, druge pa zelo labilen. Tako navajamo, da se danes kupujejo knjižice Praštedione 35 do 37% hranilne vloge, to se pravi denar 35, blago 37. Tečaj ljubljanskih zavodov so razmeroma še precej trdni. Vloge nekega ljubljanskega zavoda, ki je prvi prišel pod zaščito, znašajo 60 do 65%, drugega 65 do 70%, drugih zavodov, ki so doslej vzdržali vse navale in pritiske, pa od 85 do 95%. Mnogi juristi in gospodarstveniki trdijo, da je legalna špekulacija z vložnimi knjižicami dovoljena, ker so gospodarske stiske ustvarile tečaj tem knjižicam, kajti bolje je nekaj v roki, kakor golob na strehi in bolje je nekaj tisočakov v prometu ko deset in deset tisočakov na strehi, ko človek z njimi ne more ničesar začeti in si ne more kupiti najpotrebnejših stvari. Je to pač poslovna moral!

LOV NA VLAGATELJE

Bohotno so se zadnji čas razpasle špekulacije s hranilnimi knjižicami. Vprizorjen je bil od interesiranih ljudi pravcati lov na vlagatelje. Ta lov so vprizorjali zakoniti verižniki, ki niso imeli nikake koncesije za trgovanje. Obrtni zakon prav jasno določa v členu 60, točka 11, da morajo biti podjetja za posojanje posojil na ročno zastavo (hranilne knjižice so lahko predmet ročne zastave), koncesionirana. Podjetja pa morajo imeti dovoljenje od banke uprave v pogledu višine obresti in režijskih stroškov. Ti nelegalni in koncesionirani špekulanti pa so si zaračunavali ogromne obresti in provizije. Tako-le so si zaračunali, da vzamemo praktičen primer: Vlagatelj, ki je rabil denar, jim je izročil knjižico z vlogo 100.000 Din. Dali so mu na vlogo 35, največ 50% nominalnega zneska. Od tega zneska so si zaračunali 8% obresti za dobo dveh, treh in v najnujnejšem primeru šest mesecev. Zaračunali pa so si svojo 3% provizijo od nominalnega zneska 100.000 Din, to je 3000 Din, kar je bil njih prvi plodonosen dobiček. Knjižice pa so naprej prodali, čeprav bi tega ne smeli. Oderuštvo s hranilnimi knjižicami je torej bujno cvetelo ne samo v Zagrebu, marveč tudi v Sloveniji. Toliko v splošnem. Vsi krajci, zlasti pa trgovski svet je danes poplavljen s hranilnimi knjižicami, ki so se jih začeli posluževati celo solidni trgovci, da morejo spraviti svoje blago v promet.

ZA 250.000 DIN SAMO 125.000 DIN

Na kako nezdravi moralni podlagi slone špekulacije z vlogami, naj nam osvetljuje neki zgled. V stiski se nahajajoči vlagatelj je prodal nekemu poslovnemu gospodu svojo hranilno knjižico nekega ljubljanskega denarnega zavoda. Vloga je znašala 250.000 Din, prodal pa jo je za 125.000 Din v gotovini. On pa jo je pri zavodu kompenziral za polno vrednost. Komentarja ni treba!

Tajnost knjižice Marije Tavčarjeve

K odkritju sleparij s hranilnimi knjižicami je mnogo pripomogla knjižica Marije Tavčarjeve iz Ptuj, glaseča se na 243.000 Din s številko 1207. Zagrebški špekulanti, ko so bili v stiski, so ponudili neki odlični stranki, ki ima sorodstvo v Ljubljani, to knjižico v nadomestilo za poprejšnje, glede katerih so se sporazumeli, da jih bodo stranki primerno prodali, oziroma realizirali. Dolgo časa so stranko vodili za nos. Govorili so ji: »Pa bodite sigurni! Smo pošteni trgovci.« Naposled so ji špekulantje v pomirjenju izročili knjižico nekdanje Kristanove Zadržne banke z navedeno vlogo. Stranka se je sicer zadovoljila. Ko pa je vprašala v Ptuj, če tam eksistira kaka Marija Tavčar, je

bil odgovor negativen in sicer kratak: »Nema je!« Stranka je nato poslala knjižico v Ljubljano svemu sorodniku, ki je na uglednem položaju. Prosil ga je, naj se informira, kaj je s to knjižico. Gospod je knjižico pregledal, na prvi pogled je zapazil, da so sicer podpisani deloma v redu, toda način zaračunavanja obresti po bančnih pravilih ni bil v redu.

Ker je bila Zadržna banka likvidirana, se je gospod obrnil na naslednico, podružnico Mestne hranilnice ljubljanske. To je bilo približno pred tremi tedni. Gospod je vprašal: »Prosim, kaj je s to knjižico?« Odgovor:

»KNJIŽICA JE FALZIFIKATI.«

Povedali so mu tudi, da so o tej knjižici že mnogo slišali. Po njej je bilo zlasti povpraševanje iz Zagreba.

Ljubljanska podružnica zagrebških oderuhov

Ljubljana, 23. marca.

Medtem, ko je v Zagrebu izbruhnila velika afera s hranilnimi knjižicami, ki je razburila vso javnost, pa je bila v Ljubljani že dalj časa preiskavana proti nekemu, ki se je pečal s podobnimi nepravilnimi kupčijami s hranilnimi knjižicami. Še preden je zagrebška policija prišla domačim sleparjem na sled, je ljubljanska policija ugotovila to zakonito agenturo s knjižicami in pričela proti njej preiskavo. Ko pa je zagrebška policija prišla zagrebški aferi na sled, je obnemem ljubljansko policijo hkrati ugotovila, da je ta človek imel v Ljubljani prav za prav podružnico zagrebških oderuhov. Obe policiji, zagrebški in ljubljanski, vodita sedaj skupno akcijo proti raznim zakonitim agentom in posredovalcem s knjižicami ter bosta skupno nastopili proti njim s prijavi na sodišča za oderuštva, na upravne oblasti pa zaradi kupčevanja brez koncesij. Še več: poleg oderuških zločinov je policija prišla na sled tudi običajnim goljufijam pod pretvezo posojil na hranilne knjižice.

ZAGREBSKI ODERUHI SO IMELI PO SLOVENIJI DOBRO RAZPREDENO MREŽO

svojih zastopnikov. Glavnega zastopnika je policija izsledila prav za prav po naključju, ker je pač oderuh in slepar osleparil ponarejevalca.

KAKO JE PRISLO NA DAN

Pred dobrimi šestimi tedni je prišel na ljubljansko policijo delavec Gregor Lamovec in je prijavil svojega tovariša Maksa Gašperlina, češ, da mu je poveril hranilno knjižico. Lamovec si je namreč prihranil v Ameriki okoli 60.000 Din in jih naložil v Mestni hranilnici. Ta hranilnica, kakor tud nekatere druge, pa izplačujejo sedaj vloge v prav majhnih obrokih. Lamovec je prošil Gašperlina, naj on dviga mesto njega te obroke, kar mu je seveda Gašperlin obljubil. Gašperlin pa je takoj odšel do nekega ljubljanskega oderuha in ga prosil za posojilo na to hranilno knjižico. Oderuh sam je bil le zastopnik zagrebških prekalčevalcev hranilnih knjižic. Oderuh je Gašperlinu nato izplačal 17.800 Din posojila, Gašperlin pa je podpisal zadolžnico za 20.000 Din. Gašperlin je z denarjem pobežnil v Dalmacijo, kjer je ves denar zapravil v šestih mesecih ter se ta točen vrnil v Ljubljano. O njegovih poveritvah smo že poročali. Gašperlin je sedaj v sodnih zaporih.

Na Lamovecovo prijavo je policija izvedela o Gašperlinovem dejanju in pozneje izvedela tudi, kje si je Gašperlin denar izposodil. Pri omenjenem oderuhu je napravila hišno preiskavo. Na ta način je policija, ki je sicer bila že pop. v nekočino ručena o oderuhovih temnih kupčijah, dobila vpogled v obširno delovanje tega oderuha.

ODIRANJE REVNIH LJUDI

Oderuh je bil brez koncesije in je, kakor že čeno, le posredoval za zagrebške sleparje. Vodil je natančno evidenco in skoraj vzorno knjigovodstvo, kakor kakšna majhna banka. Policija je ugotovila, da je

ODERUH IMEL V ROKAH 22 HRANILNIH KNJIŽIC,

ki so bile vse last revnih ljudi, samih takih, ki so leta in leta zbirali skromne prihranke, da so si nekaj prihranili. Največja knjižica je bila pač Lamovecova. Vse druge pa so bile znatno manjše. Oderuh je v glavnem dajal na te knjižice posojila. Ljudje so pač potrebovali denar in so iskali posojila, čeprav pod trdimi pogoji. Dobil so kvečjemu 35—40 odst. posojila na glavnico hranilne knjižice. Pa še od tega si je oderuh zaračunal naprej 10 odstotno obresti za 6 mesecev naprej od posojene vsote in pa 2 odst. provizijo, odati ne od posojene vsote, temveč od celotne glavnice. Tako je tudi poverjevalec Gašperlin dobil za posojilo 20.000 Din dejansko le 17.800. Oderuh si je namreč zaračunal od posojila za 6 mesecev naprej 10 odstotno obresti, kar zneso 1000 Din in 2 odst. provizijo obresti od glavnice 60.000 Din, kar zneso 1200 Din. Skupno torej odbitek 2200 Din. Tako je ravnal oderuh z vsemi ubogimi lastniki knjižic, ki so se k njemu zatekali.

ODERUH SAM PA — JE BREZ PREMOŽENJA

oziroma ima le prav majhno premoženje. Denar, ki ga je posojal, ni bil njegov, temveč zagrebških sleparjev. Ljudje, ki so prosili za posojila, so morali nekaj časa čakati, da je oderuh — česar ljudje vedeli niso — poslal knjižice v Zagreb, od tam dobil denar in ga izročil strankam.

OSLEPARJENE ŽRTVE

V Zagrebu pa se je s temi hranilnimi knjižicami razvila prava kupčija. Poudariti moramo, da stranke po večini temu oderuhu hranilnih knjižic niso prodale, temveč so le na oderuške obresti najele manje posojilo in knjižice torej samo zastavile. Oderuhi pa so računali najbrže s tem, da stranke nikoli ne bodo moge zbrati zneskov za vrnitev posojila in s s knjižicami kar naprej kupčevali. Knjižice so šle v Zagreb iz rok v roke. Vsak je zaslužil pri knjižici kakšno provizijo, nadprovizijo, procenite od provizije, posebne nagrade itd. Ljudje, ki so izročili ljubljanskemu zastopniku zagrebških oderuhov svoje knjižice v zastavo,

SVOJIH KNJIŽIC NAJBREŽE NIKOLI VEČ NE BODO VIDELI,

ker bo izredno težko ugotoviti, kje so sedaj te knjižice in kdo jih ima. Možno bi bilo, da bi dale stranke svoje hranilne knjižice pod zaporo

Vsem je bilo nerazumljivo, kako to, da Marija Tavčarjeva se ni prijavila svoje terjatve k likvidaciji. Ko so pogledali številko knjižice, so res ugotovili, da je bila slična knjižica že pred leti izdana in da je vlagatelj že leta 1925 dvignil ves znesek.

Kako so prišli sleparji do te knjižice? Tolmačijo si na ta način, da si je moral nekdo ob času, ko se je Anton Kristanova Zadržna banka selila z Aleksandrove na Miklošičevo cesto, prilastiti nekaj izvodov praznih knjižic, ki so morebiti slučajno padle iz zaboja. Afera te knjižice bo pač igrala še veliko vlogo, kajti treba bo izslediti onega goljufa, ki je ponaredil vlogo in jo potem spravil v promet. Pravijo tudi, da se je zadnje čase nekdo zelo zanimal za to knjižico, ker je tudi on zapleten v zagrebške sleparije.

pri zavodih ter bi se na ta način najlažje ugotovili sedanji posestniki knjižic, ki še dolgo niso pravi lastniki. Pravno vprašanje teh knjižic pa je zelo komplicirano in je tudi vprašanje, ali bodo revne in osleparjene stranke to napravile.

Dejansko je ljubljanska policija zaplenila samo eno knjižico, namreč ravno Lamovecovo. Čigavih je bilo omenjenih 17.800 Din, ki jih je poverjevalec Gašperlin zaplenil v Dalmaciji, ni znano. Po pravici in najbrže tudi po zakonu pa bi moral Lamovec dobiti knjižico povrnjeno, kar se bo tudi najbrže zgodilo. Tako bi bil edino on rešen ogromne škode.

Naš kazenski zakonik določa po čl. 357 za oderuštvo zapor od enega meseca navzgor, po čl. 359 pa za oderuštvo, ki se izvaja obrtoma, robijo 10 let. Omenjenega oderuha je ljubljanska policija že ovadila sodišču. Oderuh je zaenkrat še na prostem. Sodišče bo določalo o njegovi usodi.

Ljubljanska policija se je obrnila za instrukcije, kako naj postopa v tej in podobnih aferah še nadalje, na banko upravo in na finančno ravnateljstvo.

Zadeve sicer še ni konec in na obzoru so še nove afele.

Ljudje, varujte knjižice!

Odočno svarimo prebivalstvo, posebej pa še podeželsko, ki je manj poučeno: nikakor ne izročajte hranilnih knjižic nikomur in ne dajate jih v zastavo drugemu kakor le solidnim zavodom, če bi se kakšen našel, ki bi hotel denar posoditi. Sicer boste ob vse, kar ste si v dolgih letih prihranili. Razni agenti, podagenti in zastopniki so iz naše dežele izselsali že ogromne denarje in povzročili že ogromno zla. Ni treba, da se to zlo še nadaljuje!

Silna burja na morju in na suhem

Ljubljana, 23. sušca.

Ze od torika brije huda burja, ki je ozračje zelo ohladila. Po hribih in vrhovih je zapadel sneg. Včeraj zjutraj so celo nad Ljubljano plavale snežinke. O hujših viharjih pa poročajo iz južnih krajev.

Split, 22. sušca.

Orkan burje, ki je pričela divjati snoči, je danes dosegel višek. Ponoči je vihar s streh odnašal opeko, metal dimnike in jih nosil ko trske po zraku. V luki in zunaj je

morje vrelo ko v pekl.

Včeraj popoldne zaradi burje vlak ni mogel več odpeljati. Tudi davi iz Sinja ni bilo vlaka.

Parnik »Vise«, ki bi bil moral prispeti iz Metkoviča že snoči, je prispel zaradi hudih viharjev na morju šele davi.

Parnik »Kvarner« je snoči odplul proti Trogiru. Toda zaradi silnega viharja je sredi pota obstal in se je moral vrniti.

Na splitskem polju je burja napravila ogromno škodo na nasadih. Vihar, ki je divjal s hitrostjo 80 km na uro, je ruval oljke s koreninamj vred.

Vlomilci in napadalci pod ključem

Ljubljana, 23. marca.

Poročali smo, da sta dne 16. t. m. zvečer okrog pol 10 napadla dva neznanca v Grablovičevi ulici stražnika Kraljiča, ki ju je hotel aretirati, ker sta imela s seboj težek zavoj, v katerem se je nahajala najbrže sol ali sladkor. Neznanca sta po napadu bežala in odnesla s seboj tudi sumljivi zaboj. Policija je sedaj ta dva napadalca izsledila in obnemem ugotovila, da sta bila napadalca dva znana ljubljanska zločinci, ki sta pred kratkim v družbi tretjega izvršila večji vlom.

V noči na 14. t. m. je bilo, kakor smo že poročali, vlomljeno v Dobu pri Domžalah v trgovino Ivana Detela. Neznani vlomilci so odnesli vrečo kave, težko 90 kg, karton sladkorja, 25 kg težak, vrečo sladkorja v sipi težko tudi 25 kg, več raznih cigaret in tobaka ter nekaj čokolade in toaletnega mila v skupni vrednosti 3300 Din. Naslednjega dne, to je 15. t. m. zvečer se je okoli 9 pripeljal s kolešom mlajši možki po Šmartinski cesti v smeri proti mestu. Na glavi je imel manjšo vrečo. Ustavil ga je mitniški paznik, kateremu se je kolešar hotel izogniti. Fant je skočil s koleša, vreča mu je padla z glave in odvrgl je tudi kolo ter jo naglo ucvrl nazaj v temo. Mitničar je zadržal za njim: »Fant, ti imaš pa tobak v vreči!« Res je bilo v vreči kakšne 3 kg tobaka in cigarete. Policija je ugotovila, da je to tisti tobak, ki je bil ukraden trgovcu Deteli v Dobu. Kolo, ki ga je tat odvrgl, pa je bilo istega večera ukradeno Alojziju Lesjaku. In sicer med 5 in 6 zvečer izpred železničarske nabavljalne zadruge na Masarykovi cesti.

Dne 16. t. m. se je dogodil omenjeni napad na stražnika Kraljiča. Policija, ki je imela tobak in kolo ter iskala napadalca na stražnika, je domnevala, da je vse to v zvezi z vlomom v Dobu ter da so vlomilci eni in isti. Med tobakom, ki ga je policija natančno preiskala, je bilo vmes tudi nekaj ročnega peska in celo malih polžkov, kar

Dijaštvo ljubljanskega vseučilišča

Ljubljana, 23. marca.

V zimskem semestru 1932/33 je imela ljubljanska univerza 1791 slušateljev od teh 1781 rednih in 10 izrednih. Slušatelj je bilo vmes 288, ki so bile vse redne.

Najmočnejša fakulteta je sedaj postala juridična, čeprav je dolgo nosila zastavo tehniška fakulteta. Juridična fakulteta je štela 548 rednih slušateljev in 4 izredne. Slušatelj je bilo vmes 50.

Tehniška fakulteta je štela 496 rednih slušateljev in 2 izredna. Slušatelj je bilo vmes 15.

Filozofska fakulteta je štela 429 rednih slušateljev in 1 izrednega. Slušatelj je bilo vmes 194. Torej poslušajo ženske v veliki večini filozofske fakultete, ker jih je na vseh drugih fakultetah skupaj samo 94.

Teološka fakulteta je štela 161 rednih slušateljev in tri izredne.

Medicinska fakulteta je štela 147 rednih slušateljev, med temi 29 slušateljic. Izrednega slušatelja na tej fakulteti ni bilo nobenega.

Zagreb, 22. sušca.

Današnji vlaki so imeli zaradi burje velike zamude. Današnji Orient-Simplon-ekspres, ki bi moral biti v Zagrebu ob pol 5 zjutraj, je privozil šele ob 8 dopoldne. Tudi dva belgrajska brzovlaka sta zaostala za več ur. Vzrok teh zamud je

silni orkan, ki je lomil brzovjavne drogeve ko bilke in jih metal na progo.

Posebno mnogo drogov je polomljenih v Sremu na progi med Rumo in postajo Putinci. Proga je bila tudi na več krajih zaprta. Okrog polnoči je pridrvel iz Belgrada Orient-Simplon-ekspres, ki so ga morali ustaviti in pridržati na postaji Golubinci. Tudi brzovlaki in drugi vlaki so morali čakati več ur, predno so progo očistili.

je dokazovalo, da je bil tobak zakopan kje v suhem rečnem prostoru, najbrže ob Savi.

Detektivki so kmalu aretirali tri znane »stok-glažerje«, to so namreč potepuhi, ki se potikajo okoli tovornega kolodvora ter preže na slučajni zaslužek ali tatvino. Aretirani so bili znani tatovi in potepuhi Silvester Ferčnik, Viljem Zivec in Jakob Jančar.

Najmanjkrat predkaznovan je bil Jančar. Ta je tudi prvi priznal vso stvar in izdal svoja tovariša. Povedal je, da je on prav za prav organiziral vlom pri Deteli, kjer je leta 1927 služil za hlappa in so mu bile razmere znane. Vlomili pa so tja vsi trije. Fant, ki je ukradel Lesjaku kolo in potem z njim pripeljal v Ljubljano tobak ter nato izpred mitnice pobežnil, je bil Jančar sam. Blago so najprej skrili v gozdu Tabor pri Krumpkeru. Tam so snedli tudi čokolado. Drugega dne pa so vse drugo skrili v prostoru pri Sv. Jakobu ob Savi, torej je bila domneva policije pravilna. V četrtek 16. t. m. sta Ferčnik in Zivec spravila sladkor v Ljubljano. Ta dva sta bila tudi, ki sta napadla stražnika Kraljiča.

Medtem, ko je tobak in kolo padlo v roke policiji, je tolpa sladkor prodala, samo sedaj noče povedati, kam. Kavo, ki je največ vredna, namreč 1500 Din, pa so skrili v neko gramozno jamo pri Ljubljani.

Ferčnik in Zivec sta tajila te lumparije do danes popoldne. Šele, ko so jim na policiji prebrali Jančarjevo izpoved, se je udal Ferčnik in nato tudi Zivec. Ferčnik je tudi bil, ki je prvi udaril stražnika Kraljiča.

Tolpa ima na vesti najbrže še kaj drugega. Jutri bo izročena preiskovalnemu sodniku, ki bo nadaljeval preiskavo proti vsem trem tičem.

Naročajte 'Slovenca'!

Ljubljana potrebuje letno 188 novih stanovanj

Danes manjka še okrog 500 stanovanj

Ljubljana, 23. marca.

Pred meseci smo objavili statistiko o zgrajenih hišah in stanovanjih v Ljubljani ter smo ugotovili, da Ljubljana še vedno ni dohitela občutnega izostanka pri zgradnji novih stanovanj, ki je nastal deloma že pred vojno, zlasti pa med vojno in v prvih povojnih letih. Iz ugotovitev strokovnjakov, ki so nam na razpolago, posnemamo podatke o sedanjih potrebah.

Po stoletjih normalnega razvoja je Ljubljana začutila prvo gradbeno delavnost večjega obsega v letih po potresu. Ta gradbena delavnost je trajala do l. 1904., ko so se pričele razmere normalizirati. V desetih letih od 1904 pa do 1914 je bilo najbolj živahno gradbeno leto 1911, naslednji leti 1912 in 1913 pa šibkejši, vendar pa je gradbena delavnost v teh letih sproti krila počasi naraščajočo potrebo. Še v letu 1914, ko so se že pričela vojna, je bila gradbena delavnost tolikšna, da je krila dve tretjini potrebnega prirastka novih hiš.

Temu letu je sledilo sedem let mršavih krav, ko skoraj ni bilo zgrajeno nobeno novo stanovanje, pač pa so se v prvih treh, štirih povojnih letih precej gradila gospodarska poslopja.

Prvo živahno gradbeno leto je bilo l. 1922, ko je bilo zgrajenih toliko stanovanj, da je krilo potrebni prirastek enega povojnega leta. Potrebno pa je bilo dohiteti primanjkljaj slabih sedmih let. Da se takoj ni pričelo graditi, je iskati vzrok v tem, ker so bile vse sile, ki so mogle graditi, zaposlene pri gradnji gospodarskih stavb. Kapital za gradnjo bi se nazadnje še našel, toda manjkalo je dobrega materiala, stavbnih podjetij je bilo premalo in so bila prezaplena. Zato so bile stavbne cene tudi močno pretirane.

L. 1923, 1924 in 1925 je iz teh vzrokov znatno padla gradbena delavnost in število zgrajenih stanovanj se oddaleč ni odgojavalo povprečni letni potrebi. S tem pa so zopet morali pasti stavbni stroški za 25-30%. Prav ta padec pa je opogumil podjetnejše brezdomce, zlasti ker se je stanovanjska beda še poostriala in grozila, da se spremeni v katastrofo. Priskočile so na pomoč razne korporacije in l. 1926 se je gradbena delavnost zopet pričela razveseljivo dvigati. Višek je bil dosežen leta 1931, ko je bilo izgraženih dva in pol krat toliko stanovanj, kot znaša povprečen letni prirastek v Ljubljani.

Pri tem omenjamo še vlogo mestne občine, katere stavbna akcija se je pričela pod županovanjem dr. Periča in ki so jo pozneje morala druga vodstva mestne občine avtomatično nadaljevati. V l. 1922 je mestna občina zgradila nad 18% vseh stanovanj, l. 1923 37%, l. 1924 nad 27%, l. 1925 nad 57%, l. 1926 nad 8%, l. 1927 nad 61%, l. 1928 okrog 15%, l. 1929 zopet 27%. S tem letom pa je mestna občina prenehala v tej tekmi, zlasti, ker ni več grozila stanovanjska katastrofa. Leta 1932 je mestna občina zgradila še stanovanjsko kolonijo cariuskih uradnikov, kar pomenja 8% lani zgrajenih stanovanj.

Stanovanjsko katastrofo je v glavnem odvrnil kapital malega števila, šele v zadnjih letih opazno udeležbo vevjega kapitala, ki je tudi spoznal, da je denar v stavbah varno naložen, čeprav proti najvišjim obrestim. Največ malih hiš je bilo zgrajenih od l. 1921 do l. 1923, od tedaj pa so se pričele graditi tudi večje hiše.

Pred vojno je znašal potrební prirastek stanovanj 110 na leto, če računamo, da je Ljubljana štela tedaj 39.000 prebivalcev. Prvih deset let pa računamo, da je imela Ljubljana 55.000 prebivalcev (inkorporacija Šiške, naravní dorastek, novi dosejenci itd.). To število je zahtevalo povprečno 157 stanovanj na leto, kar velja za vojna in prva povojna leta. Obenem pa se je dvignila stanovanjska kultura, ki zahteva udobnejša, večja stanovanja. S tem se je sedaj zvišala kvota povprečno potrebnih stanovanj na 188. Statistika zadnjih let pa izkazuje povprečno po 179 novih stanovanj na leto. V zadnjih devetih letih je Ljubljana torej sezidala 171 stanovanj premalo. Računati pa moramo, da mora biti ob zdravih razmerah vsaj 2% stanovanj prazničnih, da se uredi ponudba in olajša seljenje. Če računamo, da je v Ljubljani še vedno

240 stanovanj premalo, z onimi 170, torej okoli nad 400 stanovanj. Ker pa se pojavlja v Ljubljani umetno zadrževanje praznih stanovanj, ker posestniki pač iščejo boljše najemnike, je stanovanjska kriza še vedno ostra, ostrojša, kakor bi smela biti zaradi 400 manjkajočih stanovanj. K temu pa moramo računati, da stanuje mnogo družin v okolici, ker ne morejo v mestu dobiti stanovanj, ki pa bi se v drugih razmerah zanesljivo priselile v mesto. Imamo torej opraviti še vedno s hudo stanovanjsko stisko, kljub raznim objavam v časopisju, kjer se ponujajo stanovanja, seveda le lepa in draga stanovanja. Manjka predvsem delavskih stanovanj. Šele, ko bo Ljubljana sezidala kakih 500 novih stanovanj, moremo računati s povprečnim številom normalnega prirastka, ki je sedaj 188 novih stanovanj na leto.

Razaj vzroki, kakor gospodarska kriza, povisana zgradarina, zlasti pa dejstvo, da najemnine počasi, pa zanesljivo padajo (zaradi manjših zaslužkov), bodo znatno zavrlj gradbeno akcijo. Sicer je nevarnost stanovanjske katastrofe za več let odvrnjena, imeli pa bomo še dolgo vrsto let opraviti s hudo stanovanjsko stisko. Le izredno dobra konjunktura je more odpraviti, vse prognoze pa so v tem oziru pesimistične.

Glava od hipa rimskega cesarja izkopana

Ljubljana, 23. marca.

Pri Sv. Florijanu v Ljubljani popravljajo cesto na Grad. Obenem so začeli zasipavati hodnik, ki vodi med cerkvijo in škarpo k zakristiji zadaj za cerkvijo. Ko so 15. marca v

ta namen razdirali škarpo, se je za kosom kamna privadila iz zemlje kamenita glava.

Ta glava upodablja moža s kontrastni lasmi in s pristrizeno brado. Na vratu se vidi še sledovi precej okrašene obleke. Glava je po mnenju podpranega kos sponenika kakoga rimskega cesarja. Kodraste lase, pristrizeno brado in okrašen vratnik so nosili n. pr. cesarji Hadrijan (117-138), Antonin Pij (138-161), Mark Avrelij (161-180), Caracalla (211-217) in tudi drugi.

Glava je iz pesčenca in nadnaravne velikosti. Natančnejše preiskave bodo morda kaj več dognale. V. Steska.

Kaj bo danes?

Stolnica: Ob pol 8 postna pridiga škofa dr. G. Rožmana.

Drama in opera: Zaprti.

Kemična predavalnica realke: Predavanje un. prof. dr. ing. Krala.

Moško učiteljske: Predavanje prof. Srečka Brodarja o »Alpskem paleolitiku«. Ob 18.

Kino Kodeljevo: Ob 8: »Sladka tajnost« (Hansí Niese).

Kazina: Občni zbor inženjerskega združenja. Ob pol 20.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trukoczy de- diči, Mesini trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

Materinska proslava

25. marca v opernem gledališču

Krščansko žensko društvo priredi svojo VIII. Materinsko proslavo v soboto, 25. marca ob pol 8 zvečer v opernem gledališču. Kakor vsako leto, tako je tudi letos spored dobro izbran.

1. P. Krizostom Sekovanič: Ali poznate mojo mamico?

2. Govor: Dr. Joža Pogačnik.

3. »Mat«. Prizor po Ivanu Cankarju.

4. Deca raja.

5. Ljubzen do rodne zemlje. (Grudica). Igra Oskar Zolner.

Vstopnice se dobe od danes dalje v Unionski trafiki. Cene znižane dramske.

Postna jed, no, to je enkrat ena, za želodec dobra je premena. Za obed in za večerjo tudi prima ribe Slamič naš nam nudil

Postna pridiga v stolnici. Drevi ob pol 8 fma v stolnici svoj drugi postni govor prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman. Pred govorom ob tri četrt na 7 litanije, ob 7 sv. Križev pot.

Ali ste že kupili vstopnice za Materinsko proslavo, ki bo v soboto, na praznik Marijinega oznanjenja ob pol 8 zvečer v opernem gledališču? Vstopnice se dobe v unionski trafiki. Cene znižane dramske.

Šahovska simultanka vcelemojstra Bogoljubova se vrši drevi ob 8 v kavarni »Evropa«. Prijave za to simultanko sprejema ljubljanski šahovski klub ob 19 naprej istotam.

Calderonov misterij »Skrivnosti sv. maše« v Rokodelskem domu. V nedeljo zvečer bomo imeli priliko videti na odru Rokodelskega domu svetovnoznano Calderonovo pesnitev »Skrivnosti sv. maše«. V njej je pesnik obdelal evharistično daritev v dramatski igri. Calderon smatra sv. mašo kot velikansko svetovno dramo, ki pričinja z Adamom in traja do sodnjega dne. Višek in katastrofa je Kristusova odrsna smrt na križu. Razne dramatične slike, ki se vrste, so v notranjem, medsebojnem skladu z ozirni na smrt na križu, na katero se nanašajo. Okvir vsega dejanja tvori dvogovor alegoričnih oseb: modrosti in verske nevednosti. V ta dvogovor je pesnik vpletel razlago mašnih obredov. — Toplo priporočamo obisk misterija »Skrivnosti sv. maše« v Rokodelskem domu v nedeljo zvečer ob pol 8. Predprodaja vstopnic je jutri, na praznik in v nedeljo od 10-12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12.

Mesnice in mesarske stojnice bodo na praznik odprte do 12.

Modne hlače — pumparce dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Srajce modne in sportne, kravate, naramnice, žepne robove, rokavice in nogavice, kupite najbolje pri Miloš Karničnik, Stari trg 8.

Ptui

Združenje trgovcev je imelo preteklo soboto svoj letni občni zbor, katerega je vodil načelnik g. Lenart. Kakor je posneti iz poročila, se je med drugim osnoval v okviru Združenja odbor za splošno in trgovsko naobrazbo trgoveškega in obrtniškega naraščanja. Združenje je zapisilo pri baneki upravi v Ljubljani za podaljšanje nedeljskega delovnega časa. Trgovine so bile namreč odprte ob nedeljah dosedaj le do 10. ure. — Pri ravnateljstvu pošte in brozjava je vložilo Združenje pritožbo radi slabega stanja telefonske centrale; zlasti telefonska celica ne odgovarja svojemu namenu. — Promet združenja v letu 1932 je znašal 109.416 Din (dohodkov 72.093 Din, izdatkov 37.323 Din). Proračun za tekoče leto znaša 35.220 Din. Glavarina za l. razred znaša 220 Din, za II. 150 Din, za III. razred 100 Din in za IV. 35 Din. Zvezni tajnik g. Kaiser iz Ljubljane je poročal o načrtu izvedbe obligatornega zavarovanja in o trgovski bolniški blagajni, tajnik združenja Osenjak pa o taksah in trošarin. — Združenje šteje 162 članov ter je napram lani zazadovalo za 22. Pomočnikov je 127, vajencev pa 36. Sledilo je poročilo o trgovsko-nadaljevalni šoli, ki prav lepo uspeva. Volitev odbora se bo vršila prihodnje leto.

Tatvina magnetna. Posestniku Skrbinšku na Hajdini je bil ukraden 1200 Din vreden magnet z motorja za žaganje drv. Orožniki so našli magnet pri nekem Martinu Lamprechtu v Sp. Hajdini, ki tatvino priznava.

Huda nesreča se je dogodila v sredo v tovarni strojil v Majšperku. Pri popravilu kadi za kvašenje strojil je padel delavec Rudolf Furman z višine 6 metrov na tla ter zadobil hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico, kjer so ga na odredbo ravnateljstva tovarne, ki bo plačalo stroške, sprejeli v II. bolniški razred.

Velik gozdni požar

Ljubljana, 23. marca.

Nocoj okrog 7 je bil videti ogromen gozdni požar na hribih v smeri nad Zalogom in Lazami; radi teme ni bilo mogoče natančno videti, kje gori. Goreli je začelo sredi hriba in je ogenj dosegel že vrh hriba. Ogenj se je širil na levo in desno.

Celje

Za Materin dan, ki ga priredi jutri Dekliška Marijina družba v Celju, vlada med celjskim občinstvom veliko zanimanje. Vabimo vse, da se te proslave Materinske dne udeleže v največjem številu, da vsaj enkrat na leto počaste svoje matere. Na sporedu so pevске in glasbene točke, govor in Meškova igra v treh dejanjih: »Mat«. Vstopnice se dobe v predprodaji v upravi »Slovenca«, Cankarjeva cesta 4. Na praznik se bodo dobile vstopnice tudi v upravi »Slovenca« od 10 do 11 dopoldan, popoldan pa od 2 naprej pri dnevni blagajni. Cene 4, 2 in 1 Din.

Leskovčeva drama »Dva bregova« vprizore v nedeljo popoldan v veliki dvorani Ljudske posojilnice člani Jugoslovanske strokovne zveze v Celju. Vstopnice se dobe v predprodaji v Slovenski tiskovni zadrugi, na praznik v upravi »Slovenca« od 10 do 11 dopoldne in v nedeljo od 9 do 12 in od 2 do začetka predstave pri dnevni blagajni.

Vstopnice za Cirilo-Metodov koncert. Vsi, ki so kupili vstopnice za Cirilo-Metodov koncert, pa jih še niso vrnili, se pozivljajo, da jih vrnejo proti povrnitvi denarja, kjer so jih kupili.

Pogreb pokojnega Ivana Provoiška. V sredo popoldne se je vršil pogreb pokojnega prerano umrlega čevljarškega mojstra in posestnika g. Ivana Provoiškega. Velika množica pogrebecev je dokaz, kakor priljubljen je bil med celjskim občinstvom pokojnik, ki se ni silil nikjer v ospredje, temveč je živel samo za dom in cerkev. Na zadnji poti ga je spremljalo tudi večje število tukajšnjih oo. kapucinov. Sprevod je vodil ob asistenci g. opal Peter Jurak. Tako je zopet zemlja pokrila moža, kakršnih je v življenju danes tako malo. Mož pošteni, odkrit katoličan in dober družinski oče. Pokojnika naj si vsak vzame za zgled in naj ga skuša v življenju posnemati.

Umrla sta v tukajšnji javni bolnišnici Krašovec Pavla, 8 letna hči malega posestnika s Ponikve in Goleš Josip, 12 letni sin posestnika in trgovca od Sv. Štefana v šmarnskem okraju.

Konj se je splašil. V sredo dopoldne so na Ljubljanski cesti blizu vile g. Brgleza nakladali na voz seno. Ko je bil voz že skoraj poln, so se konji splašili in zdirjali proti Ljubljanski cesti. Tu so napravili pravi desni preoster ovinek, voz se je prevrnil, hlapec, ki je bil na vozu na vrhu sena, je pa odletel v brozjavni drog in se pri tem na glavi težje poškodoval. Prepeljali so ga v tukajšnjo javno bolnišnico.

Sreča v nesreči. Kmalu za zgoraj opisano nesrečo je vozil po Ljubljanski cesti proti Celju voz napolnjen z deskami. Nasproti je privozil drugi voz, in konji so zavili pravilno sami na stran ceste, ker je hlapec na vozu spal. Pri tem so konji zašli v jarek, hlapec na vozu se je še pravočasno zavedel in je z voza, ki se je v jarek prevrnil, odskočil.

Sport na praznik in v nedeljo. Na praznik se bo vršila ob 3 popoldne na igrišču na Glaziji prijateljska nogometna tekma med ASK Primorje iz Ljubljane in SK Jugoslavija iz Celja. Vstopnina običajna, za dijake 3 Din, za brezposlene in vojake 2 Din, a samo v predprodaji. — SK Jugoslavija v Celju priredi v nedeljo, dne 26. t. m., izbirni meeting za crosscountry. Start pred Domom ob 10 dopoldne v Samostanski ulici, nato po Prešernovi ulici, Kralja Petra cesti, Cankarjevi cesti do hriba sv. Jožefa, preko Hriba—Skalne kleti do Grenadirjeve brvi, po Bregu skozi park do Savinjske brvi, nato po levem bregu Savinje do Samca, od tu preko proge do Joštovega mlina in od tam do križa v Medlogu čez Babno in Lavo po Ljubljanski cesti nazaj do cilja. — SK Trbovlje proti SK Olimp Celje. V nedeljo ob 5 popoldne igrata omejena kluba na igrišču pri Skalni kleti prijateljsko nogometno tekmo.

Cerkveni vestnik

Cerkev Marijinega Oznanjenja, (pri oo. frančiškanih) v Ljubljani. V soboto, na praznik Marijinega Oznanjenja, patrone župnije, bo v frančiškanski cerkvi celodnevno čiščenje presv. Rešnjega Telesa. Zjutraj ob pol 6 pridiga, nato sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim. Ob tri četrt na 9 sprejem prevzvišenega g. knezoškofa dr. Gregorja Rožmana, ob 9 slavestni govor, nato pontifikalna sv. maša. Proizvajala se bo Filke: Lurška maša. Popoldne ob pol 4 pridiga in litanije, nato darovanje za cerkev. Ob pol 6 zvečer pete litanije presv. Srca Jezusovega, zahvalna pesem in blagoslov.

častno zastopa v inozemskem znanstvenem svetu.

Zdravniški vestnik št. 2, leto V.

Poleg mnogih aktualnih člankov se moramo ustavit posebu ob prvem delu obširne ocene »Zbornika delavskega zavarovanja«, knjige, ki jo je izdal ljubljanski Okrožni urad ob priliki desetletnice zakona o zavarovanju delavcev. Ker je ravno ta zakon porojen iz povojne revolucionarne miselnosti, eden prvih zakonov, ki pripravljajo pot novi družbi, je zelo primerna, malo izbrpnejša informacija, posebno ko je ta zakon globlje posegel v miselno in materijelno življenje, kot si marsikdo predstavlja. Ta zakon je imel svoje najhujše nasprotnike v tistih krogih, ki jih res lahko označimo za kapitalistične, to se pravi pri tistih ljudeh, ki niso hoteli slišati o ničemer več, kot o prosperiteti svoje fabrike za vsako ceno. Pa tudi zdravniki so godrnjali proti naraščajoči socializaciji, kot utesujevanju ujhivo svobode. Z ozirom na to stališče je v opisu izrečena edino primerna beseda, da brez socialnega zavarovanja večina delavstva ne bi našla zadostne zdravstvene zaštite, zdravnik pa med obubožanim ljudstvom nobene klientele. — Tendena o decentralizaciji zavarovalne uprave pride v knjigi po predsedniku zavoda J. Tavčarju, prav do določnega izraza. Smisel zakona, ki naj bo pot do nove družbe, je najlepše izražena v poročilu ravnatelja dr. Bohinjca: »Smo narod malih eksistent, ojačenje teh eksistent je mogoče le na način vsajemne skupnosti. Vsa družba, ki trpi danes na strašni neurječnosti, se mora urediti. Krize, kakor je sedanja, izvira iz te neurječnosti, iz te pomanjkljive skupnosti, so sramota za človeka 20. stoletja. Kakor je razvidno iz poročila, nas knjiga podrobno pouči o vsem delu in hotenju ljubljanskega Okrožnega urada. Zdravniški vestnik ureja in upravlja na Golniku dr. Neubauer ter stane 90 Din.

Kulturni obzornik

Vladimir Corović: Istorija Jugoslavije

Knjiga, ki je bila napovedana pred skoraj tremi leti, je končno vendar izšla. Tvarina je bila obsežna in pisec Vladimir Corović se je razpisal. Knjiga, ki leži v srebrni vezavi in leksikonskem formatu pred menoj, obsega 703 strani dvostolpčnega teksta, kar je precej več kot je »Narodno delo«, ki je knjigo izdalo, v prospektu objavilo. Zamuda, ki je sicer občutna, je torej deloma opraviljiva radi nepredvidene razsežnosti. Corovičeva »Zgodovina Jugoslavije« spada vsekakor med najobsežnejše zgodovinske tekste v naši znanstveni literaturi.

Kakšen namen je imel pisec s to obsežno knjigo? V uvodni besedi pravi: »Ova knjiga ima zadatak da v sintetičnem pregledu izloži verno sudbino Srba, Hrvata i Slovenaca...« z ozirom na začetek, rast in razcvet jugoslovanske misli. Opozarjam, da pisec že takoj na prvi strani operira s pojmom »pleme«. Slovenska zgodovina je obravnava, vsaj kolikor je iz naslovov razvidno, zelo kratko in stilizirano. Obširnejše poglavje je posvečeno reformaciji in pa ilirizmu. Cisto logično (»pleme«) je, da Corović piše tudi o slovenskem »narečju«.

Da nazorno pokažem tendenco dela, naj navedem samo par stavkov iz knjige (stran 473, drugi stolpec): »I Fran Levstik, koji se kao mlad dak (!, a kasneje ne?) oduseljivao našim (srbskim) narodnim pesmama i učio naš jezik, ostao je ipak veran svojoj užoj plemenskoj (podčrtal jaz) zajednici.« Kaj je Levstik za Slovence in kaj pomeni v naši književnosti, veste. Corović ga prav za prav odpravi s par besedami (»je kljub temu ostal veren svoji ožji premenski skupnosti.«) Tako naprej pa se je o Stanku Vrazu obširno razpisal (Vrazova vloga v našem kulturnem življenju je tudi

znana) v štirinajstih vrstah. Levstiku torej dobro vrsto, Vrazu kar štirinajst.

Tehnična oprema knjige je srednja. Papir je močan, ne pa najboljši. Tekstu je priloženih mnogo slik (štiri v barvah, 102 v bakrotisku). Iz naše zgodovine so vse (v bakrotisku): Gosposvetški prestol slovenskih knezov (celostranska), slike Ljubljane (zelo neposrečno izbrana z ozirom na slike drugih mest!), Skofje Loke (menda Valvazorjeva) in pa portreti: Primoža Trubarja, Valentina Vodnika, Franceta Prešerna, Janeza Bleiweisca, Simona Gregorčiča in Ivana Cankarja.

Ob koncu naj omenim, da je Dušan S. Nikolajevič že ostro napadel Corovičovo delo (»Pravda«, 22, in 23. t. m.) Moja dolžnost je, da na tem mestu samo kronistično opozorim na knjigo. Prepričan pa sem, da jo bo eden naših poklicnih zgodovinarjev detajlno preštudiral in tudi pravično ocenil. Šele potem bomo videli in se prepričali, ali so točne pišečeve besede iz uvoda: »istoriji je jedina dužnost da utvrdi činjenice i iznese punu istinu. Bilo bi veoma lako utvrditi, kad bi ee, ma i sa najmanjim usiljavanjem, pokušalo da se stvaraju veze tamo gde ih nije bilo ili kad bi se dogadajima davali izgledi i tumačenja koje oni nisu imali...« Torej!

Glasnik

muzejskega društva za Slovenijo

letnik XIII, zv. 1-4. Zgodovinska sekcija: uredil dr. J. Mal. — Pričujoči zvezek je izredno bogat in mnogostranski. Balduin Saria razpravlja o »Arheoloških zemljevidih«, katere pripravljajo po večini vse evropske države, posebno one, ki so bile v starem veku v območju velikorimskega imperija. Tudi v Jugoslaviji zbirajo gradivo za arheološko karto in sicer vse vzhod z Vojvodino obdeluje Vulič, Bosno Sergejevič, Dalmacijo Abramič, Hrvatsko in Slavonijo Hof-faler, a Slovenijo Saria. Isti pisatelj piše dalje o »Najdbi rimskih bronastih novcev v Igriški ulici v Ljubljani«. Tu so namreč izkopali več kovov takozvanega zasilezna denarja (v času

Avgusta), ki so ga po vsej priliki kovale provincijalne kovnice. Dr. Jos. Zontar obravnava »Banke in bankije v mestih srednjeveške Slovenije«, Ivan Vrhovnik razpravlja v »Paberkih iz protireformacijske dobe« o nekdanjem evangelističnem pokopališču v Ljubljani, o predstavniku protestantizma na koncu XVII. stoletja (Ferd. Enest pl. Apfalter) o Dalmatinski Bibliji ter katoliški duhovščini. Dr. R. Andrejka je prispel razpravo o »Zemljiških razmerah v Šelški dolini v začetku 18. stoletja, kakor jih je pač doznal iz urbarija laškega gospostva. Dr. Fr. Zwitter se je poglubil v »Socialni in gospodarski problemi Ilirskih provinc«, kar naj bi dopolnjevalo deli dr. B. Vošnjaka (Ustava in uprava Ilirskih dežel) ter dr. M. Pivec-Steletove (La vie économique des Provinces Illyriennes). Najpomembnejše pa je v tem zvezku pač delo dr. Melite Pivec-Steletove »Naše knjižnice«, kjer je naša znanstvenica po vzoru drugih narodov zbrala statistiko vseh knjižnic v Sloveniji in jih razdelila v sledeča poglavja: Znanstvene in strokovne, šolske, ljudske in društvene knjižnice. Iz razprave izvemo, da je po tej statistiki danes v Sloveniji 61 znanstvenih in strokovnih knjižnic s 413.027 zvezki, 51 šolskih knjižnic s 198.963 zvezki, 393 ljudskih in društvenih knjižnic s 353.377 zvezki, skupno je v Sloveniji 407 knjižnic z 965.367 zvezki. Avtorica se tudi dotika knjižnic v Juljski Benečiji ter na Korškem, ki pa so danes povečini zatire. Naši marljivi znanstvenici moramo dati vse priznanje, da nam je pokazala knjižnično stanje v Sloveniji, česar pač še nimata niti Srbija niti Hrvatska. Sledi sestavek »In memoriam Arnolda Luschn-Ebenreutha«, ki je v decembru umrl. Viktor Steska objavljiva »Vodnikovo pismo iz l. 1797«, ki ga je pisal bržkone župnik Modest Schrei. V »Slovstvu« so zastopani Balduin Saria, Rajko Ložar, J. Turk, M. Kos, J. Zontar in Capuder. »Glasnik muzejskega društva za Slovenijo« zasleduje vsekakor vse domače znanstvene potrebe, zavsove in odkritja svoje vrste in nas gotovo

Velika afera z voznimi listki

Več uradnikov subotiskega žel. ravnateljstva prijatih

Novi Sad.

Ze pred meseci so prijeli blagajničarko na novosadski železniški postaji Katarino Dejanovič, ki je bila osumljena, češ, da je sleparila, z voznimi kartami. Preiskava se je vlekla, med tem ko je aretiranka vse tajila. Sedaj pa je počila bomba, voz se je začel razvijati in zdi se, da bo zadeva kmalu jasna.

Pretekli torek so prijeli 35 letno uradnico kontrolnega oddelka za subotisko železniško ravnateljstvo pri generalni železniški direkciji v Beogradu Margito Galambos. Dva orožnika sta jo privedla v novosadsko sodišče. Pred 2 leti je službovala pri subotiskem ravnateljstvu, potem pa je bila premeščena v Beograd, kamor je odšla tudi kontrola subotiskega ravnateljstva. Tudi Galambosova vse tajila. Običajno pa jo to, da je delovala prav v tistem oddelku, ki je kontroliral vozne listke, katere so potniki pri dohodu v Novi Sad morali oddati. Ti listki so bili potem poslani kontroli v Beograd.

V preiskovalnem zaporu bo Galambosova soočena z zgoraj omenjeno Dejanovičovo in pa z Božidarom De Franceschijem, uradnikom generalne direkcije v Beogradu, kateri je tudi zaprt. Pri tem zaslišanju se bo ugotovilo, ali

je Galambosova nedolžna ali ne. Poleg sodišča vrši preiskavo tudi generalna direkcija v Beogradu.

Kakor rečeno, je uradnik Božidar De Franceschi zaprt zaradi iste stvari. Ko je bil že osuđen ter je generalna direkcija započela proti njemu disciplinarno preiskavo, se je bal, da ga ne bi zaprli. Zato je obljubil službenemu predstojniku kavejico v znesku 1 milijona dinarjev, seveda v knjižicah. Ko so ga vprašali, odkod ima toliko denarja, je izjavil, da se je zasebno pečal s trgovino in toliko zaslužil. Predstojniki pa so kavejico odklonili, nakar je De Franceschi bil aretiran. Nato je tudi njegova žena ponudila enako kavejico. Toda generalna direkcija je izjavila, da je zadeva že v rokah sodišča, vsled česar ni mogoče ničesar več storiti. Ko so De Franceschija pripeljali v preiskovalne zapore v Novi Sad, je tukaj vnovič ponudil kavejico 200.000 Din v državnih papirjih. Toda obe sodni instanci sta to ponudbo zavrgli.

Med tem pa je pričakovati novih aretacij visokih osebnosti, vsled česar obeta ta afera postati zelo zanimiva.

Kakor se sliši, so podobno afero te dni odkrili tudi v Osijeku.

Kaj pravite?

Kakor stari, tako mladi. To se vidi tudi v žolt. Takogato lička imajo v nekem nižjemgimnazij-skem razredu. Fantu ima notes (no, to ne bi bilo nič novega, saj smo notese imeli vsi, da smo sklasificirali svoje sončence), ki vanj upisuje vse, kar kak sončence neprimernega reče. Fantu je že dovolj odkritosrečno, da sončencem poče, znaki si vse zapisuje. »Moj oče, pravi, asi edno zapisanje, kaj je kdo rekel. To pride zelo prav, kadar je treba pri-tati. In tako si tudi jaz vsako vašo zumljivo besedo zapišem. Kadar bo oca, vas bom pa naznanil.«

Časih so rekli: najtesnejši prijateljstva se skle-pajo v šolskih klopih, zlasti v srednji šoli. Vse to je, kakor se vidi, minulo... Nastajajo res nov dru-zabni red.

Mesarska afera z Viča

Ljubljana, 23. marca.

Pred kazenskim sodnikom okrajnega sodišča g. Goslarjem se je danes popoldne nadaljevala razprava proti vsakemu mesarju A. Zajcu, ki je zapleten v znano afero zaradi uvoza nezgo-sanega mesa. Stvar se je primerila septembra me-seca l. 1931. O aferi je »Slovenec« že tedaj poročal. Sodičnik je zaslišal večeraj tri priče: nadzornika mestnega dohodarstvenega urada g. Fortiča in mestna živinozdravnika dr. Josipa Kunca in g. Vekoslava R. glerja. Priče so potrdile nekatere bistvene okoliščine. Sodičnik pa je razpravo prekinil in se bo nadaljevala 6. aprila. Za zadevo vlada med ljubljanskim občinstvom dokajenje zanimanje. Razprava je trajala od 13.30 do 17.

Samo danes dopoldne

še sprejema naš inseratni oddelek oglase za

jutrišnje prazniško-obenem nedeljsko izdajo »Slovenca«, ki bo za insercijo prav posebne važnosti.

Cenjene inserente vlnudno vabimo, da oddajo svoja oglasna naročila kar največ mogoče v prvih dopoldanskih urah.

Popoldne sprejemamo le še osmrtna naznanila in nujne neodložljive objave.

Koledar

Petek, 24. marca: Gabriel, nadangel; Simon-otrok, mučenec.

Novi grobovi

† Na Vrhniki je večeraj umrla posestnica gospa Ivana Javornik roj. Tomšič, mati župnega uprave-vitelja v Javorju nad Litiijo g. Tomaža Javornika. Pogreb bo v soboto ob 9 dopoldne. Naj jih sveti večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Izprememba rodbinskega imena. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je dovolila Andreju Okornu, pristojnemu v občino Trebeljevo, okraj litijski, izpremembo rodbinskega imena v Lavrič.

Ostale vesti

— Redna služba božja na Smarni gori se bo jutri spet pričela; vršila se bo do pozne je-seni vsako nedeljo in praznik ob 10. le ob slabem vremenu je ne bo.

— Pri Sv. Antonu na Zdenski rebri v do-brepoljski dolini se vrši na tih pondeljek, dne 3. aprila velik semenj za živino vseh vrst. Od nekdanj je že navada, da pridejo na ta se-menj ljudje iz cele Dolenjske. Na ta dan je bila vedno kupčija najživahnejša, ker vsakdo za Veliko noč kaj kupi. Kupci in prodajalci so navadno zadovoljni. Ta dan se vrši pri Sv. Antonu tudi romarski shod z več sv. mašami.

— Za izlet Jadranske straže po Jadranskem in Sredozemskem morju je veliko zanimanje. Kakor sporočajo iz Splita je ministrstvo prosvete odo-brilo dopust svojim uradnikom za ta izlet pod št. 7584 od 13. III. t. l. Zadnji rok prijave je dne 25. marca t. l. Kdor noče zamuditi ugodne prilike, naj se nemudoma javi pri oblastnem odboru Jadranske straže v Mariboru.

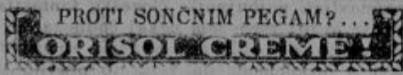
— Železniškemu ravnateljstvu v Ljubljani. Prišla je pomlad in z njo nedeljski izleti v prosto naravo. Predvsem meščanski človek komaj čaka nedelje, da pohiti v prosto naravo, kjer si pre-žrči od mestnega prahu in dima okajena pljuča. Hvalevredno je razumevanje prizadetih činiteljev, ki so s polovično vožnjo z izletniškim vlakom omogočili mnogoterim, da se lahko poslužijo te ugodnosti in preživijo nedeljo v prosti naravi. Nastane pa vprašanje mladine, tudi ta je potrebna nedeljskega izletniškega užitka in marsikateri oče bi rad peljal svoje otroke s seboj, toda voznika pride pre-draga. Ker ima mladina do 10. leta itak polovično vožnjo, smatra to železniška uprava za zadosten popust tudi pri izletniškem vlakcu. Vendar je pride potem vožnja za odraslega, ki ima polovično vož-

Za hranilno knjižico

prodam poltovorni avto CITROEN, od katerega je plačana celotna državna in mestna taksa za Din 12.000.—. Polzve se v pisarni *

Kongresni trg štev. 2, desno.

njo, prav tako draga kot za otroka, ki ima že itak polovično. Velikemu številu staršev bi bilo zelo ustrezno, prav tako pa tudi otrokom iz higienskega razloga, ako bi železnica tudi pri otrokih do 10. leta upoštevala pri izletniških vlakih 50% popust na njihovo polovično vožnjo. Staršem bi bilo omogočeno na ta način, da bi lahko v nedeljo z otroci vred šli na deželo, železnica bi pa tudi imela koristi, saj otrok potrebuje komaj polovico prostora enega odraslega. Prosimo železniško ravnateljstvo, da bi pri skorajšnji določitvi izletniških vlakov to upoštevalo in ustreglo velikemu številu prizadetih staršev.

— Preprečen požar sredi mesta. Iz Kamnika nam poročajo: V pretekli noči okrog pol 2 je pekovski mojster na Šutni gosp. Novak, ki se je po končanem delu ravno odpravil k počitku, opazil na sosednjem dvorišču čudno svetlikanje in prak-etanje. Ko je natančneje pogledal, je videl, da se iz velike lesene skrinje dvigajo med oblaki dima tudi majhni plamenčki, katere je veter čim dalje bolj oživiljal. Nekdo je takoj skočil čez zid, da bi z vedrom vode pogasil naraščajoči ogenj. Obenem je priključil več sosedov, ki so urno od vseh strani nosili vodo in udušili ogenj na goreči skrinji, v katero so domači spravljali pepel. Očividno je, da je ogenj nastal iz majhnega koščka žarečega oglja, ki je bil skrit med pepelom in katerega je oživel močan veter, ki je ponoči divjal nad Kamnikom. Skrinja je stala v bližini lesene zgradbe, poleg katere se je nahajalo v neposredni bližini še več lesenih poslopij. Prava sreča je, da so ogenj ob tako ne-navačeni uri pravočasno opazili in pogasili. Ker je divjal tako močan veter, bi se prav gotovo vnela vsa lesena gospodarska poslopja v bližini in ni izključeno, da bi se ogenj preselil tudi na strnjeno vrsto hiš na Šutni. Vseled nepravilnega ravnanja s pepelom je bilo že več nesreč, zato previdnosti v tem oziru ni nikoli preveč.

Adria prašek je boljši

— Fri zaprtju, preobilici krvi v spodnjem delu telesa, pritisku krvi, bolečinah v boku in ob straneh, pomanjkanju sape, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzročni naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno iz-praznjenje črev in osvoboditev tesnobnostnih občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef« vodo z zelo zadovoljivim uspehom tudi pri težkočah v letih menjave. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekar-nah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Šah v Vuhredu. V torek, dne 21. t. m., so se v Vuhredu v prijateljski tekmi spoprijeli maren-berški in vuhredski šahisti. Marenberški so zma-gali na celi črti.

— 34 volkov zastrupil. V Rudopolju je nad-logar Samardžija nastavlil v gozdu volkovom strupu. V 16 dneh je našel mrtvih sedem velikih volkov, od katerih je bilo pet volkulj. Ko so volkulje dejali iz kože, so v štirih našli po pet mladčev, v eni pa sedem mladčev, tako, da je bilo zastrupljenih vsega skupaj 34 volkov.

— Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladko-sečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« gren-čica delovanje želodca in črevesa in trajno po-speši prebavo.

Vič

Materinski dan. V soboto, dne 25. marca ob 4 popoldne se vrši v dvorani Društvenega doma pro-slava Materinskega dne. Na sporedu je govor, de-klaracije in igra s petjem »K mamic«. Da se omo-goči obisk vsem slobjem, je vstopnina izredno nizka: za odrasle 3 Din, za otroke 1 Din. Čisti dohodek je namenjen za mladinsko zavetišče. Za tiho ne-deljo se pripravljajo misterij »Slehernik«.

Naše dijaštvo

Duhovne vaje za gg. akademike bodo v Domu duhovnih vaj od 8. aprila zvečer ob 6 do 12. aprila zjutraj. Iskreno ste vabljeni, da pridete nekaj dni v duhovno samoto, da nemoteno premisljujete nam-en in cilj svojega življenja. V duhovnih vajah je prilika in čas, da spozna človek samega sebe in si napravi primeren red in načrt za življenje. Stano-vanje in hrana za vse tri dni 35 Din. Udeleženci naj blagovolijo javiti udeležbo Vodstvu Doma du-hovnih vaj.

Mehko palmira-milo olepšuje.

Hitler socialdemokratom:

Vaša zvezda bo zašla

Berlin, 23. marca, tg. Danes se je sestel državni zbor k drugi seji, na kateri se je z veliko radovednostjo pričakovala izjava državnega kanc-lerja o politiki nove vlade. Prva točka dnevnega reda je bila sprememba poslovniha. Poslanec Stöhr je k tej točki predlagal, da se naj enkrat za vse-lej onemogoči obstrukcija proti obstoječi nemški vladi. Predlagana sprememba poslovnega reda, ki prepoveduje obstrukcijo, je bila sprejeta brez na-daljnje debate.

Za tem je centurmski poslanec Bell govoril o odboru, ki je bil sestavljen na podlagi socialistič-nega predloga, da naj se vsi socialistični poslanci, ki so bili aretirani, izpustijo na svobodo. Odbor in plenum državnega zbora sta odklonila socialistič-ni predlog.

Ob pol treh je stopil pred državni zbor med navdušenim vzklikanjem državni kancler Adolf Hitler, da prečita vladno deklaracijo. Vsi ministri so zasedli vladne klopi, državni poslanci so bili polnoštevilno zbrani, na galerijah se je opazila ista publika kot na odprtosti državnega zbora.

Državni kancler Hitler je uvodoma podal sliko zadnjih 15 let ter izjavil, da bi bila Nemčija brez dvoma tonila v komunističnem kaosu, ako bi ne bil prišel v pravem trenutku narodnosocialistični pokret, ki je rešil nemški narod pred poginom.

V pogledu vprašanju notranje politike je državni kancler izjavil, da ima njegova vlada predvsem namen, izkoreniniti komunistem. V inozemstvu so se razširili glasovi, da državnega zbora niso za-žgali komunisti, ampak pristaši sedanje vlade. Vla-da hoče dokazati, da je resnica nasprotna, zato pa bodo tudi krivci, v prvi vrsti van der Lühbe, ob-sojeni na smrt in justificirani na javnem trgu pred vsem narodom. Mase delavškega stanu, katere so komunistični voditelji zapejali na kriva pota, bodo z lahkoto našle svoje mesto v nemški državi, toda njihove voditelje bo vlada brez usmiljenja zatrla.

Sedanja vlada hoče voljo nemškega naroda na-vezati na avtoriteto in disciplino njegovih pravih voditeljev. Nemški narod, posebno pa milijoni nje-govih delavcev, moramo rešiti iz sevanje revščine. Zato vlada ne bo v sedanjem trenutku razpravljala o vprašanju povratka monarhističnega režima, ker je mnenja, da so drugi problemi mnogo bolj važni in zahtevajo nujne rešitve. Državna vlada se bo bavila tudi z vprašanjem avtonomije posameznih dežel, toda ona podčrtava že od prvega začetka potrebo, da pravne ustanove avtonomnih nemških dežel na noben način ne morejo in ne smejo se-segati v delokrog državnih oblasti in ne smejo predstavljati nikake nevarnosti za drž. edinstvo.

Odnosaji med državo in verami

Nemška vlada si je popolnoma na jasneni, kako hoče v bodoče urediti odnose med cerkvami in državo. Njegova vlada hoče z vsemi močmi pospe-ševati vse pogoje za pravilni razvoj notranjega ver-skega življenja nemškega ljudstva. V Nemčiji ob-stojita dve krščanski veri. Obe sta neizmerno važ-nosti za nemški narod in sedanja vlada bo lojalno spoštovala njihove pravice ter se jih ne bo nikdar in na noben način dotikala. V kolikor pridejo v poštev še druge v Nemčiji priznane vere, bo nje-gova vlada napram njim postopala lojalno, toda ne bo mogla nikdar dovoliti, da bi zastopavljale zakonske obveznosti ali da bi rovarile proti drž. edinstvu.

Nardnosocialistična vlada hoče posvetiti svoje največje energije gospodarskemu razvoju nemškega naroda. Življenje nemškega ljudstva ne obstoja zaradi gospodarstva in gospodarstvo ne zaradi ka-pitala. Pravilno je, da službi kapital gospodarstvu, gospodarstvo pa celokupnemu narodu. Njegova vlada se bo v prvi vrsti prizadevala, da obrani nemško valuto močno in zdravo. Vlada namerava po-tom zakona uvesti obligatorično delo. Brezposelnost je zločin na nemškem narodu in vsaka roka, ki je nezaposlena, se mora postaviti v službo narodnega blagostanja.

Zunania politika

Državni kancler Hitler se je nato dotaknil najvažnejših problemov zunanje politike in omenil kot prvo vprašanje, na katerem je Nemčija intere-sirana, vprašanje razorožitve. On iskreno želi, da bi mu nikdar ne bilo treba oboroževati nemške vojske, toda zato pa tudi zahteva, da tudi druge države uvidijo miroljubnost Nemčije in privolijo v radikalno razorožitve, ki bo prinesla narodom mir in mirno medsebojno sožitje. Nemškemu na-rodu mora postati čast njegove armade svetinja, pred katero naj se klanja staro in mlado.

V zvezi z sedanjimi prizadevanji angleškega zunanjega ministra in predsednika vlade v Italiji podčrtava državni kancler, da je cilj vlade narodnih socialistov v Nemčiji, organizirati mir v Evropi s sodelovanjem velikih narodov. Reparacije in razni drugi mednarodni dolgovi, ki so po-stali radi svetovnega gospodarskega položaja ne-umestni, se morajo izbrisati z dnevnega reda med-narodne politike. Nemčija pričakuje od angleškega razorožitvenega načrta veliko uspehov in je pripravljena iskreno sodelovati z ostalimi treni evropskimi velesilami.

Državni kancler Hitler se posebno zahvaljuje kraljevini Italiji za njeno davno in preizkušeno pri-jateljstvo, katero je tekom zadnjih temnih in žalostnih let izkazala mlademu nemškemu pokretu.

S sveto stolicu hoče nemška vlada ostati na-dalje v najbolj prijateljskih odnosajih.

Kar se pa tiče nemških narodnih manjšin, raz-trešenih po širnem svetu, bo njegova vlada posve-tila vse svoje žive energije, da se očuvajo njihove pravice, ker se zaveda skupne usode vseh nem-skih plemen in ker želi v prvi vrsti bratskemu avstrijskemu narodu, da se reši vseh svojih seda-njih krizev in nadlog.

Napram veliki republiki Sovjetov v Rusiji bo nova Nemčija gojila prijateljske odnose, iste, ki

jih je gojila zadnjih petnajst let in ki bodo za obe državi koristni in bodo rodili lepe uspehe.

Z velikim zanimanjem je državni zbor prič-koval trenutka, ko bo državni kancler Hitler ome-nil in definiral bodoče odnose med Nemčijo in Francijo. Hitler se je o tem izrazil tako-le: »Jaz iskreno verujem v možnost prijateljskih odnosajev med obema državama in med obema narodoma, toda medsebojno prijateljstvo je mogoče le, ako se obema narodoma prizna popolna enakopravnost. Razlika med zmagovalci in med premaganci mora končno veljavno biti izbrisana iz zgodovine.«

Državni kancler Hitler je svoj ekspezo o zu-nanji politiki Nemčije zaključil s temi besedami: »Deset let popolnega miru bo prineslo več koristi narodu Evrope in sveta kakor trideset dolgih let uporoga vztrajanja pri terminologiji, ki razlikuje med zmagovalci in med premaganci. Njegova vlada bo zaprosila novi državni zbor, da sprejme zakon o pooblastilih. Ako bi slučajno njegova vlada ne dobila potrebne dvotretjinske večine, kakor to do-loča besedišče ustave, potem je on pripravljen, da sprejme vsako borbo, ki bo na ta način vsiljena. Izvolite sedaj, gospodje, odločiti o miru in vojni v nemški državi.«

Socialisti: Maščevalo se bo!

Berlin, 23. marca, tg. Ob 18.15 se je zopet otvorila seja na kateri je prvi govoril zastopnik socialnih demokratov, poslanec Wells, ki je iz-javil, da socialni demokrati podčrtavajo besedo državnega kanclerja, da je treba nehati z večno razliko med premaganci in premagovalci. Ta stav-ke pa velja enako za zunanjo politiko kakor tudi za notranjo politiko. Naglašal je, da se bo maščevalo, da se postopa s premaganci, kakor da so izven zakona. Stanje, kakor vlada danes v Nem-čiji, se mnogokrat opisuje zelo pretirano. Niti v Parizu nismo prosili za intervencijo, niti nismo milijonov odnesli v inozemstvo, niti nismo delali drugih stvari, katerih nas dolžijo. Nemški socialni demokrati se priznavajo ob tej uri k svojim ide-alom in iz novega preganjanja morejo socialni de-mokrati samo črpati nove moči.

Hitler: Kaj pa ste vi preje delali

Po tem govoru, ki so ga socialisti pozdravili s ploskanjem, ostale stranke pa popolnoma rezervirano, je dobil še enkrat besedo državni kancler Hitler. Ostro je napadel socialne demokrate radi njihovega postopanja v času prevrata in izjavil, da bi bilo socialnim demokratom ravno tako lahko mogoče dati nemški revoluciji od l. 1918 isti raz-mah in isto smer, ki jo je dala Francija svoji revo-luciji l. 1870. Socialni demokrati bi morali pre-prečiti, da se je nemškemu narodu na željo in po-velje inozemstva oktoirala nova ustava in bi se bili morali tedaj nadalje priznati k nemški troboj-nici, ne pa k barvam, ki jih je sovražnik metal v naše strelske jarke.

Hitler je potem nastopil proti trditvam o pre-ganjanju in izjavil: Vi vsi sedite okoli mene. Sli-šali smo celo vaše govore. Treba pa je spom-niti na eno stvar, da smo čutili preganjanje, ki je izhajalo od vas. Če govorite o zdravi kritiki, mo-ram spomniti na to da tega stališča niste zavze-mali, ko smo mi bili v opoziciji. Nato je Hitler kritiziral posebno postopanje socialističnega tiska v Saarskem ozemlju, ki trajno vrši veleizdajo in skuša Nemčijo postavljati nasproti inozemstvu v nepravo luč. Narodni socialisti bodo zagovorniki nemškega delavca.

vi gospodje socialni demokrati pa za to niste več potrebni.

Če mislite, da bo vaša zvezda zopet izšla, počem jaz: Nemška zvezda bo vstala, vaša pa bo zašla. Vsakomur bom dal roko, kdor se obveže za Nem-čijo, ne priznavamo pa zapovedi nobene interna-cionalne.

Dr. Kaas: podajamo roko zaradi naroda

Dalje je govoril voditelj centurma, prelat dr. Kaas, ki je navajal, da je edini zakon, ki vlada, zakon hitrega dela in to delo se more roditi samo v zbiranju. Nemška stranka centurma je to misel zbiranja že dolgo zastopala in se ob tej uri iz-ogiba vseh malenkostnih ter strankarskopoličnih in drugih pomislekov. Celotni taksi pomisleki morajo stopiti v ozadje, katere bi bilo v normalnih časih težko premagati. Sprito velike sile in ogromnih nalog, ki jih stavlja na nas obnova, in sprito vi-harnih oblakov, ki se začenjajo zbirati v Nemčiji in okoli Nemčije, podajamo v tej uri roko vsem, tudi prejšnjim nasprotnikom, da se zagotovi na-daljevanje narodnega reševalnega dela. Predpo-stavljajoč, da bodo vaše izjave, gospod državni kancler, dale načelne in praktične smeri za izvr-šitev pričakovane zakonskega dela, pristajajo stranka centurma na pooblastilni zakon.

Bavarci: da, ali pravice dežel!

Zastopniki bavarske ljudske stranke, kršča-nskih socialistov in državne stranke so izjavili, da pristajajo na pooblastilni zakon pod pogojem, da ostane nedotaknjena neodvisnost sodišč, pravice poklicnega uradništva, samostojna koalicijiska pra-vica poklicnih delavcev, državnopravna enakopravnost, krščanski pravni zakon, svoboda za umestnost in znanost. Zastopnik bavarske ljudske stranke je še posebej poudarjal pravice dežel.

Ko je bil pooblastilni zakon v prvem in dru-gem čitanju sprejet z enostavnim glasovanjem proti glasovom socialnih demokratov, je sledilo potem tretje čitanje s poimenskim glasovanjem. Tedaj je glasovalo 94 poslancev z ne, 411 pa z da. Zakon je bil torej sprejet s potrebno dvotretjinsko večino. Narodnosocialistična frakcija je po glasovanju vi-harno odobravalja sprejem zakona.

Čreda, ki se je pasla

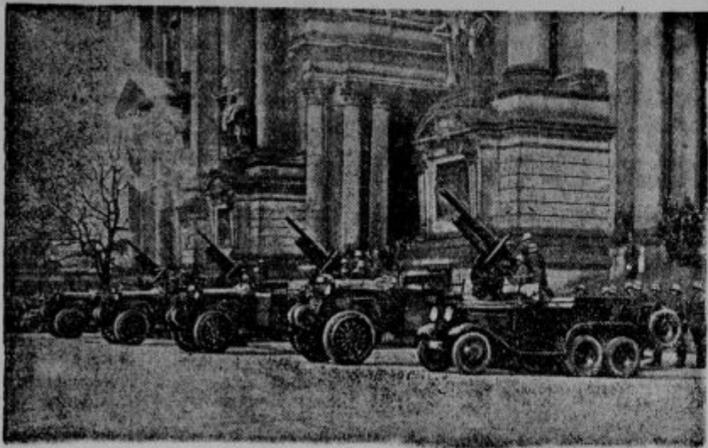
pred milijonom let v Kaliforniji

Raziskovalec dr. Chester Stock, član Tehnološkega zavoda v Kaliforniji, je imel nenavadno srečo pri raziskovanju pokrajine Rancho La Brea v južni Kaliforniji. Odkril je pravo skladišče okostja, ki pripada živalim, ki so živele 200.000 do 500.000 let pred nami. Nekateri učenjaki celo trdijo, da je od takrat minilo milijon let. Zbirka je okoli 15krat večja, kakor vse zbirke na svetu iz te dobe. Iz Los Angelesa so odposlali v predmestje La Brea znanstveno komisijo, ki jo je vodil dr. Chester Stock. Kakor že rečeno, je imela ta nenavadno srečo. Na površini nekaj tisoč kvadratnih metrov so odkrili okostja 2000 velikih volkov, 2000 velikanskih tigrov, 20 mamutov in mastodontov, 75 konj, 60 velblodov, 150 bivolov, 60 velikanskih mežg, 20 levov in neštivilnih ptic. Nekateri živali so morale biti sodeč po okostju prav ogromne. Mamuti so bili

poldrugi meter večji kakor največji afriški sloni, levi pa za eno tretjino večji kakor najlepši lev današnjega časa, tigri dvakrat večji kakor današnji, bivoli za polovico večji.

Ptice roparice so bile izredne velikosti. Premer peruti je bil dvakrat daljši, kakor so peruti največje današnje ptice roparice. Vse te strašne živali so nekdat prosto hodile po tleh, kjer leži danes vlemesto Los Angeles.

Da so se okostja tako lepo ohranila, pripisujejo okolnosti, da se je ta velikanska zaloga okostja nahajala v nekem strjenem olju. Raziskovalci domnevajo da se je morala cela pokrajina vdreti v velik podzemski bazen naravnega olja. Pozneje je olje shlapelo. Zemlja je potegnila s seboj v olje tudi živali, ki so živele na njej.

Nemčija se je končno znašla. Izpred berlinskega »Lustgartena« oddaja baterija državne brambere zaporedoma po 21 strelav v pozdrav otvoritve državnega zbora

Na Bledu je vendar bolje

Sezona na francoski Rivieri je letos silno slaba. V primeri s prejšnjimi leti je promet padel za 90%. Še teh 10% gostov, ki so se prišli solnčit na riviero, izda razmeroma mnogo manj denarja kot prejšnja leta. L. 1929 so bili v Nici tudi največji hoteli s 300 do 500 posteljami vsa sezono polni. Vsak gost je približno potrosil okoli 300 frankov dnevno. Danes so lastniki teh hotelov zadovoljni, če njihovi gostje potrosijo okoli 100 frankov na dan. Skoro polovica vil in luksuznih zasebnih palač, v katerih so se navadno nastanili letoviščarji, je prazna. Najnovejšega hotela Nici, ki je stal okoli 50 milijonov frankov in ki je bil dograjen oktobra lanskega leta, sploh niso odprli, ker ni bilo prijavljenih dovolj gostov. Tudi nenavadna propaganda po vsem svetu in moderniziranje letovišč samih ništa mnogo pomagala. Edino Monte Carlo je stalno poln. Tam so celo zgradili ogromno palačo, ki stane okoli 120 milijonov frankov. Pol leta od tega so odprli tudi nov sportni klub, ki stane okoli 45 milijonov frankov, toda tudi Monte Carlo si ne obeta dobrih časov. Na Rivieri so v prvi vrsti zahajali Angleži in Američani. Odkar je funt šterling padel, je tudi tujski promet na Rivieri silno nazadoval. Američani so tudi obubožali. V času, ko se je vršil promet v polnem obsegu, to je pred tremi leti, je vsak dan odšlo z Riviere v Pariz 8 luksuznih vlakov prvega razreda. Danes vozi samo še en vlak v Pariz.

Odkod kriza v gledališču?

Po vsem svetu tožijo, da preživljajo gledališča hudo krizo in da jih neusmiljeno izpodriva kino. Splošno mnenje je, da je prav kino kriv te krize. Podrobnejša raziskovanja pa so dognala, da ni kriv te krize toliko kinematograf, pač pa je prišlo občinstvo zapuščati gledališča, ker je gledališče samo na sebi slabo. Po večini dajejo danes stvari, ki jih občinstvo ne more prebraviti več. Večinoma so to puhla in opolzka dela. Ravnatelj gledališča v porenjskem mestu Godesbergu, ki ima 25.000 prebivalcev, je dokazal, da je pri vsej gospodarski krizi mogoče redno napolniti gledališče. Toda za to so potrebne dobre igre. Od svetovnih avtorjev je vpriporil samo najboljše dela. Tako so prišli na vrsto Shakespeare, Grillparzer, katoliški pesnik Becker, Molière, Ibsen in Gerhard Hauptmann. Gledališče v Godesbergu kar najbolje uspeva.

Pozabljivost je velika napaka

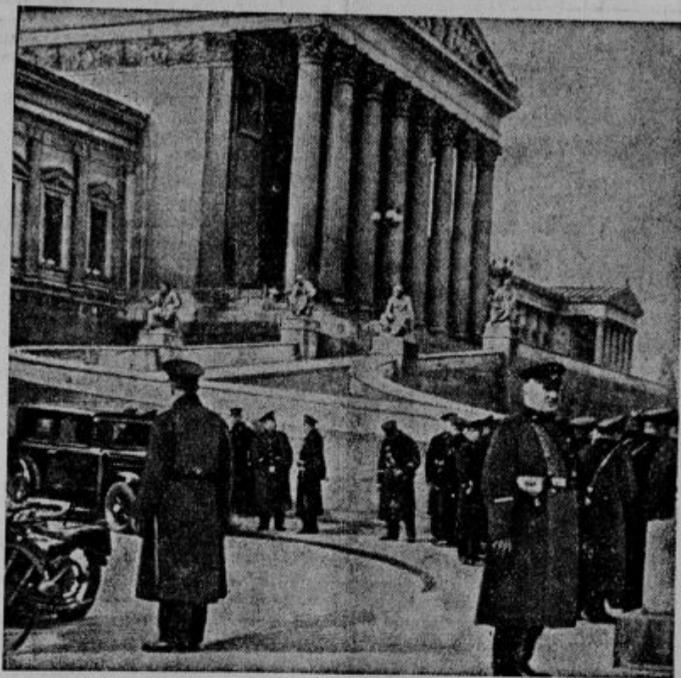
Belgijski listi poročajo, da je neki meščan iz Saint Flamberta pozabil nedavno ob vratih na glavni pošti zavoj, ki je vseboval zlatnine za dva milijona frankov. Ko je lastnik tega zavoja opazil, kaj se mu je zgodilo, zavoja ni bilo več na mestu, kjer ga je pustil.

Hitlerjev kulak

Nemški zvezni notranji minister je s posebno okrožnico povabil v armado prostovoljnih delavcev vse srednješolce, ki bodo letos položili zrelostne izpite. Prostovoljci bodo morali ostati 6 mesecev v taborišču. Štirje meseci bodo namenjeni telesnemu delu in šest tednov »sportu«. Država bo prevzela vse stanovanjske, prehranjevalne in ostale stroške.

Strašen zločin norca

V mestecu Piscinola pri Napolju se je pripetil strašen dogodek. Marija Aruta je stanovala s hčerko Vincenco in s sinom, ki ni bil popolnoma pri pameti. Nekega dne je sin poklical sestro in jo prosil za čašo mleka. Ko je nesrečna ženska iskala v omari skodelico, je brat zgrabil za revolver in jo ustrelil na mestu. Tedaj sta prišli na pomoč dve starejši ženski iz sosedne hiše. Norca je streljal tudi nanje in jih nevarno ranil. Tedaj je njegova mati planila proti njemu, da bi mu strgala orožje, toda sin je sicer vrgel revolver stran, a v istem hipu zgrabil za nož ter zabodel mater. Sestra je bila na mestu mrtva, ostale ranjenke pa so prepegljale v bolnišnico v nevarnem stanju.

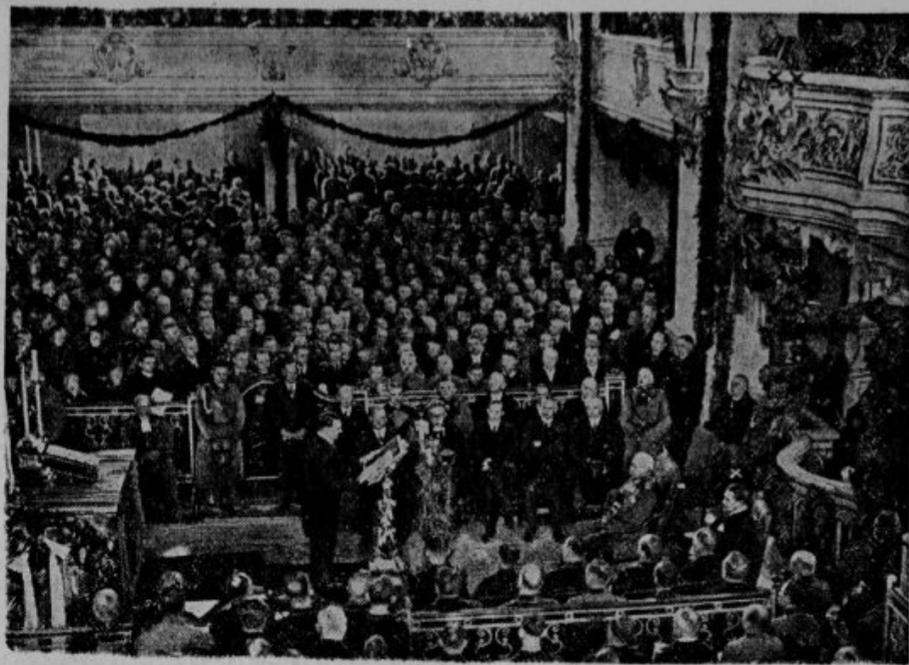

Pred dunajskim parlamentom se izprehaja policija...

Zapeljiva novost v španski zastavljalnici

Madridska zastavljalnica je sprejela novo odredbo, ki se je zelo priljubila revnim slojem, njenim stalnim obiskovalcem. Lastniki zastavljenih strojev, orodja in sličnega lahko z njimi delajo po več ur dnevno v posebni dvorani zastavljalnice. Če izjavi lastnik predmeta pri prejemu potrdila, da si z njim služi kruh, romajo njegove stvari v posebno skladišče, kjer se vedno lahko najdejo. Stotine žensk prihaja dnevno v zastavljalnico šivat na svoje stroje. Obrtniki in domači delavci redno zah-

tevajo svoje orodje. Dvorana je vedno polna in na dvorišču zraven razbijajo tudi sodarji, mizarji, kleparji. Zastavljalnica ima v skladišču do 3.000 šivalnih strojev, ki so dokaz nesreče njihovih lastnic. Pred šestimi leti je povrnila zastavljalnica lastnikom brezplačno vse šivalne stroje, ker je plačalo mesto ves potreben denar. A zdaj se je revščina tako raznesla, da ni mogoče misliti na slično pomoč. Število revežev, ki morajo zastaviti stroje in orodje, je vedno večje.

Svojevrsna služba božja v cerkvi v Potsdamu pred otvoritvijo državnega zbora. Kancler Adolf Hitler govori izza pulta. Pred njim sedi predsednik republike maršal Hindenburg. Okoli njega so zbrani ministri. V prvi vrsti od leve na desno Seldte, Hugenberg, Schween-Kroesigk, Frick, Neurath in Blomberg; čisto desno predsednik parlamenta Göring (označen z enim križcem). Zgoraj, desno v loži general feldmaršal Mackensen (označen z 2 križcema)

Skrivnosti podmorskega življenja

Toplota je gotovo eden izmed najvažnejših pogojev življenja, saj spada med one faktorje, ki ga oblikujejo in vplivajo v stvarstvo flore in favne. Čim večja je toplota, tem bolj se razvijajo organizmi. Skromno življenje krog severnega in južnega pola, kjer se bore razne vrste alg in mahu za obstanek, postaja v smeri ekvatorja vedno močnejše in dosega v tropičnih pragozdljih ona pestrost, ki si jo more komaj predstavljati najbujnejša človeška fantazija. In vendar je pri vsem tem nekaj čudnega. Že nad sto let so si belili najslavnejši znanstveniki glave s problemom, da velja to pravilo samo za celino in da so prilike v morju povsem drugačne. Dočim prekipeva v tropičnih gozdovih najštevilnejše rastlinstvo in najbujnejše oblike ter najpestrejšee barve, so prostrana »morja« ob ekvatorju malodane prazna. Vode ob obeh polih ter vsa severna in južna morja, kjer bi po toplotni teoriji najmanj pričakovali življenja, pa imajo vse polno rib in drugih živih bitij. Pa so le rešili to uganko. Dognali so, da vsebujejo vse severne in južne vode 100 do 1000 krat več majnih planktonov kot pa tropične. S tem pa je bil spravljen ves problem v drugo obliko,

kajti da so ti planktoni edina hrana rib na visokem morju, je bilo že zdavnaj znano. Toda nastalo je zopet vprašanje, zakaj dobijo ti mikroorganizmi za svoj obstoj prepotrebne nitratre in fosfate v mrzlih morjih, a v ekvatorjalnih zopet ne. Ker prihajajo vse hranljive snovi iz morskoga dna, je bilo takoj jasno, da je potreben za obstoj planktonov in torej tudi rib kontakt med površino in morskim dnom, ki je v mrzlih morjih mogoč, a v tropičnih vodah ne. Arktične vode imajo jeseni nižjo temperaturo na površini, tako pada mrzla in torej težja voda na dno, dočim se spodnje plasti dvigajo, prinašajoč seboj hranljive nitratre in fosfate. Ekvatorjalne vode so na površini toplejše in je mešanje vrhnjih plasti s spodnjimi nemogoče.

Tako je prav za prav temnomodra barva tropičnih voda tudi barva vodne puščave in kjer je vendarle kaka »oaza« v tej puščinji, tam vzdržujejo potrebni stik mogočni vetrovi in viharji.

Čudovita telefonska iznajdba

Od 1. maja dalje bodo naročniki dunajskega telefona proti malenkostni odškodnini dobili posebne priprave na svoj telefon. Ta priprava bo avtomatično povedala, ali je najemnik doma in kdaj se bo vrnil. V bistvu gre za nekako uro budilko. Ko naročnik zapusti stanovanje, obrne kazalec na uro, ob kateri misli, da se bo vrnil. Če ga med tem časom kdo kliče po telefonu, ta budilka avtomatično udari v telefon tolikokrat, kolikor kaže kazalec na njej. V popoldanskih urah udari ura za vsako uro dvakrat. Iznajdba je gotovo velikega praktičnega pomena in rabili jo bodo posebno tisti, ki jih telefon nagleduje, ker bodo lahko s pomočjo te priprave lagali, da niso doma.

Res ameriansko!

Gospa Johnson v Newyorku je vložila tožbo za ločitev zakona, ker se je njen soprog preveč smejal. Stalno se je krohotal, če je videl, da ima novo obleko in se kar držal za trebuh, če mu je postavila na mizo prismojeno jed. Sodnik je odredil razporko, »ker lahko povzroči neprestano bedasto rezanje več muke, kakor vsi udarci in psokvec«.

Radio vlak

Velika Avstralija ima tako redko prebivalstvo, da bi morala priti vsaka stalna radijska postaja v denarne neprilike, ker bi abrala premalo naročnikov. Zategadelj si pomagajo z radijskimi vlaki. Vlada je opremila radijski vlak z dvojno lučno anteno. Vlak potuje po Avstraliji in dnevno obiskuje nove kraje. Oddaja samo reproducirano glasbo.

»Mar bi ne bilo bolj enostavno s škarjami!«

★

»Kako ste mogli ravnateljci gospe reči, da je njen mož umrl, ko je vendar zgubil samo svoje premoženje?«

»Hotela sem jo le pripraviti na to.«

★

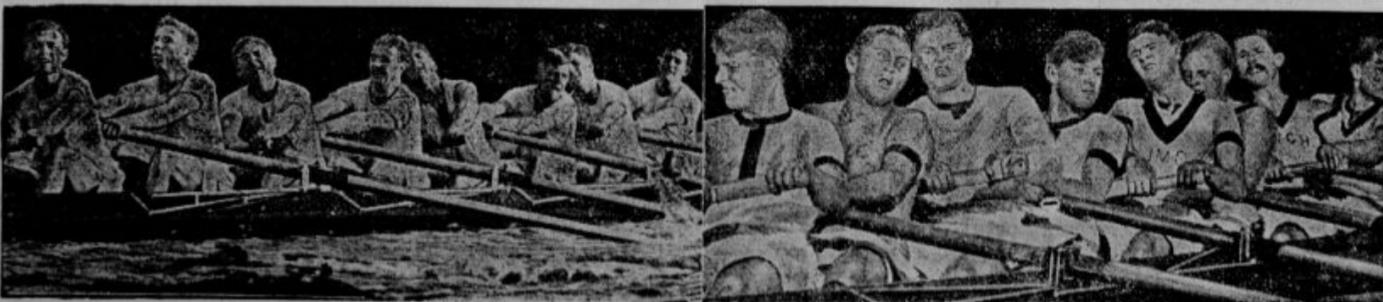
Šofer proti tujcu, ki mu razkazuje mesto: »Sedaj se peljem mimo najstarejše gostilne v mestu.« Tujec: »Zakaj pa?«

★

»Vi boste poročili gospodično Zormanovo?« »Zalibog ne. To je nemogoče. Včeraj mi je namreč nekaj rekla...«

»Kaj pa?«

»Ne! mi je rekla.«

Moštvo vseučilišče v Oxfordu in Cambridgeu se pripravlja na tradicionalno tekmo

Litija

Umrl je v pokojni ožniški stražmojster g. Ludovik Šišek, ki je prejel pokojnino še po stari ureditvi. Bil je blagaja in mirnega značaja. Pokopali so ga danes na litijsko pokopališče. N. v. m. p. Zalujocim naše sožalje!

Vsi ponesrečenci o priliki požara v litijski predlinici so v domači oskrbi. Pretekli teden sta pršla iz ljubljanske bolnišnice zadnja ponesrečena, ključavničarski mojster g. Nace Nadzar in Ivan Zajc, ki se pa vsi še zdravijo v domači oskrbi. Na lice požara sta tudi prišli že 2 komisiji i. s. prva iz Ljubljane, druga pa iz Zagreba, ter so ugotovili vzrok in škodo, ki pa ni tako visoka, kakor se je spočetka pisalo. Skoro vsa pavlo (bombaž) bodo pri fabricaciji lahko porabili, ker bodo to mokro zavolo pri predelovanju mešali s suho, tako da bo prav majhna količina bombaža uničena. Vsa škoda na strojih pa je itak krita z zavarovalnico. Interesantno ozadje pa tvori po nastalem požaru časopisno prerekanje, kdo je imel pri gašenju in reševanju največ zasluga in kdo nobenih, ker je ravnateljstvo predlinice poslalo nekemu listu tozadevni jako interesanten in poučen popravek. Dejstvo je le, da so takoj drugi dan po požaru popoldne že pričeli s polnim obratovanjem. Predlinica dela, kakor znano, s približno 750 delavci v polnem obratu in komaj sproti izdeluje prejo, ki jo prodaja raznim tuzemskim tvornicam v nadaljnjo predelavo.

Utopljenec v Krškem najbrže predliniški delavec Mlakar iz Litije. Iz Krškega poročajo, da je Sava tam napravila utopljenca, starega približno 50 let. Po opisu in vseh znakih sodeči, mora biti utopljenec identičen s 54 letnim predliniškim delavcem Franc Mlakarjem iz Litije, ki je dan po svatbi svoje hčerke zjutraj neznan kam odšel od doma mesto na delo v tovarno. V nedeljo 19. februaria se je poročila hčerka predliničarja Mlakarja na Savi, potem so pa na Mlakarjevemu domu na »Stavbale« malo svatovali. Navzoči so bili le družinski člani Mlakarjeve rodbine in nevestin ženin. Na svatbi pa je prišlo do prepira med očetom in sinovi, pri katerem je buje prišlo do dejanskega spopada. To je očeta Mlakarja, ki je bil silno vstopen in priden delavec ter izredno skrben družinski oče tako potrl, da je sklenil končati si življenje. Pozno ponoči je še izročil svojemu zetu srebrno uro z verižico, rekoč, to ti podarim za spomin na mene. V ponedeljek zjutraj je kot običajno pred 6 odšel na delo, kjer se pa ni zgledal. Sprva so domači domnevali, da je na jezo odšel za par dni od doma k svojim sorodnikom pod Sv. Goro, od koder so pa prejeli obvestilo, da se Mlakar pri njih sploh ni oglasil. Potem so domačini v domnevi, da je Mlakar šel v Savo, pregledati Savo do Zagorja, kjer pa tudi niso našli sledu o kakem utopljenju. Po poročilu iz Krškega pa se opis utopljenca povsem ujema z osebo Mlakarja.

Radeče pri Zid. mostu

Smrt uglednega Radečana. V sredo dopoldne je umrl v 84. letu starosti Franc Forstner, prevzičan v Radečah 47. Pokojni je bil nad 40 let uslužben v predlinici v St. Pavlu pri Preboldu, kjer si je pridobil velikih zaslug pri gasilnem in godbenem društvu. Za časa bivanja v Radečah je bil splošno znana in priljubljena osebnost. Pokojniku naj sveti večna luč, zalujocim ostalim pa naše sožalje!

Materinski dan. Marijin vrtec priredi v proslavo materinskega dneva na praznik Marijinega oznanjenja v Narodnem domu Savinškovo (gro trodejanke: »K mamic!« Vabljeni so otroci kakor tudi starši. Vstopnina prosta. Začetek ob 8. urah popoldne.

»Nedeljskega Slovenca« dobite vsako nedeljo (ta teden izjemoma na praznik) v trgovini g. A. Sotlarja.

Kamnik

Javne kopeli s toplo vodo v zimskem času v Kamniku nimamo, zato se morajo meščani po potrebi zatekati v Ljubljano. Kamniško obrtno društvo je že pred leti nameravalo postaviti v ozadiju mestnega parka lepo zgradbo s toplimi banjskimi in pralnimi kopelmi, pa mu je za realizacijo manjkalo dovolj finančnih sredstev. Fond, ki je določen za ta namen, se sicer s prireditvami in prispevki naših obrtnikov vedno večja, vendar je do realizacije tega načrta najbrže še precej daleč. Do takrat pa bi se moralo pomanjkanju te prepotrebne naprave v Kamniku od pomoči s tem, da bi se v tem smislu uredilo kopališče usmiljenih bratov ali pa naj bi se v kakem hotelu ali privatni hiši, kjer so v zadnjih letih postavili kopeli, uvedlo v določenih dnevih kopanje na abonement. Reflektantov bi bilo gotovo mnogo, zato bi vsako iniciativo v tem oziru toplo pozdravili.

Lubadar se je v nekaterih krajih kamniškega okraja tako razširil, da bo treba proti temu nevarnemu uničevalcu gozdov energičnih ukrepov. To je izprevidela tudi oblast, ki je izdala strogo naredbo, po kateri se morajo ravnati vsi lastniki gozdov, da bo boj proti lubadarju čim bolj uspešen.

Lov kamniške občine je bil na javni dražbi oddan za 3400 Din, čeprav so mestni očetje računali, da bo vrstel samo 1500 Din. Dozaj je imelo lovišče v najemu kamniško lovsko društvo, zdaj ga je vzel pa neki privatnik iz Ljubljane. Kamniško lovsko društvo ei je obdržalo za naprej še lov podgorske občine.

Snega je padlo na planinah okrog 30 cm. Vzpričo nizke temperature in mrzlega severnega vetra se bo gotovo dolgo obdržal.

Šoštanj

Zahvala. Krajevni odbor Rdečega križa v Šoštanju je to zimo obdaroval 120 revnih šolskih otrok z novimi čevlji in veliko število s toplim perilom. S tem blagim činom je Rdeči križ najlepše dokazal, da pravilno pojmuje svoje misije, ker je omogočil vsem tem revčkom posebanje šole in jih obvaroval najhujšega mraza! Veliko je pripomogla k temu tukajšnja tovarna usnja Woschnagg in še posebej z lepimi prispevki gospa Woschnaggova mama! — Odbor šolske kuhinje pa je skrbel za toplo in tečno prehrano šolskih otrok. Saj dobiva dnevno od 2. decembra dalje nad 200 otrok izdatno kosilo. Dn v teh kritičnih časih ni malenkost priti do sredstev, ki so omogočala navedeni akciji Rdečega križa in šolske kuhinje. Je pač umevno in treba je bilo veliko vztrajnosti in ljubezni do šolske mladine, da se je to doseglo! — Hvaležnost otrok in staršev naj bo v zadoščenje vsem, ki so se trudili s tema akcijama. Srčna zahvala pa tudi vsem darovalcem s prošnjo, da ostanejo še nadalje temu naklonjeni! Saj gre za našo revno šolsko mladino, ki jo obvarujemo na ta način marsikatero bolezn. Hvala vam lepa! Šolski upravitelji.

Zborovanje obrtnikov v Ljutomeru

Ljutomer, 21. marca.

Zborovanje obrtnih zadrug Ljutomerskega okraja je bilo preteklo nedeljo, na praznik rokodelca sv. Jožeta po osmi sv. maši, ki se je služila za žive in rajne člano obrtnih zadrug, v dvorani g. Strasserja. Zborovanja se je udeležilo lepo število obrtnikov iz okrajev Ljutomer in Gornja Radgona. Predsednik društva g. Janko Horvat je uvodoma orisal zgolovino obrtniških zborovanj in poudarjal sedanjí ogrožení položaj obrtnišva ter zahteval pot skupne borbe za izboljšanjem. Priporočila, da si posamezne stroke obrtnišva ustanove skupne nakupovalne zadruge. Uveljavlji naj se progresivni dnevni sistem z določenim eksistenčnim minimumom, v razlikovanju podeželskega obrtnika, polkmeta, od mestnega obrtnika, ki živi samo od obrti. Šušmarstvo, po katerem je obrtni štan najbolj ogrožen, je v svojem govoru pobijal stavbenik g. Pelschar in pozival vse obrtnike, da se vsak slučaj plašmarstva takoj prijavi. Govornik konstatira, da plaša obrtniki 20% vseh javnih davčev in poziva narodne poslance, da zastopajo interese davkoplačevalcev.

Srbska banka v Zagrebu, ki se je ravno pred koncem leta 1932 poslužila 1. 6 zakona o zaščiti kmetov, objavlja svoje bilanco, iz katere je razvidno, da so se vloge zmanjšale v pret. letu od 5241 na 352.6 milj., nasprotju pa so narasli upniki od 45.0 na 48.6, reeskont pa od 50.3 na 121.3 milj. Din. Temu odgovarjajo aktivne postavke, kjer se je pred vsem zmanjšala blagajna, pa tudi dolžniki. Čisti dobiček znaša 2.1 milj. Din v primeri s 9.5 milj. Din za 1931, ko je bila dividenda 12 Din na delnico nominala 75 Din.

Nova delniška družba. Trgov. ministarstvo je odobrilo osnovanje deln. družbe Jugovita v Belgradu, katere namen je komisijaska prodaja jute in proizvodov. Glavnica znaša 0.5 milj. Din (nominala 500 dinarjev).

Mednarodna zveza bombažne industrije. Te dni je v Bruslju zborovala zveza mednarodne bombažne industrije, kateri pripada bombažna industrija 22 držav. Za člana je bila sprejeta sedaj tudi naša država. Zveza je sklenila, da bodo v aprilu vse bombažne tekstilne tvornice njenih članic praznovala teden dni.

Borza

Dne 28. marca.

Denar

V današnjem deviznem prometu so narasli tečaji Amsterdama, Berlina, Londona, New Yorka in Pariza. Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha in Prage, dočim sta Bruselj in Trst oslabela.

Na zagrebški borzi danes ni bilo prometa, ker zagrebški denarni zavodi niso dali deviz in jih tudi Narodna banka ni dala.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi notiral 8.90, na zagrebški pa 8.575, zaključenih je bilo 10.000 šil. po 8.625.

Grški boni so v Zagrebu notirali 35—35.25 (zaključki so bili po 35.25).

Ljubljana. Amsterdam 2315.18—2326.10, Berlin 1367.91—1378.71, Bruselj 800.24—804.18, London 196.42—198.02, Curih 1108.35—1113.85, New York

Kritizira javne ustanove, ker dolajo obrtniška dela na škodo obrtnika, priporoča kolegialnost in solidarnost med posameznimi strokami.

Zanimanje je vzbudilo poročilo, da se razen malih izjem v južnih krajih še danes ne pobira zavarovalni prispevek, pač pa se dajejo podpore, kakor tudi poročilo, da so v preteklem letu znašali upravni stroški 67 milj. Din, dajatve za zavarovanje pa samo 66 milj. Din. Priporočila zahtevajo, da se centralizirajo sistemi OUZD razbije in priporočila apel na pristojne faktorje, da uvedejo revizijo tega zakona, katerega nam OUDZ prinese avtonomno vodstvo. Vodja obrtno nadaljevalno šole g. Bankart je nato tomlačil še določbe obrtnega zakona glede imenovanja šol, priporočal strožjo izbiro učencev in večjo naobrazbo naraščaj. Po prečitaniu in sprejemu resolucij in udanostnih brzojav je predsednik zaključil lepo obrtniško zborovanje. — Snoči se je v istih prostorih vršil občni zbor Trgov. obrtnega društva. Za predsednika je bil izvoljen zobotehnik g. Ciril Reich, za podpredsednika pa trgovec g. Mirko Simak.

5721.02—5753.18, Pariz 225.71—226.83, Praga 170.67 do 171.53, Trst 295.24—297.64.

Curih. Pariz 20.365, London 17.75, New York 518.62, Bruselj 72.20, Milan 26.69, Madrid 43.90, Amsterdam 208.925, Berlin 128.00, Dunaj 72.80 (priv. 58.10), Stockholm 94, Oslo 90.90, Kopenhagen 79.15, Sofija 3.79, Praga 15.40, Varšava 58, Atene 2.95, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.08.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za vojno škodo nekoliko slabjša, tudi tečaj dolarskih papirjev so popustili. Promet je bil na zagrebški borzi slab, kajti poleg nekaj vojne škode je bilo zaključenih samo še 1000 dol. 7% Blerovega posojila. Nekaj več prometa je bilo med delnicami, kjer je bilo zaključenih 30 delnic osješke sladkorne tovarne in 10 delnic Trboveljske.

Ljubljana. 7% inv. pos. 42.50—43.50, vojna škoda 178—182, 8% Bler. pos. 37—39, 7% Bler. pos. 33—35, Trboveljska 150 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 42.50 do 43.50, agrarni 23 den., vojna škoda 178—181, 3. 178—181 (180), 4. 177—180, 6% begl. obv. 30.50 do 31.25, 8% Bler. pos. 33—39, 7% Bler. pos. 33.50 do 34.50 (33), 7% pos. DHE 38.50—42. — Delnice: Priv. agr. banka 180—181, Nar. šum. 20 do 30, Sečerana Osjek 92—95 (95, 90), Impeks 55 den., Isis 25 bl., Trboveljska 130—150 (130).

Belgrad. Narodna banka 3340—3350 (3345), Priv. agr. banka 192—196 (192, 191), agrarni 23.25 do 23.75 (23), vojna škoda 180—181 (180), 6% begl. obv. 31.25—31.50 (31, 30.50), 7% Bler. pos. 37 bl. Dunaj. Don. sav. jadr. 54.85, Alpine 11.70.

Žitni trg

Chicago. Pšenica: maj 51.50, julij 52.375, sept. 53.25. Koruza: maj 28.375, julij 30.25, september 31.375. Oves: maj 18.125, julij 19.

Winnipeg. Pšenica: maj 49.50, julij 50.75, september 52.75.

Sport

JUTRI: ILIRIJA:VIKTORIA

Da belo-zeleni ne bodo držali križem rok, to je bilo menda vsakomur jasno. Zlasti se, ker njihovo moštvo nima ravno ugodne pozicije v podzvezni prvenstveni ligi. Vse moči napeti, da si pribori prvenstvo, to je parola belo-zelenih. Radi tega so potrebne tekme s težkimi nasprotniki. Prošlo nedeljo so imeli prijatelji Ilirije priliko videti, s kakšnim materijalom razpolaga njihov klub. Gotovo so odšli zadovoljni z igrišča. Dveh tako izenačenih moštev ne more postaviti vsak klub na igrišče. Zato tudi ni nikakega vzroka, da bi belo-zeleni klonili glavo, ker niso izšli kot zmagovalci iz kvalifikacijskih iger. Eno leto je potreba, da se moštvo pripravlj za take tekme, kot so v državni ligi.

Po reviji lastnih sil prošle nedelje sedaj ne bo težko sestaviti dobrega moštva. To izbrano moštvo bo imelo jutri za nasprotnika zagrebško »Viktoria«. Klub, ki je lani zbudil največje zanimanje. Saj je kot edini ostal v naši ligini skupini nepremagan in izšel prvak. Najboljši jugoslovanski srednji krilec Premerl bo zopet pokazal, kaj zna. Z njim tudi ostali zagrebški reprezentanti. Tako, da bo vsakdo videl res lep in prvovrsten nogomet.

ASK PRIMORJE : SLAVIJA (OSJEK)

Za nedeljo se nam obeta zelo zanimiva nogometna tekma na igrišču ASK Primorja. To pot pride v Ljubljano osješka Slavija, ki bo igrala z našim reprezentantom v državni ligi. Osješka Slavija nam ni neznan moštvo, vsaj je bila komaj pred dvema letoma v Ljubljani, kjer je odigrala dve tekmi in sicer eno s Primorjem in eno z Ilirijo. Proti Primorju je dosegla neodločen rezultat, dočim je bila od Ilirije premagana. Omenjeno moštvo stoji v prvenstveni tabeli na osmem mestu z dvema točkama ter bo za našega zastopnika precej trd oreh. Doselej je igrala o. Slavija tri tekme, izmed katerih je eno dobila dve pa izgubila.

Tudi domače moštvo si ne bo pustilo kar tako iztrgati obeh točk. Kajti edino doma je podana največja možnost za dosego zmage. Ker je Primorje odigralo dve najtežji tekmi zunaj, in ker je časno zastopalo naš nogomet na vročih spletkih tleh, je upati, da bo tudi to nedeljo napelo vse moči, da doseže lep rezultat. Z ozirom na to se nam obeta prihodnjo nedeljo napeta borba, ki za služi polnoštevilno udeležbo.

OBČNI ZBOR MOTOKLUBA »LJUBLJANA«

Motoklub »Ljubljana« je na svojem VII. rednem občnem zboru, ki se je vršil dne 10. X. 1932 izvolil novo upravo, katere si bo nadela nalogo, da klubsko življenje zopet požiži z lepimi izleti, kateri se bodo ob nastopajoči sezoni še pravočasno objavili. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je klub storil vse mogoče korake, da bi se previseko davčine znižale, ker ako bodo iste še nadalje ostale v veljavi, je možnost, da se bo ta lepí sport popolnoma uničil, kar nikakor ne bi bilo želeli. Klub je med letom z znatno podporo pripomogel, da je sportni klub Hermes zamogel dovršiti pravočasno svoje dirkališče. Istotako je klub vofiral znatno vsoto za podporno božično klubo ter je na kraljev rojstni dan, dne 17. XII. 1932 obdaroval 34 najrevnejših otrok z obutvijo in perilom. Ker je finančni položaj kluba zelo poveljen, je bilo sklenjeno, da se članarina zniža na minimumo letno vsoto 30 Din, da se omogoči sportnikom širših slojev pristop v istega ter da stari člani še nadalje ostanejo zvesti klubski zastavi, katere bo zopet ponosno zaplapolala ob priliki skorajšnjih skupnih izletov.

SK Jadran. Danes strogo obvezen sestanek vsega članstva ob 20 pri g. Sokliču (Oblak); na katerem so posebno vabljeni Kosmač, Kotar in Koljari radi prvenstvenega tekmojanja v pomladni sezoni. — Načelnik.

SK Grafika. Članj nog. sekcije se opozarjajo na sestanek vseh igralcev, v petek dne 24. marca t. l. ob 7 zvečer v društvenih prostorih. Posebno se opozarjajo sledeči igralci, da se sestanka zanesljivo udeležijo: Trpin, Mihelič, Mekina, Ploh, Bežan, Kmetič, Stupica, Šorn, Katavič, Štrukelj, Potrota, Strohmajer, Verčnik, Trobevec, Verbek. Sestanek se vrši v svrhu sestave moštva za pred. tekmo tekme za državno prvenstvo.

Program jugoslovanske plavalce zveze za letošnje leto je sledeč: 29. in 30. julija: prvenstvo Jugoslavije v skokih juniorjev in seniorjev v Karlovcu ali Ljubljani. — 5. in 6. avgusta: prvenstvo juniorjev v plavanju in waterpolu v Splitu. — 11. 12. in 13. avgusta: prvenstvo seniorjev v plavanju in waterpolu v Belgradu. 19. in 20. avgusta: dvoboj gospodov Madžarska: Jugoslavija v Dubrovniku ali Splitu. — 19. in 20. avgusta: damski dvoboj Jugoslavija: Avstrija v Milstattu. — 22. avgusta: mednarodno tekmojanje naših in madžarskih plavčev v Splitu ali Dubrovniku. — 2. in 3. septembra: dvoboj gospodov Avstrija: Jugoslavija na Sušaku ali Splitu. — 5. septembra: eventualno mednarodno tekmojanje naših in avstrijskih plavčev v Ljubljani.

Laška atletika pri avstrijskih katoliških telovadcih. Avstrijski katoliški telovadci napravijo vsako leto listo dvajsetih najboljših atletov v vsaki panogi. Kakor pa kaže tozadevna lista, stoj omenjena organizacija tudi v lahki atletiki na precej visoki stopnji. Skok v daljavo: 1. Gras 6.72 m; 2. Tiez 6.64 m, 3. Walz 6.54 m. Povprečna mera prvih dvajsetih znaša 6.21 m. — Skok v višino: 1. Zeithofer 1.80 m, 2. Danner 1.72 m, 3. Schmitz 1.70 m. Povprečna mera 1.64 m. — Skok v palico: 1. Schöber 3.25 m, 2. Wagner-Löffler 3.20 m, 3. Hahn in Hofmann 3.10 m. Povprečna mera 2.93 m. — Krogla: 1. Knizacek 12.3 m, 2. Stiegler 12.22 m, 3. Willy 12.14 m. Povprečna mera 11.54 m. — Disk: 1. Greilinger 39.02 m, 2. Jordan 35.10 m, 3. Glaser 34.38 m. Povprečna mera 32.77 m. — Koplje: 1. Wurmhöringer 54.75 m, 2. Schöller 52.66 m, 3. Absenger 52.65 m. Povprečna mera 44.83 m. — Deseterboj: 1. Knizacek 5413.25 točk, 2. Strässler 5132.83, 3. Pultar 4924.32 točk. Povprečno točk 4231.93.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA
Začetek ob 20. uri.
Petek, 24. marca: Zaprtó.
Sobota, 25. marca: KROG S KREDO. Izven. Znižane cene.

OPERA
Začetek ob 20. uri.
Petek, 24. marca: Zaprtó.
Sobota, 25. marca ob 15: PRI BELEM KONJIKU. Izven. Znižane cene. — Ob pol 20 PROSLAVA MATERINSKEGA DNE. Izven.
Nedelja, 26. marca: ERIKA. Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Petek, 24. marca: Zaprtó. (Generalka.)
Sobota, 25. marca ob 20: ORPHEUS V PODZEM-LJU. Premiera.
Nedelja, 26. marca ob 15: »NAVAĐEN CLOVEK«. Uprizoritve SJSU. — Ob 20: »GROFICA MARICA«. Zadnjič. Znižane cene

Ruska Matica v letu 1932

V nedeljo 19. marca je imela Ruska Matica pod predsedstvom univ. prof. ing. V. Nikitina letošnji občni zbor. Visokemu pokrovitelju RM Nj. Vel. kralju Aleksandru I. je bila poslana z občnega zbora ugodna brzojavka. Nadalje je predsednik zborovanja počastil spomin velezaslužnih umrlih članov odbora gg. Petra Dobrinina in ing. Erasta Suberskega. Tajnik RM univ. prof. A. Maklecov je prečital poročilo o društvenem delovanju v letu 1932.

Matica, ki je bila ustanovljena leta 1924 na pobudo univ. prof. dr. Aleksandra Bilimoviča, ima veliko knjižnico, ki jo stalno izpopolnjuje z novimi ruskimi knjigami. Veliko pozornost posveča RM tudi ruski deci, za katero prireja zlasti med počitnicami poučne ure, izlete, literarne večere itd. pod vodstvom odbornika M. Voronova. Ruski tečaj za Slovence že več let uspešno vodi odbornik S. Kun.

Matica je tudi v preteklem letu priredila več predavanj, S poizrtvovalnim sodelovanjem g. dr. Ivana Grašiča, javnega notarja v Kranjski gori, ki je bil v tem letu premeščen v Litijo, in g. Alekseja Guseva z Jesenic je skrbel RM za rusko kapelico pod Vrščem, zgrajeno po bivših ruskih vojnih ujetnikih. V letu 1932 je bila ta kapelica temeljito popravljena. Zemljišče okrog tega spomenika je sedaj last RM.

V vsakem pogledu so sli RM na roko uradni organi, neumorna in poizrtvovalna častna članica RM gospa Terezina dr. Jenkova in vploh vsa ljubljanska javnost.

Razen osrednjega odbora v Ljubljani ima RM več podružnic, od katerih sta najbolj aktivni podružnici v Novem Sadu in Somboru.

Izbrpnemu poročilu člana odbora univ. prof. ing. A. Kopylova o stanju društvene blaginje je sledila izjava predsednika revizijskega odbora V. Firsova. Odboru je bila na to izrečena razrešnica. Na občnem zboru je bil izvoljen odbor: prof. dr. E. Spektorski predsednik, prof. dr. N. Bubnov namestnik predsednika, prof. A. Maklecov tajnik in 13 odbornikov. V nadzorstvo je bilo izvoljenih pet članov, v razsodišče trije.

S posebnim sklepom je izrekel občni zbor RM svojo zahvalo gospej Terezini dr. Jenkovi, gospej soprogi univ. prof. Elizaveti N. Kopylovi, javnemu notarju v Litiji dr. Ivanu Grašiču, bivšemu predsedniku nadzorstva V. Firsovu in zastopnikom vseh ljubljanskih listov.

Naznanila

Občni zbor zadruge »Trnovski prosvetni dom« bo v petek, dne 31. marca v zadrutih prostorih ob 8 zvečer.

Križanska moška in mladinska Marijina družba ima jutri na praznik Oznanjenja M. D. duhovno opravilo, samo zjutraj ob 6; sv. maša z govorom, skupno sv. obhajilo ter darovanje za družbeni bolniški ekid. Popoldne ob 5 se udeležijo kongreganisti sprejema in akademije dijaške kongregacije.

Drovi ob 8 prosvetno-društbeni večer »Kreke« pri Mikliču. Predavaje o Cervantesu z barvstimi skioptičnimi slikami. Skioptične slike Mitrovega svetliča onstran Gorjanecv. Godba. Brez vstopnine!

Beethoven: Missa solemnis. To ogromno delo svetovne glasbene literature bo izvajala Glasbena Matica v ponedeljek, dne 3. aprila pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča. Kot solisti sodelujejo ga Zlata Gjunjenac-Gavella (sopran), Franja Bernot Golobova (alt), Jože Gostič (tenor) in Julij Bettó (bas). Zborovsko delo poje pevski zbor Glasbene Maticе, orkestralnega pa izvaja pomnožen operni orkester. Glasbena Matica je sedaj drugič vzela ogromno Beethovno delo v svoj delovni program. Prvič ga je izvajala 14. nov. 1901 pod vodstvom ravnatelja Hubada v veliki dvorani ljubljanskega Narodnega doma. Vstopnice se že debe v Matici knjižarni. Več o delu prihodujč.

Refeteč pri Škofji Loki. Marijina kongregacija priredi v znak priznanja in hvalečnosti za tihó poizrtvovalno delo naših mamic Materinski dan v nedeljo, 26. marea ob 15. Dekleta bodo vprizorila igró »Za svetos, fantje pa igró »Pod varstvom Mater božje«.

Pevski koncert v Podpeči pri Preserju. V nedeljo, dne 26. t. m. ob 4 popoldne priredi pevski zbor z Borovnice pod okriljem Pevske zveze v Ljubljani koncert v Domu gasilnega društva. Zbor je še mlad in v razvoju, a je vendar že tu in tam uspešno nastopil. Nastopita moški in mešani zbor.

Rufe. Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva priredi v nedeljo, dne 26. marca t. l. popoldne praktični tečaj za pravilno sajenje in o obrezovanju sadnih dreves v krono. Tečaj bo vodil gosp. Lojze Glaser. Zbirališče ob 2 popoldne pri gosp. Črnku. — Sadjarji, pridite v obilnem številu, da praktično vidite, kako se to najvažnejše delo pravilno opravi.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 24. marca: 11.15 Šoleka ura: Na meji treh držav (Viktor Pinnat). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 V zapadno čeških kopališčih (Ivan Martelanc). — 19. Francoščina (prof. Prezelj). — 19.30 Starost zemlje in geološke letnice (A. Peterlin). — 20. Prenos iz Varšave. Simfonični koncert. — 22. Čas, poročila, plošče.

Sobota, 25. marca: 7.30 Čebelarstvo (profesor Verbič). 8.00 Nasveti za kmeta. 8.15 Gimnastika (Dobovšek). 8.45 Poročila. 9.00 Versko predavanje. 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 10.30 Säh (B. Plenčar). 11.00 Pevski dueti; gg. Župan in Gostič. 12.00 Čas plošč. 15.30 Slovenske narodne s salonskim kvintetom poje gosp. Dermota. 16.30 Tudič: Golgota, dramatska legenda (Ljudski oder). 20.00 Prenos opere iz Zagreba. 22.30 Čas poročila in plošče.

Drugi programi:

Sobota, 25. marca.
Zagreb: 20.00 Operni prenos iz Narodnega gledališča. Milano: 20.30 Rompicollo, orkester. — Poročila. — Barcelona: 21.05 Radio orkester. 21.30 Prenos iz Madrida. — London: 20.45 Instrumentalni koncert. 21.15 Orkestr. koncert. — Stuttgart: 20.05 »Cagliostro na Dunaju«, opereta. — Leipzig: 19.30 Mandolinski koncert. 20.00 Pester koncert. — Suisse Romande: 20.35 Simfonični koncert. — Berlin: 19.35 Koncert komorne glasbe. — Belgrad: 20.00 Operni prenos iz Zagreba. — Rim: 20.45 Prenos iz gledališča. — Beromünster: 20.00 Figarova svatba, opera. — Langenberg: 20.00 Veseli večer. — Praga: 20.30 Operni prenos. — Dunaj: 20.15 Opereta. — Budapest: 18.15 Ogrske pesmi tu arije 20.45 Straussov večer. — Varšava: 20.00 Koncertna labka glasba. 22.05 Chopinove skladbe.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

20 leten mladenič išče mesto h konjem. Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 3276. (a)

Vajenci

Vajenca in vajenko za fino krojaško obrt - sprejme Fran Iglič, krojaški mojster Ljubljana, Pražakova ul. 10. (v)

Službodobe

Trgov. pomočnico večšo mešane stroke, s kavcijo, zmožno, sprejme trgovec v stalno službo. Ponudbe s sliko na upravo «Slovenca» pod šifro »Samostojno vodstvo« št. 3256. (b)

Gospodinjstvo moč

katera je dovršila gospodinjstvo solo, sprejme za takojšen nastop. Obširne ponudbe z navedbo plačilnih zahtev je poslati na O. Fröhlich, Zagreb, Zrinjski trg 17. (b)

PRODA SE 8 stanovanjska vila na Bleiweisovi cesti

Plačilni pogoji na ugodnejši
Pojasnila: Tehn. biro Gradišče 13

Denar

Vložne knjižice kupite ali prodaste najbolje pri Komand družbi M. JANKOLE Ljubljana, Selenburgova ulica 6 II. Telefon 30-52. (d)

Stanovanja

ODDAJO: Stanovanje soba, kuhinja, drvarnica - takoj oddam. Vižmarje 46.

Stanovanje

dve sobi, kuhinja in pritlikline, za 500 Din, se odda 1. maja, Vodovodna c. št. 75. (č)

Dvosobno stanovanje

lepo, sončno z vrtom, cenovno oddam takoj ali maja. Hladnik, Stožice 134. (č)

Stanovanje

v Zg. Šiški, Kosovo polje, dve sobi in pritlikline, v I. nadstropju, se odda dobri stranki za maj ali junij. Poizve se v upravi «Slovenca» št. 3264. (č)

Posestva

Droben oglaš v «Slovenca» posestvo ti hitro prodaj, če že ne z gotovim denarjem poč kupca ti s knjižico da.

Parcele

poleg gorenjskega kolo-dvora ugodno prodamo. Plača se lahko deloma tudi v hranilnih knjižicah. — Pojasnila pri Stavbni družbi, Ljubljana, Tyrševa cesta 17. (p)

Travnik

v Mestnem ložu prodam. Naslov: Gostilna »Pri Tičku« na Gričku, Ljubljana.

Zidavo hiše

ob Dunajski cesti - oddam na vložno knjižico. Naslov v upravi «Slov.» pod št. 3253. (p)

Pohištvo

Novo pohištvo moderno, kompletno za trisobno stanovanje, radi selitve takoj naprodaj. Naslov v upravi «Slovenca» pod št. 3272. (š)

Obrt

Krušne moko in rženine, vedno sveže, kupite zelo ugodno pri A. VOLK LJUBLJANA, Rožarjeva cesta 24.

Kupimo

Bukovo oglje kupi vsako množino Uran Franc. Ljubljana, Sv. Petra cesta 24. (k)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad, brž kuncov ti mnogo orižene Slovenec najmanjši inserat

20.000 kg

prvovrstnega semenskega krompirja lastnega pridelka prodaja takoj Kmetijska gospodarska zadruga v St. Vidu pri Stični. (l)

Čebulček

in druga semena za polje nudi po najugodnejših cenah **FRAN POGAČNIK** Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 67, nasproti mitnice.

Pozor!

Cement, nosilke, betonsko železo, stavbno okovje vseh vrst in drugo v našo stroko spadajoče blago dobi vsakdo najugodnejše edino le pri tvrdki **JOS ZALTA & CO.**, trgovina z železino na Dunajski cesti št. 9, poleg nebotičnika. Prepričajte se osebno ali zahtevajte cenik!

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Kari Prelog, Ljubljana - Židovska ul. in Stari trg

Otroški vozički

po zelo nizkih cenah. Trgovina M. Tomšič, Sv. Petra cesta 52. (l)

Konfekcija - moda

naiboljši nakup - Anton Presker Sv. Petra c 14, Ljubljana (l)

Gorenjski semenski krompir

beli »Oneida« in zgodnji »Rožnik« dobavljiva po ugodni ceni Kmet. okrajna zadruga v Kranju.

Razprodaja sadnega drevja!

Večje število visokodebelnih in prtičnih jablan in hrušk, prvovrstne po Din 10, drugovrstne po Din 5, po železnici najmanj 20 komadov - oddaja Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. (l)

GREŠITE MNOGO

Če ne čitate redno SLOVENEČ, tako ne čitate redno

25. 26. in 27. marca Vinska razstava in vinski sejem v Slov. Konjicah

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrirana zadr. z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta št. 6
(v lastni palači)
obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.
Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov Din.

Opozorjamo na «Mali oglasnik»

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga od vsake priložnosti

Zahvala

Ob izgubi našega predobrega soproga, brata, strica, gospoda **Ivana Prelovška** izrekamo vsem, ki so z nami sočustvovali in nas tolažili, pri srčno zahvalo. Zlasti smo dolžni zahvalo častiti duhovščini, posebej častitim patrom kapucinom, ki so ga v težki bolezni večkrat prevideli in se pogreba udeležili v tako častnem številu. Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem vencev, stanovskim tovarišem, prijateljem in znancem, ter sploh vsem, ki so ga v tako častnem številu spremljali na zadnji poti.
Celje, dne 23. marca 1933.
ZALUJOCI OSTALI

Po dolgem in težkem trpljenju, pokrepčano s sv. zakramenti, je danes poklical Vsemogočni v večno življenje našo ljubljeno mamo

Ivano Javornik roj. Tomšič

posestnico na Vrhniki št. 251

Njeno zemsko telo bomo spremili na župno pokopališče sv. Pavla v soboto, dne 25. marca t. l. ob 9 dopoldne, njeno dušo pa priporočamo v pobožno molitev.
Vrhnika, dne 23. marca 1933.

Tomaž, župni upravitelj v Javorju nad Litijo, sin.
Marija, hči.

Zahvala

Ob smrti naše ljubljene

Eme Žnideršič

roj. Ličan

se s tem zahvaljujemo vsem, ki so nam v času njene bolezni stali ob strani, zlasti g. prof. dr. Serku za njegovo pomoč in skrb v najtežjih urah, usmiljenim sestram za trud in požrtvovalnost, vsem darovalcem vencev in tistim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.
Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek 27. marca ob 8 v križevniški cerkvi. Ljubljana, dne 24. marca 1933.

Rodovina Žnideršič in sorodstvo.

P. C. Wren:

Lepi Mihael

»Stavil mi je predloge, ki sem jih zaničljivo zavrgel,« je rekel Bolidar.
»Ali so bili nevarni?« je vprašal Mihael.
»Popolnoma nesmiselni,« je odgovoril Bolidar. »Razen tega, kako naj vem, ako bom res dobil svoj delež? Dovolj hudo je že, če je človek izroččen Lejauneu, zakaj naj bi se spuščal še v nevarne stvari s tem malopridnežem.«
»Ali vam je Boldini tudi kaj predlagal, kar ste — hm — z zaničevanjem zavrgli?« je poizvedoval Mihael.
»O da, toda jaz sem ga takoj opozoril, da je Lejaune seržant, on pa le korporal.«
»In kaj je rekel na to?« je vprašal Mihael.
»Da je živ korporal boljši kakor mrtev seržant,« se je glasil zanimivi odgovor.
»Poskusimo sedaj spraviti v stvar nekaj luči,« je dejal Mihael. »Vi ste Lejauneov — hm — mož. In vse, kar ste nam povedali, se je zgodilo zato, da bi Lejaune mogel priti do dijamenta, ki misli, da ga imam...«
Bolidar je pritrjevalno prikimal.
»Mar ni Guantaio stavil še kakih drugih predlogov, ki ste jih vi z zaničevanjem zavrgli?« je vprašal Mihael.
»Oh, celo kopicole!« je dejal Bolidar. »Očitno me ima za bebca. Povsem resno mi je svetoval, naj vas oropam, nakar bi vzajemno pobegnila, preden pride do upora. Skorajda sem bil pripravljen — ampak — ampak —«
»Ampak stvar bi imela tudi svojo senčno stran,« je nadaljeval Mihael.
»Tako je,« je potrdil Bolidar. »In razen tega, kako bi dva človeka sama prehodila dva tisoč milj skozi puštinjo, ne glede na nasledovalce in Arabce... In ali me ne bi Guantaio takoj umoril, čim bi bila zunaj v puščavi?«

»Izvemšiš, da bi poprej vi njega umorili,« je dejal Mihael.
»Da,« je pritrdil Bolidar, »toda to bi se moglo preveč zavleči.« In pritoževal se je nad nezanesljivostjo Italijanov.
»No, dobro, povrnimo se zopet k stvari,« ga je prekinil Mihael. »Zakaj ste nama vse to povedali in kaj hočete prav za prav od naju?«
»Ker sem čutil, da je zame najbolje, da se napotim k poštenim ljudem; vi bi gotovo rešili življenje meni in tudi sebi ter mi potem iz hvaležnosti privoščili delež dijamenta.«
»Kako naj rešimo naša življenja?« je vprašal Mihael.
»Skupaj pobegnemo, še preden izbruhne upor, in vi mi daste tretjino izkupička od dijamenta, ko bomo na varnem.«
»Odkod pa veste, da bomo svojo obljubo izpolnili,« je vprašal Mihael.
»Ker ste Anglež in se človek sme zanesti na besedo Angleža.«
»To je zelo laskavo za naju,« je menil Mihael.
»Toda kaj bi porekli, ako bi vam dal svojo besedo, da ne posedujem nikakega dijamenta in da ga nisem nikoli v življenju posedoval?«
Bolidar se je užaljeno nasmehnil, kakor kdo, s komur si je kdo dovolil majhno šalo.
»O, gospod,« je mornjal neverno, »saj vedo o malem zavitku, ki ga nosite v mošnjčku na pasu.«
»Tako, to vedo, ali je res?« se je smehljaj Mihael.
»To pa je kar zabavno!«
Molče sva se spogledala.
»Torej dobro, toda prej ste povedali, da dva ali trije možje ne morejo iti v puščavo in pričakovati, da bodo živeli dalje nego en ali dva dni,« je pripomnil Mihael čez čas.
»Mogli bi se združiti z večjo skupino,« je svetoval Bolidar. »Znano je, da se branijo St. André, Maris, Cor-

dier in še eden ali dva, da bi se strinjali s Schwartzovo namero, umoriti Lejaunea.«
»Saj ti vendar niso dezertirji,« je rekel Mihael.
»To more biti, toda povejte jim preje resnico, da Lejaune ne bo trpel, da bi kateri upornikov preživel upor — in vseeno, na kateri strani bi se nahajali. Lejaunea je sam pohlep po dijamentu, in žeti hoče slavo, da je čisto sam udušil upor in rešil trdnjavo. Legionarjem hoče pokazati, kaj se pravi upor! Upor naj prinese vsem smrt, njemu pa bogastvo in povišanje. On se že vidi častnika in bogatega moža... In kaj dobijo ljudje, ki so ga opozorili na dijament, ki so mu pomagali in zastavili zanj svoje življenje? Kaj bo? Kaj bo njih plačilo?... Smrt, vam pravim! Smrt! Smrt! Smrt!« je zakričal in se tresel kot žival, ki je zašla v past.
»In kdo mu je kaj pravil o tem čudovitemu dijamentu?« je vprašal Mihael.
»Boldini,« je odgovoril Bolidar.
»In v Sidiju so vas nagovorili, da bi ga ukradli?« je vprašal Mihael. »Zakaj so baš vam poverili to nalogo.«
Toda Bolidar ni hotel govoriti o tako nečastnem sumničenju.
»Toda da pridemo zopet k stvari,« je nadaljeval Mihael, »kaj naj se zgodi sedaj? Mi seveda ne bomo ubežali, in pravkar preiščujem, kako bi tega vraga Lejaunea prepričali, da v Zinderneufu ni nikakega dijamenta?«
»Kako bi bilo, ako bi izjavili, da ste ga pastili v Sidibell-Abbessu in tam skrili,« je menil Bolidar, »ali ne bi to bila sijajna domislica?...«
Mihael se je zasmeljal.
»Povejte mi, ali ste ga morda resnično pustili v Sidiju?« je vprašal Bolidar.
»Jaz prav gotovo nimam nikakega dijamenta tukaj,« je odvrnil Mihael.
»Ali morete priseči pri Bogu? Pri vaši veri v Kristusa? Pri vaši ljubezni do svete Device? In pri vašem upanju na priprošnjo vseh svetnikov?« je vprašal Bolidar.

Velika afera z voznimi listki

Več uradnikov subotjskega žel. ravnateljstva prijetih

Novi Sad.

Ze pred meseci so prijeli blagajničarko na novosadski železniški postaji Katarino Dejanovič, ki je bila osumljena, češ, da je sleparila z voznimi karticami. Preiskava se je vlekla, med tem ko je aretiranka vse tajila. Sedaj pa je počila bomba, voz se je začel razvijati in zdi se, da bo zadeva kmalu jasna.

Pretekli terek so prijeli 35 letno uradnico kontrolnega oddelka za subotjsko železniško ravnateljstvo pri generalni železniški direkciji v Beogradu Margito Galambos. Dva orožnika sta jo privedla v novosadsko sodišče. Pred 2 leti je službovala pri subotjskem ravnateljstvu, potem pa je bila premeščena v Beograd, kamor je odšla tudi kontrola subotjskega ravnateljstva. Tudi Galambosova vse tajila. Obtežuje pa jo to, da je delovala prav v tistem oddelku, ki je kontroliral vozne listke, katere so potniki pri dohodu v Novi Sad morali oddati. Ti listki so bili potem poslani kontroli v Beograd.

V preiskovalnem zaporu ho Galambosova soočena z zgoraj omenjeno Dejanovičovo in pa z Božidarom Defranceschijem, uradnikom generalne direkcije v Beogradu, kateri je tudi zaprt. Pri tem zaslišanju se bo ugotovilo, ali

je Galambosova nedolžna ali ne. Poleg sodišča vrši preiskavo tudi generalna direkcija v Beogradu.

Kakor rečeno, je uradnik Božidar Defranceschi zaprt zaradi iste stvari. Ko je bil že osumljen ter je generalna direkcija započela proti njemu disciplinarno preiskavo, se je bal, da ga ne bi zaprli. Zato je obljubil službenemu predstojniku kavcijo v znesku 1 milijona dinarjev, svedca v knjižicah. Ko so ga vprašali, odkod ima toliko denarja, je izjavil, da se je zasebno pečal s trgovino in toliko zaslužil. Predstojniki pa so kavcijo odklonili, naker je Defranceschi bil aretiran. Nato je tudi njegova žena ponudila enako kavcijo. Toda generalna direkcija je izjavila, da je zadeva že v rokah sodišča, vsled česar ni mogoče ničesar več storiti. Ko so Defranceschija pripeljali v preiskovalne zapore v Novi Sad, je takaj vnovič ponudil kavcijo 200.000 Din. v državnih papirjih. Toda obe sodni instanci sta to ponudbo zavrgli.

Med tem pa je pričakovati novih aretacij visokih osebnosti, vsled česar obeta ta afera postati zelo zanimiva.

Kakor se bliši, so podobno afero te dni odkrili tudi v Osijeku.

Za hranilno knjižico

prodam poltovorni avto CITROEX, od katerega je plačana celoletna državnina in mestna taksa za Din 12.000.—. Poizve se v pisarni Kongresni trg štev. 2, desno.

Kongresni trg štev. 2, desno.

njo, pravtako draga kot za otroka, ki ima že itak polovico. Velikemu številu staršev bi bilo zelo ustreženo, prav tako pa tudi otrokom iz higienskega razloga, ako bi železnica tudi pri otrokih do 10. leta upoštevala pri izletniških vlakih 50% popust na njihovo polovično vožnjo. Staršem bi bilo omogočeno na ta način, da bi lahko v nedeljo z otroci vred šli na deželo, železnica bi pa tudi imela korist, saj otroci potrebuje komaj polovico prostora enega odraslega. Prosimo železniško ravnateljstvo, da bi pri skorajšnji določitvi izletniških vlakov to upoštevalo in ustreglo velikemu številu prizadetih staršev.

— Šah v Vuhredu. V torek, dne 21. t. m., so se v Vuhredu v prijateljski tekmi spoprijeli marenberški in vuhredski šahisti. Marenberški so zmagali na celi črti.

PROTI SONČNIM PEGAM? ...
ORISOL CREME

— Preprečen požar sredi mesta. Iz Kamnika nam poročajo: V pretekli noči okrog pol 2 je pekovski mojster na Šutni gosp. Novak, ki se je po končanem delu ravno odpravil k počitku, opazil na sosednjem dvorišču čudno svetlikanje in prasketanje. Ko je natančneje pogledal, je videl, da se iz velike lesene skrinje dvigajo med oblaki dima tudi majhni plamenčki, katere je veter čim dalje bolj oživiljal. Nekdo je takoj skočil čez zid, da bi z vedrom vode pogasil naraščajoči ogenj. Obenem je prikal več sosedov, ki so urno od vseh strani nosili vodo in udušili ogenj na goreči skrinji, v katero so domači spravljali pepel. Očividno je, da je ogenj nastal iz majhnega koščka žarečega oglja, ki je bil skrit med pepelom in katerega je oživel možan veter, ki je ponoči divjal nad Kamnikom. Skrinja je stala v bližini lesene zgradbe, poleg katere se je nahajalo v neposredni bližini še več lesenih posopij. Prava sreča je, da so ogenj ob tako nevarni uri pravočasno opazili in pogasili. Ker je divjal tako močan veter, bi se prav gotovo vnela vsa lesena gospodarska poslopja v bližini in ni izključeno, da bi se ogenj preselil tudi na strnjeno vrsto hiš na Šutni. Vsled neprevidnega ravnanja s pepelom je bilo že več nesreč, zato previdnosti v tem oziru ni nikoli preveč.

— Pri zaprtju, preoblici krvi v spodnjem delu telesa, pritisku krvi, bolečinah v boku in ob straneh, pomanjkanju sape, utripanju srca, migreni, šumežu v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzročijo naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnostnih občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef« vodo z zelo zadovoljivim uspehom tudi pri težkočah v letih menjave. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— 34 volkov zastrupil. V Rudopolju je nadlogar Samardžija nastavlil v gozdu volkovom strupa. V 16 dneh je našel mrtvih sedem velikih volkov, od katerih je bilo pet volkulj. Ko so volkulje dejali iz kože, so v štirih našli po pet mladičev, v eni pa sedem mladičev, tako, da je bilo zastrupljenih vsega skupaj 34 volkov.

— Nova odkritja pri subotjski Trgovsko-industrijski banki. Upravitelj konkurne mase Trgovsko-industrijske banke v Subotici Viktor Prohaska je izjavil, da so že leta 1931 ravnatelj tega zavoda v Beogradu ustanovili agencijo pod imenom »Cere«. Ravnatelj Imamovič se je, kakor je povedal, pogajal z odborom »Jadranske straže« v Beogradu, da bi mu prepustil pravico do reklame na železniških kolodvorih in v vagonih. Nekaj dni nato je prišel v Subotico in izjavil, da so pogajanja uspela in da je sklenjen dogovor za deset let in sicer letno za 60.000 Din, ki jih mora banka plačati »Jadranski straži«. Banka je nakazala 60.000 Din in poleg tega še bančno garancijo za vseh deset let, to je skupno za 600.000 Din. Imamovič je odšel v Beograd in se čez par dni vrnil v Subotico ter prinesel potrdilo »Jadranske straže«. Vsi so bili prepričani, da je zadeva v popolnem redu. Konkurni upravitelj Viktor Prohaska je pa zapeznil, da se skoz celo preteklo leto ni ničesar govorilo o tej zadevi. To se mu je zdelo čudno. Obrnil se je pisмено na »Jadransko stražo«, ki mu je sporočila, da o tem ničesar ne ve in da ni prejela nobenega denarja. Prohaska se je sam odpravil v Beograd, kjer je ugotovil, da so bili podpisni in štampiljski ponarejeni. Zadevo je naznanil okrožnemu sodišču v Subotici, ki sedaj vodi preiskavo.

— Jezus naj živi! 42 evharističnih pesmi iz »Cerkvenega Glasnika« za mešani zbor, deloma z orglami uredil Stanko Premrl, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena partituri je 60 Din, glasovi po 12 Din. V pravilni opremi in trpežnem papirju je pravkar izšla ta skrbno urejena in hvalevredna zbirka, ki obsega najboljšo evharistične speve, povzete iz

Mehko
palmira-milo
olepsuje.

Važni sklepi mariborskih trgovcev

V prostorih hotela »Orel« se je vršil v sredo zvečer VII. redni občni zbor Bolniške blagajne samostojnih trgovcev. Poročila, ki so jih podali na tem zborovanju predsednik V. Weixl, tajnik P. Znidarič in drugi, slikajo običajno živahno in plodono delovanje društva, ki je šlo ob koncu leta 1932 523 zavarovancev, od tega 159 članov in 164 svojcev; letoletni izdatki so znašali Din 121.614,24, dohodki pa Din 114.036,09. Primanjkljaj se je kril iz rezervnega fonda.

Mnogo važnejši, kakor poročila za minulo leto, pa so bili sklepi, ki so jih sprejeli zborovalci za bodočnost in ki dokazujejo, da pravilno domeva važne novodobne pridobitve na socialnem polju. V tem oziru gre mariborskemu trgovstvu priznanje naravnost pionirskega dela, ker je kot prvo sprejelo sklep o takojšnji izvedbi obligatornega bolniško-nezgodnega zavarovanja. Glasom pismenega glasovanja gremilnih članov se je namreč sprejel sklep, da se odbor obstoječe Bolniške blagajne samostojnih trgovcev pooblašča, da sestavi pravila za obvezno zavarovanje Zdrženja ter jih predloži občnemu zboru v potrditve. Sestavljena pravila so bila prečitana ter bodo v najkrajšem času poslana banski upravi v odobritev. V pravilih

se predvidevajo tri kategorije zavarovancev, razdeljenih po premoženjskem stanju. Člani se lahko poleg obveznih tudi prostovoljno: industrijski, odvetniki, zdravniki itd.

Važno vprašanje, ki se je na občnem zboru razmatralo, je bilo tudi vprašanje sanatorija. Svoječasno je stavila Bolniška blagajna samostojnih trgovcev predlog, da bi se kupil ali najel dr. Černičev sanatorij skupno z Bolniško blagajno zasebnih in trgovskih nameščencev v Ljubljani. Predlog pa je bil od slednjega društva odbit, čim pa bo uveljavljeno obligatorno zavarovanje članov Zdrženja trgovcev v Mariboru ter bo dana možnost razširiti področje nove obvezne bolniške blagajne tudi na področje celokupne bivše mariborske oblasti, se bo uredil v Mariboru sanatorij za članstvo. O tem vprašanju se je odvila živahna debata ter se je stališče vodstva sprejelo.

Pri sledečih volitvah je bil izvoljen za predsednika ponovno Vilko Weixl, za podpredsednika Sax, v odbor pa: Jakob Lah, Albert Vicelj, Stanko Koeček, Franc Močivnik, Ivan Kvas, dr. Ivan Jurček. Namestnika: Ilich Emanuel, Vid Murko. Nadzorstvo: Zdravko Anderlec, Franc Greif, Marjan Jare.

□ V upravi in podružnici na Aleksandrovi cesti se sprejemajo oglasi za jutrišnje številko, ki izide v povečanem obsegu in pomnoženih nakladi, še do 11 dopoldne.

□ Zaslugam priznanje. V ponedeljek, dne 27. marca bo izročil francoski konzul M. Neuville gospej Maistrovi komandersko zvezdo reda Nichan Itikar, ki ga ji je podelila francoska vlada za njeno uspešno delovanje v smislu francosko-jugoslovanskega prijateljstva. Izročitev se bo izvršila v gledališču, kjer priredi francoski krožek na čast konzulu francoski večer s sodelovanjem ge. Šaričeve iz Ljubljane ter članov ljubljanskega krožka. Ljubljanceji bodo igrali Mussetovo komedijo »Le Chandelier«, nastopijo pa tudi solisti s pevskimi in klavirskimi točkami.

□ Mrtvaški zvon. V bolnišnici je umrl v starosti 65 let g. Albert Schuster, knjigovodja v pokloju. Pogreb blagega pokojnika bo danes popoldne ob 5. uri iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče na Pohorju. Blag mu spomin, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

□ Volilni imeniki na vpogled. Okrajno sodišče v Mariboru je s svojo odločbo od 8. febr. t. l. odobrilo volilne imenike za mestno občino mariborsko kakor so bili popravljani v januarju 1932. Ti volilni imeniki so od danes naprej stalno razgrnjeni na vpogled v Konskripcijskem uradu mestnega načelstva na Slomškovem trgu št. 11. pritrjuje levo med običajnimi uradni urami. Vsakdo ima pravico vpogleda v imenike ter lahko zahteva popravek.

□ Aktualne komunalne zadeve. Na seji mestnega občinskega sveta dne 30. marca se bo razpravljalo med drugim o prošnji magistratnega ravnatelja A. Köchlerja za upokožitev, imenoval se bo gradbeni odbor za leto 1933, razpravljalo se bo o zamenjavi vojašnice, o parcelaciji zemljišča pivovarne Union, o preureditvi prostorov v kazinskem poslopju. Na dnevnem redu je nadalje prošnja Poljske železnice za odobritev najetja posojila ter številne prošnje za sprejem v občinsko zvezo in za odobritev obrti.

□ Jutri in v nedeljo na zelenem polju. Ob 15.30 glavni dogodek letošnje pomladanske nogometne sezone: Ferencvaros nastopi proti ISSK Mariboru. Tekma se igra na igrišču v Ljudskem vrtu. Ob 14 kot predtekma »SK Mura (Mur, Sobota): ISSK Maribor rez. V nedeljo 26. t. m. na igrišču ISSK Maribora: ob 10. uri Maribor ml.: Železničar ml. Ob 14: Svoboda rez.: Maribor rez. Ob 15.30 Maribor old boys: Železničar old boys. — Igrišče Rapida: ob 15.30 Rapid rez.: Železničar rez. Ob 15 Atletiki (Celje): SK Rapid. Prvo moštvo Železničarjev gre v Varazdin, kjer nastopi proti »Slaviji«.

□ Magdalence igrajo. V nedeljo 26. t. m. ob 5 popoldne vprizori Dramatski odsek magdalenske kongregacije znamenito Gogoljevo komedijo »Revizore« v dvorani na Aleksandrovi cesti št. 6.

□ PTL. Drevi bo v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu XII. redni občni zbor Protituberkulozne lige v Mariboru. Na dnevnem redu je tudi poučno in zanimivo predavanje specialista za pljučne bolezni dr. Varla o novodobnem zdravljenju tuberkuloze.

□ Maribor v filmu. Včeraj se je predvajal v Grajskem kinu zanimiv zvočni film »Bela Ljubljana« ter »Kranjska industrijska družba«. Lastnik filmov Josip Klement iz Zagreba namerava privediti tudi film Maribora za slučaj.

Adria prašek je boljši

raznih letnikov priloge »Cerkvenega Glasnika« in se deli v tri dele. Prvi del obsega blagoslovne (11), drugi splošne evharistične (26) in tretji pesmi Sreca Jezusovega (5). Večina organistov je sicer naročenih na omenjeni list, vendar so se te priloge v teku časa porazgubile, oziroma postale nerabne. S to izdajo imajo sedaj cerkveni pevovodje enotno priročno pesmarico, ki se odlikuje po izborni ureditvi in izbiri napevov. Vsem cerkvenim zborom je toplo priporočamo.

— Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosti delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Kaj pravite?

Kakor stari, tako mladi. To se vidi tudi v šoli. Takogate tička imajo v nekem nižjeglazniškem razredu. Fanté ima notes (no, to ne bi bilo nič neprega, saj smo notese imeli vsi, da smo »klosofi« svoje součence), ki vanj vpisuje vse, kar kak součenec neprimerne reče. Fanté je še dondoli odkritosten. Da součenec pové, zakaj si vse zapisuje. »Moj oče«, pravi, »si vedno zapisuje, kaj je kdo rekel. To pride zelo prav, kadar je treba pričati. In tako si tudi jaz vsako važno sumljivo besedo zapisem. Kadar bo čas, vas bom pa naznanil.«

Casih so rekli: najtežnja prijateljstva se sklepajo v šolskih klopih, zlasti v srednjih šoli. Vse to je, kakor se vidi, resnilo... Nastaja res »nov družabni red«.

Mesarska afera z Viča

Ljubljana, 23. marca.

Pred kazenskim sodnikom okrajnega sodišča g. Goslarjem se je danes popoldne nadaljevala razprava proti vsikemu mesarju A. Zajcu, ki je zapleten v znano afero zaradi uvoza nežigovanega mesa. Stvar se je primerila septembra meseca l. 1931. O aferi je »Slovenec« že tedaj poročal. Sodnik je zaslišal včeraj tri priče: nadzornika mesnega dohodarstvenega urada g. Fortiča in mestna živinozdravnika dr. Josipa Kunca in g. Vekoslava Riglerja. Priče so potrdile nekatere bistvene okolnosti. Sodnik pa je razpravo prekinil in se bo nadaljevala 6. aprila. Za zadevo vlada med ljubljanskim občinstvom dokajšnje zanimanje. Razprava je trajala od 15.30 do 17.

Samo danes dopoldne

še sprejema naš inseratni oddelek

oglasje za

jutrišnjo prazniško-obenem nedeljsko izdajo »Slovenca«, ki bo za insercijo prav posebne važnosti.

Čenjene inserente vljudno vabimo, da oddajo svoja oglasna naročila kar največ mogoče v prvih dopoldanskih urah.

Popoldne sprejemamo le še osmrtna naznanila in nujne neodložljive objave.

Koledar

Petek, 24. marca: Gabriel, nadangel; Simonotrok, mučenec.

Novi grobovi

† Na Vrhnikih je včeraj umrla posestnica gospa Ivana Javornik roj. Tomšič, mati župnega upravitelja v Javorju nad Litijo g. Tomaža Javornika. Pogreb bo v soboto ob 9 dopoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

Osebnosti vesti

— Izprememba rodbinskega imena. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je dovolila Andreju Okornu, pristojnemu v občino Trebeljevo, okraj litijski, izpremembo rodbinskega imena v Lavrič.

Ostale vesti

— Redna služba božja na Smarni gori se bo jutri spot pričela; vršila se bo do pozne jeseni vsako nedeljo in praznik ob 10, le ob slabem vremenu je ne bo.

— Pri sv. Antonu na Zdenski rebri v dohropoljski dolini se vrši na tihj ponedeljek, dne 5. aprila velik semenj za živino vseh vrst. Od nekdanj je že navada, da pridejo na ta semenj ljudje iz cele Dolenjske. Na ta dan je bila vedno kupčija najživahnejša, ker vsakdo za Veliko noč kaj kupi. Kupci in prodajalci so navadno zadovoljni. Ta dan se vrši pri sv. Antonu tudi romarski shod z več sv. mašami.

— Za izlet Jadranske straže po Jadranskem in Sredozemskem morju je veliko zanimanje. Kakor sporočajo iz Splita je ministrstvo prosvete odobrilo dopust svojim uradnikom za ta izlet pod št. 7584 od 13. III. t. l. Zadnji rok prijave je dne 25. marca t. l. Kdor noče zamuditi ugodne prilike, naj se nemudoma javi pri oblastnem odboru Jadranske straže v Mariboru.

— Železniškemu ravnateljstvu v Ljubljani. Prišla je pomlad in z njo nedeljski izleti v prasto naravo. Predvsem meščanski človek komaj čaka nedelje, da pohiti v prasto naravo, kjer si prežrači od mestnega prahu in dima okajana pljuča. Hvalevredno je razumevanje prizadetih činiteljev, ki so s polovično vožnjo z izletniškim vlakom omogočili mnogoterim, da se lahko poslužijo te ugodnosti in preživijo nedeljo v prosti naravi. Nastane pa vprašanje mladine. Tudi ta je potrebna nedeljskega izletniškega užitka in marsikateri oče bi rad peljal svoje otroke s seboj, toda vožnja pride predraga. Ker ima mladiča do 10. leta itak polovično vožnjo, smatra to železniška uprava za zadosten popust tudi pri izletniškem vlakom. Vendar le pride potem vožnja za odrasle, ki ima polovično vož-

da bi našel podporo pri merodajnih činiteljih. Z nekaterimi industrijskimi podjetji mesta in okolice je že v dogovoru za posnetje propagandnega filma.

□ Občnega zbora zasebnih in avtonomnih nameščencev, ki se vrši drevi v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-11, ob 20, se udeležijo tudi člani Društva odvjetniških in notarskih uradnikov. Na občnem zboru bodo poročali delegati Zveze društev zasebnih nameščencev. Pokojniškega zavoda, Bolniške blagajne, Delavske zbornice itd.

□ Mariborski ribiči bodo zborovali jutri v soboto ob 20 v lovski sobi hotela Orel.

□ Konkurne zadeve. Tukajšnje okrajno sodišče je odredilo v postopanju tvrde Kuhar & Hrovat v Mariboru poseben ugotovitveni narok za naknadno prijavo terjatev dne 30. marca 1933. Radi razdelitve mase se odpravljajo konkurz mesarja Franca Repateca v Marenbergu.

□ Cvetkovčani in Vičančani. Mladina iz dvoje lepih vasi Ptujskega polja se je sšla včeraj v razpravni dvorani malega senata mariborskega okrajnega sodišča. Ze na hodniku pred dvorano se je videlo, da se fantje iz sosednjih vasi nič kaj lepo ne gledajo; še bolj je padla v oči ta razlika v dvorani sami: Cvetkovčani, 9 po številu so sedeli na zatožni klopi, šest Vičančanov pa se je spravilo zadaj na sedeže za priče. Cvetkovčane je obdeljal državni pravdnik v svoji obtožnici, da so streljali iz karabink, pušk in revolverjev na Vičančane ter so štiri nevarno ranili. Dogodek se je po opisu obtožnice pripetil v noči od 19. septembra 1932. po kožulanju pri posestniku Kovacecu in Cvetkovcih. Prilili so na kožulanje Cvetkovčani, malo za njimi pa skupina iz sosednjih Vičan. Kmalu je prišlo med sosedli do spora, ki se je na pogled do odhoda, ko so po soglasni tditvi Cvetkovčanov fantje iz Vičane izzivali z »aufraks« njem. Takrat so te Cvetkovčani dogovorili, da bodo sosedje malo »potiralice«, pa so se razgubili na domove po orožje. Nemece Franca je prinesel karabinko. Ozmeč Viktor revolver, Petek Blaž svojo odrezano lovsko puško na šibre, Horvat Jožef, Dolinšek Franc, Roškar Martin, Leben France, Kovacec Ivan in Vinter Anton pa so odrgali od plotov »kolčke«, kot sami pravijo in cela skupina se je pognala za Vičančani. Ob železniški progi so jih došli. Ko je padel prvi strel, so se pognali Vičančani v beg, toda pot jim je prekrizal brzovlak, ki je privozil po progi. Cvetkovčani so streljali naprej ter hudo ranili Petrišiča in Majceca, lažje pa Vesenjaka in Kiriča. Pred sodniki so se izgovarjali, da so streljali samo v zrak. Sodba: Petek in Nemeč pod drugo leto robije, 2 leti častne izgube, Ozmeč leto in 7 mesecev robije, ostali pa 6 mesecev strogega zapora, pogojno na 3 let.

Vič

Materinski dan. V soboto, dne 25. marca ob 4 popoldne se vrši v dvorani Društvenega doma proslava Materinskega dne. Na sporedu je govor, deklaracije in igra s petjem »K mamic«. Da se omogoči obisk vsem slojem, je vstopnina izredno nizka: za odrasle 3 Din, za otroke 1 Din. Izisti dohodek je namenjen za mladinsko zavetišče. Za tiho nedeljo se pripravljajo misterij »Stehernik«.

Podčetrtek

Umrli sta v zadnjem času v naši župniji 2 osebi in sicer Ana Druškovič iz imenega ter Jožef Verbošek iz Podčetrta. Slednji je bil dolgo časa gostilničar; bil je vzgleden krščanski oče in dober mož. Ob odprtem grobu sta mu spregovorila: g. župnik Andrej Pirc in v imenu požarne brambe g. nadučitelj Franc Lovrec.

Na Marijin praznik bo popoldne po litanijah v dvorani cerkveno hišo proslava materinskega dneva. Priredi to proslavo Mar. družba. Iskreno vabljenje matere in ljubitelji naših mater!

Naše dijaštvo

Duhovne vaje za gg. akademike bodo v Domu duhovnih vaj od 8. aprila zvečer ob 6 do 12. aprila zjutraj, iskreno ste vabljeni, da pridete nekaj dni v duhovno samoto, da nemoteno premišlujete namen in cilj svojega življenja. V duhovnih vajah je prilika in čas, da spozna človek samega sebe in si napravi primeren red in načrt za življenje. Stanovanje in hrana za vse tri dni 35 Din. Udeleženci naj blagovoljno javiti udeležbo Vodstvu Doma duhovnih vaj.

Čredo, ki se je pas'a

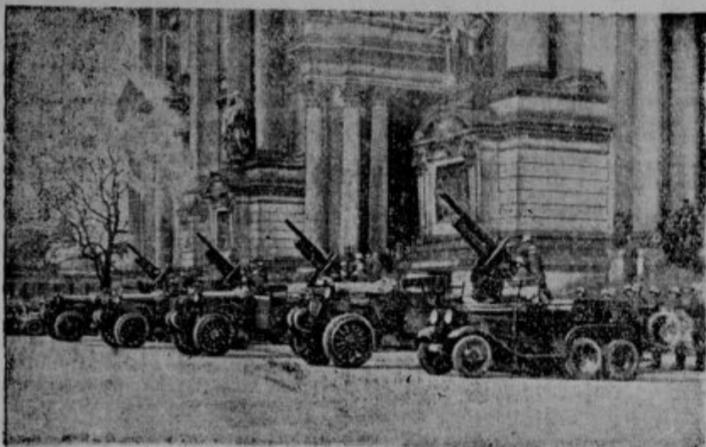
pred milijonom let v Kaliforniji

Raziskovalec dr. Chester Stock, član Tehnološkega zavoda v Kaliforniji, je imel nenavadno srečo pri raziskovanju pokrajine Rancho La Brea v južni Kaliforniji. Odkril je pravo skladišče okostja, ki pripada živalim, ki so živele 200.000 do 500.000 let pred nami. Nekateri učenjaki celo trdijo, ta je od takrat minilo milijon let. Zbirka je okoli 15krat večja, kakor vse zbirke na svetu iz te dobe. Iz Los Angelesa so odposlali v predmestje La Brea znanstveno komisijo, ki jo je vodil dr. Chester Stock. Kakor že rečeno, je imela ta nenavadno srečo. Na površini nekaj tisoč kvadratnih metrov so odkrili okostja 2000 velikih volkov, 2000 velikanskih tigrov, 20 mamutov in mastodontov, 75 konj, 60 velblodov, 150 bivolov, 60 velikanskih mežg, 20 levov in neštevilnih ptic. Nekateri živali so morale biti sodeč po okostju prav ogromne. Mamuti so bili

poldrugi meter večji kakor največji afriški sloni, levi pa za eno tretjino večji kakor najlepši lev današnjega časa, tigrji dvakrat večji kakor današnji, bivoli za polovico večji.

Ptice roparice so bile izredne velikosti. Premer peruti je bil dvakrat daljši, kakor so peruti največje današnje ptice roparice. Vse te strašne živali so nekdanj prosto hodile po tleh, kjer leži danes vlemesto Los Angeles.

Da so se okostja tako lepo ohranila, pripisujejo okolnosti, da se je ta velikanska zaloga okostja nahajala v nekem strjenem olju. Raziskovalci domnevajo da se je morala cela pokrajina vdreti v velik podzemski bazen naravnega olja. Pozneje je olje shlapelo. Zemlja je potegnila s seboj v olje tudi živali, ki so živele na njej.

Nemčija se je končno znašla. Izpred berlinskega »Lustgarten« oddaja baterija državne brambore zaporedoma po 21 strelav v pozdrav otvoritve državnega zbora

Na Bledu je vendar bolje

Sezona na francoski Rivieri je letos silno slaba. V primeri s prejšnjimi leti je promet padel za 90%. Še teh 10% gostov, ki so se prišli solnčiti na riviero, izda razmeroma mnogo manj denarja kot prejšnja leta. L. 1929 so bili v Nici tudi največji hoteli s 300 do 500 posteljami vsa sezona polni. Vsak gost je približno potrošil okoli 300 frankov dnevno. Danes so lastniki teh hotelov zadovoljni, če njihovi gostje potrosijo okoli 100 frankov na dan. Skoro polovica vil in luksuznih zasebnih palač, v katerih so se navadno nastanili letoviščarji, je prazna. Najnovejšega hotela Nici, ki je stal okoli 50 milijonov frankov in ki je bil dograjen oktobra lanskega leta, sploh niso odprli, ker ni bilo prijavljenih dovolj gostov. Tudi nenavadna propaganda po vsem svetu in moderniziranje letovišč samih nista mnogo pomagala. Edino Monte Carlo je stalno polno. Tam so celo zgradili ogromno palačo, ki stane okoli 120 milijonov frankov. Pol leta od tega so odprli tudi nov sportni klub, ki stane okoli 45 milijonov frankov, toda tudi Monte Carlo si ne obeta dobrih časov. Na Rivieri so v prvi vrsti zahajali Angleži in Američani. Odkar je funt šterling padel, je tudi tujski promet na Rivieri silno nazadoval. Američani so tudi ubužali. V času, ko se je vrnil promet v polnem obsegu, to je pred tremi leti, je vsak dan odšlo z Riviere v Pariz 8 luksuznih vlakov prvega razreda. Danes vozi samo še en vlak v Pariz.

Odhod kriza v gledališču?

Po vsem svetu tožijo, da preživljajo gledališča hudo krizo in da jih neusmiljeno izpodriva kino. Splošno mnenje je, da je prav kino kriv te krize. Podrobnejša raziskovanja pa so dognala, da ni kriv te krize toliko kinematograf, pač pa je pričelo občinstvo zapuščati gledališča, ker je gledališče samo na sebi slabo. Po večini dajejo danes stvari, ki jih občinstvo ne more prebaviti več. Večinoma so to puhla in opolzka dela. Ravnatelj gledališča v porenskem mestu Godesbergu, ki ima 25.000 prebivalcev, je dokazal, da je pri vsej gospodarski krizi mogoče redno napolniti gledališče. Toda za to so potrebne dobre igre. Od svetovnih avtorjev je vpriporil samo najboljša dela. Tako so prišli na vrsto Shakespeare, Grillparzer, katoliški pesnik Becker, Molière, Ibsen in Gerhard Hauptmann. Gledališče v Godesbergu kar najbolje uspeva.

Pozabljivost je velika napaka

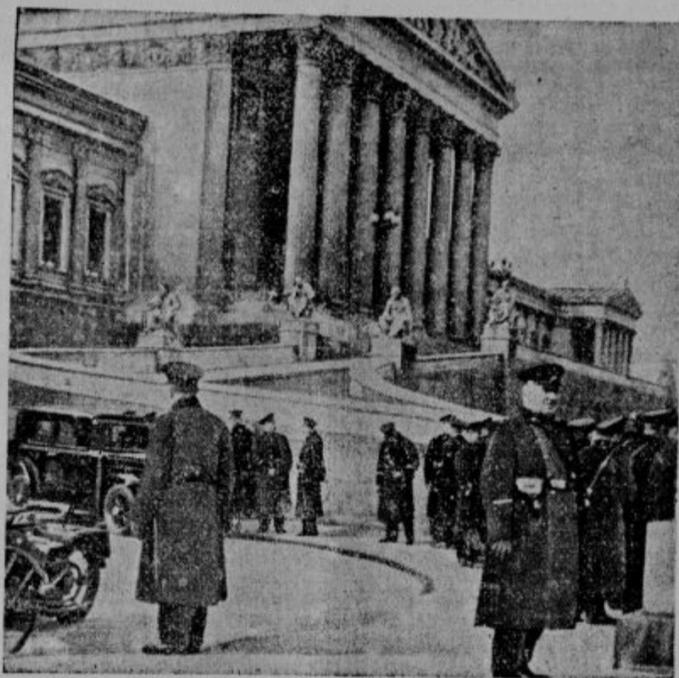
Belgijski listi poročajo, da je nekli meščan iz Saint Flamberta pozabil nedavno ob vratcih na glavni pošti zavoj, ki je vseboval zlatnine za dva milijona frankov. Ko je lastnik tega zavoja opazil, kaj se mu je zgodilo, zavoja ni bilo več na mestu, kjer ga je pustil.

Hitlerjev kulak

Nemški zvezni notranji minister je s posebno okrožnico povabil v armado »prostovoljnih delavcev vse srednješolce, ki bodo letos položili zrelostne izpite. Prostovoljci bodo morali ostati 6 mesecev v taborišču. Štirje meseci bodo namenjeni telesnemu delu in šest tednov »sportu«. Država bo prevzela vse stanovanjske, prehranjevalne in ostale stroške.

Strašen zločin norca

V mestecu Piscinola pri Napolju se je pripetil strašen dogodek. Marija Aruta je stanovala s hčerko Vincenco in s sinom, ki ni bil popolnoma pri pameti. Nekega dne je sin poklical sestro in jo prosil za čašo mleka. Ko je nesrečna ženska iskala v omari skodelico, je brat zgrabil za revolver in jo ustrelil na mestu. Tedaj sta prišli na pomoč dve starejši ženski iz sosedne hiše. Norec je streljal tudi nanje in jih nevarno ranil. Tedaj je njegova mati planila proti njemu, da bi mu strgala orožje, toda sin je sicer vrgel revolver stran, a v istem hipu zgrabil za nož ter zabodel mater. Sestra je bila na mestu mrtva, ostale ranjenke pa so prepeležali v bolnišnico v nevarnem stanju.

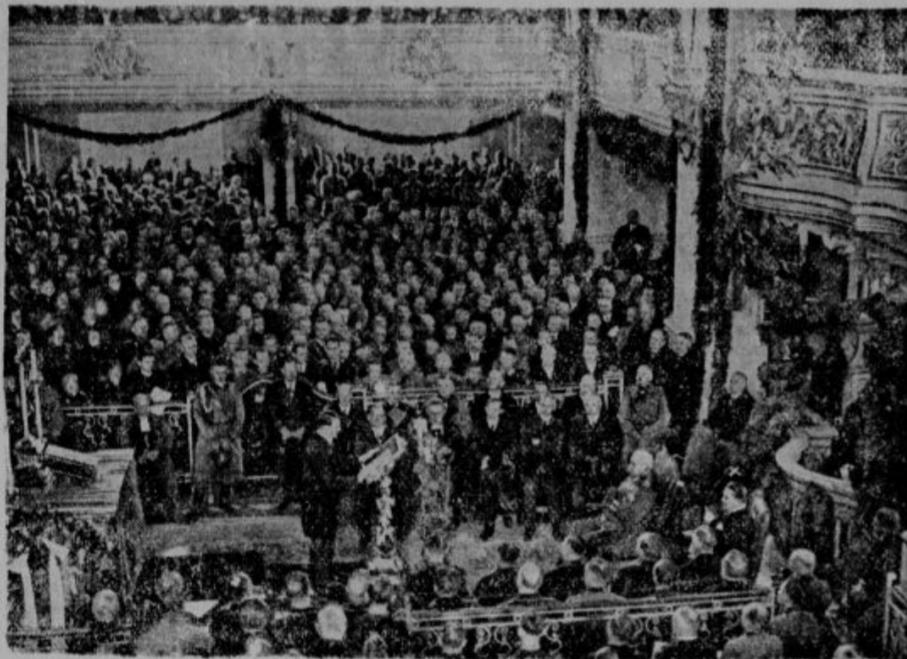

Pred dunajskim parlamentom se izprehaja policija...

Zapeljiva novost v španski zastavljalnici

Madridska zastavljalnica je sprejela novo odredbo, ki se je zelo priljubila revnim slojem, njenim stalnim obiskovalcem. Lastniki zastavljenih strojev, orodja in sličnega lahko s njimi delajo po več ur dnevno v posebni dvorani zastavljalnice. Če izjavi lastnik predmeta pri prejemu potrdila, da si z njim služi kruh, romajo njegove stvari v posebno skladišče, kjer se vedno takoj lahko najdejo. Stotine žensk prihaja dnevno v zastavljalnico šivat na svoje stroje. Obrtniki in domači delavci redno zah-

tejavajo svoje orodje. Dvorana je vedno polna in na dvorišču zraven razbijajo tudi sodarji, mizarji, kleparji. Zastavljalnica ima v skladišču do 3.000 šivalnih strojev, ki so dokaz neresice njihovih lastnic. Pred šestimi leti je povrnila zastavljalnica lastnikom brezplačno vse šivalne stroje, ker je plačalo mesto ves potreben denar. A zdaj se je revščina tako raznesla, da ni mogoče misliti na slično pomoč. Številno revčev, ki morajo zastaviti stroje in orodje, je vedno večje.

Svojevrsna služba božja v cerkvi v Potsdamu pred otvoritvijo državnega zbora. Kanceler Adolf Hitler govori izza pulta. Pred njim sedi predsednik republike maršal Hindenburg. Okoli njega so zbrani ministri. V prvi vrsti od leve na desno Seldte, Hugenberg, Schwerin-Krosigk, Frick, Neurath in Blomberg; čisto desno predsednik parlamenta Göring (označen z enim križcem). Zgoraj, desno v loži general feldmaršal Mackensen (označen z 2 križema)

Skrivnosti podmorskega življenja

Toplota je gotovo eden izmed najvažnejših pogojev življenja, saj spada med one faktorje, ki ga oblikujejo in vplivajo v stvarstvo flore in favne. Čim večja je toplota, tem bolj se razvijajo organizmi. Skromno življenje krog severnega in južnega pola, kjer se bore razne vrste alg in mahu za obstanek, postaja v smeri ekvatorja vedno močnejše in dosega v tropičnih pragozlilih ono pestrost, ki si jo more komaj predstavljati najbujnejša človeška fantazija. In vendar je pri vsem tem nekaj čudnega. Že nad sto let so si belili najslavnejši znanstveniki glave s problemom, da velja to pravilo samo za celino in da so prilike v morju povsem drugačne. Dočim prekipeva v tropičnih gozdovih najštevilnejše rastlinstvo in najbujnejše oblike ter najpestrejšje barve, so prostrana morja ob ekvatorju malodane prazna. Vode ob obeh polih ter vsa severna in južna morja, kjer bi po toplotni teoriji najmanj pričakovali življenja, pa imajo vse polno rib in drugih živih bitij. Pa so le rešili to uganko. Dognali so, da vsebujejo vse severne in južne vode 100 do 1000 krat več majnih planktonov kot pa tropične. S tem pa je bil spravljen ves problem v drugo obliko.

kajti da so ti planktoni edina hrana rib na visokem morju, je bilo že zdavnaj znano. Toda nastalo je zopet vprašanje, zakaj dobijo ti mikroorganizmi za svoj obstoj prepotrebne nitratre in fosfate v mrzlih morjih, a v ekvatorialnih zopet ne. Ker prihajajo vse hranljive snovi iz morskega dna, je bilo takoj jasno, da je potreben za obstoj planktonov in torej tudi rib kontakt med površino in morskim dnom, ki je v mrzlih morjih mogoč, a v tropičnih vodah ne. Arktične vode imajo jeseni nižjo temperaturo na površini, tako pada mrzla in torej težja voda na dno, dočim se spodnje plasti dvigajo, prinašajoč seboj hranljive nitratre in fosfate. Ekvatorialne vode so na površini toplejše in je mešanje vrhnjih plasti s spodnjimi nemogoče.

Tako je prav za prav temnomodra barva tropičnih voda tudi barva vodne puščave in kjer je vendarle kaka »oaza« v tej puščinji, tam vzdržujejo potrebni stik mogočni vetrovi in viharji.

Čudovita telefonska iznajdba

Od 1. maja dalje bodo naročniki dunajskega telefona proti malenkostni odškodnini dobili posebne priprave na svoj telefon. Ta priprava bo avtomatično povedala, ali je najemnik doma in kdaj se bo vrnil. V bistvu gre za nekako uro budilko. Ko naročnik zapusti stanovanje, obrne kazalec na uro, ob kateri misli, da se bo vrnil. Če ga med tem časom kdo kliče po telefonu, ta budilka avtomatično udari v telefon tolikokrat, kolikor kaže kazalec na njej. V popoldanskih urah udari ura za vsako uro dvakrat. Iznajdba je gotovo velikega praktičnega pomena in rabili jo bodo posebno tisti, ki jih telefon nadleguje, ker bodo lahko s pomočjo te priprave lažji, da niso doma.

Res ameriško!

Gospa Johnson v Newyorku je vložila tožbo za ločitev zakona, ker se je njen soprog preveč smejal. Stalno se je krohotal, če je videl, da ima novo obleko in se kar držal za trebuh, če mu je postavila na mizo prismojeno jed. Sodnik je odredil razpoko, »ker lahko povzroči neprestano bedasto režanje več muke, kakor vsi udarci in psovke«.

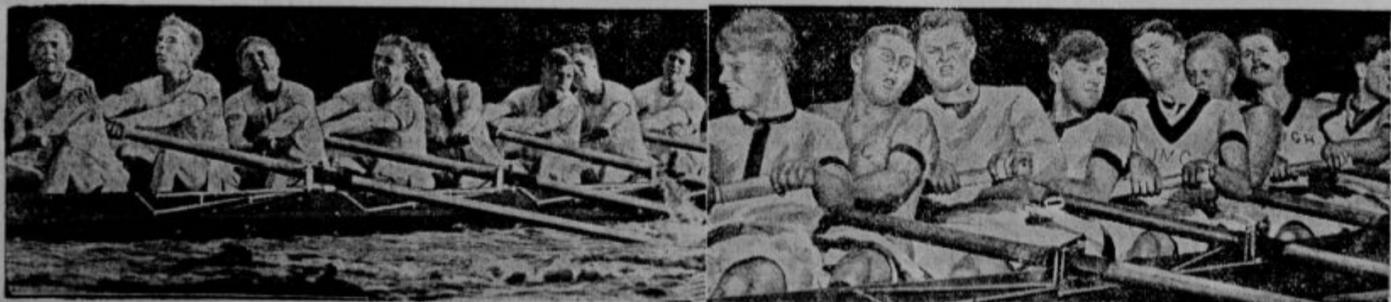
Radio vlak

Velika Avstralija ima tako redko prebivalstvo, da bi morala priti vsaka stalna radijska postaja v denarne neprilike, ker bi zbrala premalo naročnikov. Zategadelj si pomagajo z radijskimi vlaki. Vlada je opremila radijski vlak z dvojno lučno anteno. Vlak potuje po Avstraliji in dnevno obiskuje nove kraje. Oddaja samo reproducirano glasbo.

»Mar bi ne bilo bolj enostavno s škarjami?!«

- ★
- »Kako ste mogli ravnateljavi gospe reči, da je njen mož umrl, ko je vendar zgubil samo svoje premoženje?«
- »Hotela sem jo le pripraviti na to.«
- ★
- Šofer proti tujcu, ki mu razkazuje mesto: »Sedaj se peljem mimo najstarejše gostilne v mestu.«
- Tujec: »Zakaj pa?«
- ★
- »Vi hoste poročili gospodično Zormanovo?«
- »Zalibog ne. To je nemogoče. Včeraj mi je namreč nekaj rekla...«
- »Kaj pa?«
- »Ne! mi je rekla.«

Moštvo vseučilišč v Oxfordu in Cambridgeu se pripravlja na tradicionalno tekme